

URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH

Informacje i opracowania statystyczne

WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2008 R.

ISBN 978-83-88102-91-2

Katowice, listopad 2009 r.

Przedmowa

Przekazuję Państwu opracowanie *Warunki życia ludności w województwie śląskim w 2008 r.* charakteryzujące poszczególne dziedziny życia społeczno-gospodarczego mieszkańców regionu wpływające na jakość ich życia.

Publikacja zawiera część analityczną wzbogaconą wykresami i tabelaryczną w retrospekcji do 2005 r. Całość poprzedzona została uwagami ogólnymi i metodycznymi, w których przedstawiono podstawowe pojęcia i definicje stosowane w opracowaniu.

Źródłem danych były wyniki badań statystycznych GUS oraz informacje m.in.: Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Śląskiego Centrum Zdrowia Publicznego, Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

Wybrane dane przedstawiono w przekroju województw i powiatów w 2008 r., z wyjątkiem rachunków regionalnych, które prezentowane są za 2007 r. według województw i podregionów.

Wyrażam nadzieję, że publikacja wzbudzi zainteresowanie potencjalnych odbiorców i poszerzy wiedzę o warunkach życia mieszkańców województwa śląskiego.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach
dr EDMUND CZARSKI

Katowice, listopad 2009 r.

Preface

I am pleased to present the elaboration "Living Conditions of the Population in the Śląskie Voivodship in 2008" characterizing separate domains of the socio-economic life of inhabitants of the region, having influence on the quality of their lives.

The publication consists of an analytic part, enriched by graphs and tables in retrospection to 2005, preceded by general notes and methodological notes presenting basic concepts and definitions applied in the elaboration.

The sources of data presented in the publication are the following: results of statistical surveys of the Central Statistical Office as well as information obtained from, among others, the Ministry of Health, the Ministry of National Education, The Ministry of Justice, the Silesian Voivodship Office, the Silesian Centre of Public Health and the Voivodship Police Headquarters in Katowice.

Selected data are presented by voivodships and powiats in 2008, excluding data on regional accounts which are presented by voivodships and subregions in 2007.

I hope the publication will constitute a valuable source of information for all interested in living conditions of inhabitants of the Śląskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Katowice,
EDMUND CZARSKI, Ph.D

Katowice, November 2009

SPIS TREŚCI**CONTENTS**

		Strona Page
PRZEDMOWA	<i>PREFACE</i>	2
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH. SKRÓTY	<i>SYMBOLS. ABBREVIATIONS</i>	7
UWAGI OGÓLNE	<i>GENERAL NOTES</i>	8
UWAGI METODYCZNE	<i>METHODOLOGICAL NOTES</i>	10
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	<i>RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS</i>	26
Procesy demograficzne	<i>Demographic processes</i>	26
Rynek pracy	<i>Labour market</i>	27
Wynagrodzenia, emerytury i renty	<i>Wages and salaries, retirement pay and pensions</i>	30
Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	32
Mieszkania i infrastruktura komunalna	<i>Dwellings and municipal infrastructure</i>	34
Edukacja i wychowanie	<i>Education</i>	36
Ochrona zdrowia	<i>Health</i>	39
Pomoc społeczna	<i>Social work</i>	40
Kultura i turystyka	<i>Culture and tourism</i>	42
Stan i ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	44
Produkt krajowy brutto	<i>Gross domestic product</i>	47

TABLICE**TABLES**

		Tablica Table	Strona Page
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na gospodarkę mieszkaniową w 2008 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets on housing economy in 2008</i>	1	35
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Expenditure of local self-government entities budgets on education (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	2	38
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia w 2008 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets on health care in 2008</i>	3	40
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2008 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets on social assistance and other tasks in sphere of social policy in 2008</i>	4	41
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Expenditure of local self-government entities budgets on culture and national heritage (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	5	43
Powierzchnia i granice województwa (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Area and borders of the voivodship (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	1 (6)	49
Podstawowe dane demograficzne (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Basic demographic data (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	2 (7)	49
Pracujący w gospodarce narodowej (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Employed persons in the national economy (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	3 (8)	50
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Average paid employment (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	4 (9)	51
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	5 (10)	52
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	6 (11)	52
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Expenditures of the Labour Fund (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	7 (12)	53
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności BAEL (przeciętne roczne) [2005, 2006, 2007, 2008]	<i>Economic activity of population aged 15 and more according to Labour Force Survey (yearly averages) [2005, 2006, 2007, 2008]</i>	8 (13)	53
Warunki pracy (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Work conditions (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	9 (14)	54
Przyczyny wypadków przy pracy (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Causes of accidents at work (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	10 (15)	54

TABLICE (cd.)

TABLES (cont.)

	Tablica Table	Strona Page
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Average monthly gross wages and salaries by sections (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	11 (16) 55
Emeryci i renciści (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Retirees and pensioners (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	12 (17) 55
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Gross retirement pay and pension benefits (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	13 (18) 56
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Average monthly per capita available income of households (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	14 (19) 57
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	15 (20) 57
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	16 (21) 57
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Households furnished with selected durable goods (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	17 (22) 58
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Dwelling stocks (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	18 (23) 58
Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Dwellings fitted with installations (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	19 (24) 59
Dodatki mieszkaniowe (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Housing allowances (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	20 (25) 60
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Dwellings completed (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	21 (26) 60
Urządzenia komunalne (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Municipal fittings (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	22 (27) 61
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Population using water-line, sewerage and gas-line systems (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	23 (28) 61
Komunikacja miejska (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Urban transport (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	24 (29) 62
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Hard surface public roads (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	25 (30) 62
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Price indices of consumer goods and services (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	26 (31) 62
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Retail prices of selected goods and services (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	27 (32) 63
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)	<i>Education by level (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)</i>	28 (33) 64
Studenci i absolwenci szkół wyższych według systemów studiów (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)	<i>Students and graduates of higher education institutions by study systems and type of schools (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)</i>	29 (34) 66
Internaty i bursy dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)</i>	30 (35) 66
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)	<i>Student dormitories and canteens (2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09)</i>	31 (36) 66
Wychowanie przedszkolne (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Pre-primary education (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	32 (37) 67
Pracownicy medyczni (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Medical personnel (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	33 (38) 67
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Out-patient health care (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	34 (39) 68
Szpitala ogólne (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>General hospitals (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	35 (40) 68
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	36 (41) 69
Żłobki (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Nurseries (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	37 (42) 69
Zakłady stacjonarne pomocy społecznej (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Stationary social welfare facilities (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	38 (43) 69
Rodziny zastępcze (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Foster families (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	39 (44) 70
Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży (2005, 2006, 2007, 2008)	<i>Care and education centres for children and young people (2005, 2006, 2007, 2008)</i>	40 (45) 71

TABLICE (dok.)**TABLES (cont.)**

	Tablica Table	Strona Page
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2006, 2007, 2008)	41 (46)	71
Biblioteki publiczne (2005, 2006, 2007, 2008) ...	42 (47)	72
Muzea (2005, 2006, 2007, 2008)	43 (48)	73
Teatry, instytucje muzyczne i przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2006, 2007, 2008)	44 (49)	73
Kina stałe (2005, 2006, 2007, 2008)	45 (50)	74
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (2005, 2006, 2007, 2008)	46 (51)	74
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według wybranych rodzajów przestępstw (2005, 2006, 2007, 2008)	47 (52)	74
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (2005, 2006, 2007, 2008)	48 (53)	75
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2006, 2007, 2008)	49 (54)	76
Jakość wody dostarczanej ludności do spożycia z wodociągów (2005, 2006, 2007, 2008)	50 (55)	76
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2005, 2006, 2007, 2008)	51 (56)	77
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2005, 2006, 2007, 2008)	52 (57)	78
Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza (2005, 2006, 2007, 2008)	53 (58)	78
Odpady wytworzone i nagromadzone oraz tereny ich składowania (2005, 2006, 2007, 2008)	54 (59)	79
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2005, 2006, 2007]	55 (60)	79
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (ceny bieżące) [2005, 2006, 2007]	56 (61)	80
Produkt krajowy brutto według podregionów (ceny bieżące) [2005, 2006, 2007]	57 (62)	80
Wybrane dane o powiatach w 2008 r.	58 (63)	81
Województwo na tle kraju w 2008 r.	59 (64)	91

WYKRESY**GRAPHS**

	Strona Page
Liczba kobiet na 100 mężczyzn według wieku w 2008 r.	26
Ludność według ekonomicznych grup wieku w 2008 r.	27
Struktura pracujących w gospodarce narodowej według sekcji w 2008 r.	28
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w 2008 r.	28
Stopa bezrobocia (2005, 2006, 2007, 2008)	30
Struktura przyczyn wypadków przy pracy w 2008 r.	30
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sektorów własności (2005, 2006, 2007, 2008)	31

WYKRESY (dok.)

GRAPHS (cont.)

	Strona Page
Odchylenia przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od przeciętnego w województwie w sekcjach w 2008 r.	31
Struktura emerytów i rencistów według źródeł pobierania świadczenia (2005, 2008)	32
Przeciętny miesięczny dochód i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2006, 2007, 2008)	32
Udział niektórych towarów i usług w wydatkach gospodarstw domowych w 2008 r.	33
Wposażenie gospodarstw domowych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w % ogółu gospodarstw domowych (2005, 2006, 2007, 2008)	33
Mieszkania na 1000 ludności (2005, 2006, 2007, 2008)	34
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa (2005, 2008)	34
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2006, 2007, 2008)	35
Sieć rozdzielcza na 100 km ² powierzchni ogólnej województwa w 2008 r.	36
Ludność korzystająca z urządzeń komunalnych w % ogółu ludności w 2008 r.	36
Uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez policealnych) według typów szkół w roku szkolnym 2008/09	37
Współczynnik skolaryzacji brutto uczniów szkół w roku szkolnym 2008/09	38
Struktura lekarzy specjalistów w 2008 r.	39
Struktura specjalistycznych porad lekarskich w 2008 r.	39
Miejsca rzeczywiste w domach i zakładach pomocy społecznej na 10 tys. ludności (2005, 2006, 2007, 2008)	40
Mieszkańcy domów i zakładów pomocy społecznej na 10 tys. ludności (2005, 2006, 2007, 2008)	41
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności (2005, 2006, 2007, 2008)	41
Widzowie w kinach (2005, 2006, 2007, 2008) ...	43
Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania według grup i rodzajów obiektów w 2008 r.	43
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania według rodzajów obiektów w 2008 r.	44
Struktura powierzchni województwa w 2009 r. ...	45
Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania w 2008 r.	45
Emisja zanieczyszczeń na 1 km ² powierzchni województwa (2005, 2006, 2007, 2008)	46
Struktura odpadów wytworzonych według rodzajów w 2008 r.	46
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca (2005, 2006, 2007, 2008)	47
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności w 2007 r.	48
Dynamika realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych (2005, 2006, 2007)	48

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, część tabelaryczna.

In English version: preface, contents, tables.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło
- Zero (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
- Znak x – wypełnienie pozycji ze względu na układ tablicy jest niemożliwe lub niecelowe
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do PKD 2004
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

SKRÓTY

tys.	=	tysiąc	d	=	doba
mln	=	milion	r.	=	rok
zł	=	złoty	art.	=	artykuł
szt	=	sztuka	cd.	=	ciąg dalszy
kpl.	=	komplet	dok.	=	dokończenie
wol.	=	wolumin	nr (Nr)	=	numer
g	=	gram	poz.	=	pozycja
kg	=	kilogram	pkt proc.	=	punkt procentowy
t	=	tona	tabl.	=	tablica
km	=	kilometr	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
m ²	=	metr kwadratowy	i in.	=	i inni
ha	=	hektar	itp.	=	i tym podobne
km ²	=	kilometr kwadratowy	m.in.	=	między innymi
ml	=	mililitr	np.	=	na przykład
l	=	litr	tj.	=	to jest
m ³	=	metr sześcienny	p.u.	=	powierzchnia użytkowa
dam ³	=	dekametr sześcienny	tn.	=	to znaczy
hm ³	=	hektometr sześcienny	tw.	=	tak zwane
kWh	=	kilowatogodzina	ZOZ	=	Zakład Opieki Zdrowotnej
GW h	=	gigawatogodzina	PKB	=	produkt krajowy brutto
h	=	godzina			

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Opracowanie analityczne:

Jan FRYC, Anna MOLENDĄ, Anna OW CZAREK, Zofia PŁOSZAJ-WITKOWICZ

Skład komputerowy, wykresy, wersja elektroniczna:

Agnieszka KAIM, Monika LICHOTA

Tłumaczenia na język angielski:

Alicja PAWŁOWSKA-PAL

Uwagi ogólne

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **každorazowym podziale administracyjnym** kraju oraz zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.

2. Dane prezentuje się:

a) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004 (PKD 2004)** opracowanej na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT – *Nomenclature des Activités de Communauté Européenne – NACE rev. 1.1.*

W stosunku do PKD 2004 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

- **przemysł** – sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”,
- **usługi rynkowe** – sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”, „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”,
- **usługi nierynkowe** – sekcje: „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne”, „Edukacja” oraz „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”;

b) według **sektorów własności**:

- **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

Własność mieszana – określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane w podziale administracyjnym oraz według sekcji PKD opracowano jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

4. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

5. **Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

6. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych i administracji.
7. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.
8. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
9. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD)
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD)

skrót	pełna nazwa
	sekcje
Handel i naprawy	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
Obsługa nieruchomości i firm	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne

Uwagi metodyczne

PROCESY DEMOGRAFICZNE

Dane opracowano na podstawie:

1. bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące a od 2006 r. (stan w dniu 31 XII) – ponad 3 miesiące na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
2. rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
3. sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach.

Ludność na 1 km² w przekroju jednostek podziału terytorialnego obliczono, w celu uzyskania dokładniejszego wyniku, na podstawie danych o powierzchni wyrażonej w hektarach.

Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Dane o **migracjach zagranicznych** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

RYNEK PRACY

Pracujący

Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1. osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór);
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
4. agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
5. członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych);
6. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane dotyczące **pracujących według stanu** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie nie zalicza się osób pracujących:

1. w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
2. w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby.

Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1. **zatrudnienia według stanu** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych,
2. **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Bezrobocie

Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) z późniejszymi zmianami określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły, gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych lub szkole wyższej, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

1. ukończyła 18 lat;
2. kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna – 65 lat;
3. nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia innej pracy zarobkowej, nie pobiera: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
4. nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
5. nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działań specjalnej produkcji rolnej;
6. nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
7. nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności;
8. nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;

9. nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego;
10. nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
11. nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Aktywność ekonomiczna ludności

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzone jest metodą reprezentacyjną. Umożliwia ona uogólnianie wyników badania na całą populację.

Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Podstawowe kryterium podziału ludności na aktywne i biernych zawodowo stanowi praca, czyli wykonywanie, posiadanie bądź poszukiwanie pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1. do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
 - miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.
2. **bezrobotni** to osoby w wieku 15-74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Warunki pracy

Informacje o wypadkach przy pracy obejmują również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy, w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające w zakładzie pracy organizacje, np. zawodowe.

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

WYNAGRODZENIA, EMERYTURY I RENTY

Wynagrodzenia

Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze, bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy. Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, zatrudnionych za granicą, duchownych, pracowników fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, indywidualnych gospodarstw rolnych.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Emerytury i renty

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.

Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

1. emerytury,
2. renty z tytułu niezdolności do pracy,
3. renty rodzinne.

Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych). Świadczenia nie obejmują zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych wypłacanych emerytom i rencistom na członków ich rodzin.

Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby

gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów: z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej oraz podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek, jak również bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika. Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

MIESZKANIA I INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

Mieszkania

Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów pomocy społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Dane o **zasobach mieszkaniowych** podano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym. Dotyczą zasobów mieszkaniowych zamieszkałych i niezamieszkałych.

Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu bieżącej sprawozdawczości, tj. przyrostów i ubytków zasobów mieszkaniowych.

Dane o **liczbie mieszkań wyposażonych w instalacje** (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) uwzględniają modernizację mieszkań spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, wspólnot mieszkaniowych i budownictwa społecznego czynszowego oraz szacunek przyrostu mieszkań, które zostały wyposażone w instalacje w budynkach indywidualnych w wyniku ich modernizacji.

Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni,
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym),
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego,
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalność gospodarczą), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

Dodatek mieszkaniowy jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali i dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 1998 Nr 120, poz. 787). Stanowi różnicę pomiędzy wydatkami mieszkaniowymi przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego, a częścią wydatków ponoszoną przez osobę, której przyznany jest dodatek. Przy obliczaniu wysokości dodatku brane są pod uwagę wydatki (ponoszone przez gospodarstwo domowe) związane z czynszem, kosztami eksploatacji, jak również opłatami za energię cieplną, wodę i odbiór nieczystości stałych i płynnych.

Przedstawione informacje dotyczą wyłącznie dodatków mieszkaniowych fizycznie wypłaconych w danym roku sprawozdawczym, niezależnie od daty decyzji przyznanego dodatku.

Infrastruktura komunalna

Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw. Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych, bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej (magistralnej) oraz sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy, tramwaje lub trolejbusy.

CENY

Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

Wskaźniki cen towarów i usług **konsumpcyjnych** obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Prezentowane dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych), policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych).

Działające do zakończenia cyklu kształcenia szkoły podstawowe (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) i ich oddziały będące w strukturze szkół ponadgimnazjalnych, tj. 4-letnie licea ogólnokształcące i 4 – 5-letnie średnie zawodowe (obejmujące technika oraz licea zawodowe i techniczne) ujmują się w szkołach ponadgimnazjalnych (odpowiednio: liceach ogólnokształcących i technicach).

Do szkół dla dzieci i młodzieży zalicza się szkoły podstawowe, gimnazja, zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, uzupełniające licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, technika uzupełniająca, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe i szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Od roku szkolnego 2008/09 wychowanie przedszkolne może być prowadzone również w takich formach jak: zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

Od roku 2007/08 dane są zbierane i gromadzone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, a następnie udostępniane Głównemu Urzędowi Statystycznemu. Informacja ta nie dotyczy danych ze szkolnictwa wyższego. Dane te nadal pochodzą z badań pełnych realizowanych przez GUS.

Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (w roku akademickim 2005/06 – w systemie studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych).

Dane dotyczące studentów i absolwentów wykazano łącznie z filiami, zamiejscowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi.

Dane dotyczące:

1. wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego,
2. szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI, dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych.

Współczynnik skolaryzacji brutto to – wyrażony procentowo – stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi.

Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. Bursa to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

OCHRONA ZDROWIA

Dane o **pracownikach medycznych** ochrony zdrowia obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku, jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarki, położne oraz farmaceutów wykazano łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy.

Dane o **zakładach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** obejmują przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie samodzielne oraz poradnie wchodzące w struktury ZOZ, zlokalizowane poza ich siedzibami.

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi i z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych oraz z poradami udzielonymi przez lekarzy i lekarzy dentyistów prowadzących praktykę lekarską.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** wykazano bez miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków oraz miejsc dziennego pobytu.

W liczbie szpitali ujęto filie szpitali ogólnych.

Dane o **łóżkach w szpitalach** oraz pozostałych zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im środki farmaceutyczne i materiały medyczne.

Na podstawie ustawy z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410), dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują jednostki zgłoszone do systemu ratownictwa (m.in. zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, izby przyjęć, lotnicze pogotowie ratunkowe) oraz udzielone świadczenia zdrowotne przez zespoły ratownictwa medycznego i lotnicze pogotowie ratunkowe w nagłych przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia (z wyjątkiem zachorowań) w miejscu zdarzenia.

Dane o aptekach nie obejmują aptek szpitalnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, działających na potrzeby tych zakładów.

POMOC SPOŁECZNA

Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży od 2004 r. prezentuje się zgodnie z Ustawą z dnia 12 III 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami. Wyróżnia się placówki: wsparcia dziennego, interwencyjne, rodzinne, socjalizacyjne, wielofunkcyjne.

Rodzina zastępcza to rodzina, w której umieszcza się małoletnie dziecko, w celu sprawowania nad nim opieki i jego wychowania, w wypadku, gdy rodzice nie spełniają swojej funkcji.

Domy i zakłady pomocy społecznej obejmują stacjonarne placówki takie jak: domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy, placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym, w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej i statutowej, środowiskowe domy samopomocy i inne ośrodki dla osób z zaburzeniami psychicznymi, domy matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, noclegownie oraz schroniska.

Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami.

Rodzaje **świadczeń pomocy społecznej** oraz zasady i tryb ich udzielania reguluje ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami. Ustawa powyższa określa podział świadczeń z pomocy społecznej na świadczenia pieniężne i niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych zalicza się m.in.: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy. Świadczenia niepieniężne obejmują m.in.: pomoc rzeczową, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, ubranie, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

KULTURA I TURYSTYKA

Kultura

Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).

Turystyka

Termin **turystyka** – zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki – obejmuje czynności osób podróżujących w celach innych niż podjęcie pracy zarobkowej, tj. głównie w celach wypoczynkowych, służbowych, religijnych itp. i pozostających poza swoim codziennym środowiskiem nie dłużej niż 1 rok.

Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. nie obejmuje pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

Dane o **miejscach noclegowych** wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych. W informacjach nie uwzględnia się miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

Placówki gastronomiczne w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Prezentowane dane statystyczne dotyczą:

- przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
- orzeczeń sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występek ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występek skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Informacje o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266) z późniejszymi zmianami.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Informacje o **ocenie sanitarnej wodociągów oraz jakości wody** pobieranej z wodociągów opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417). Dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

Ścieki przemysłowe to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Dane o ściekach przemysłowych dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór wody z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemysle” obejmującym sekcje „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”, jak również w pozostałych sekcjach. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Ścieki bytowe są to ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków.

Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (pryzyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie nie pracujące na sieci kanalizacyjnej).

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

Informacje o źródłach i wielkości **emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza** oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 XII 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 260, poz. 2176) z późniejszymi zmianami.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2007 r. Nr 39, poz. 251), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej,

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady i wywierzyśka, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Dane o **nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Wartość dodana brutto mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreuującą dochody do dyspozycji brutto.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

Sektor gospodarstw domowych tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł.

Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

Dane według rodzajów działalności zostały zaprezentowane według następujących grup rodzajów działalności obejmujących kilka sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2004):

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo – sekcje: „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, „Rybactwo”,
- przemysł – sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”,
- budownictwo – sekcja „Budownictwo”,
- handel i naprawy; hotele i restauracje; transport, gospodarka magazynowa i łączność – sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”,
- pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości i firm – sekcje: „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”,
- pozostała działalność usługowa – sekcje: „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne”, „Edukacja”, „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”.

Wyniki badań – synteza

PROCESY DEMOGRAFICZNE

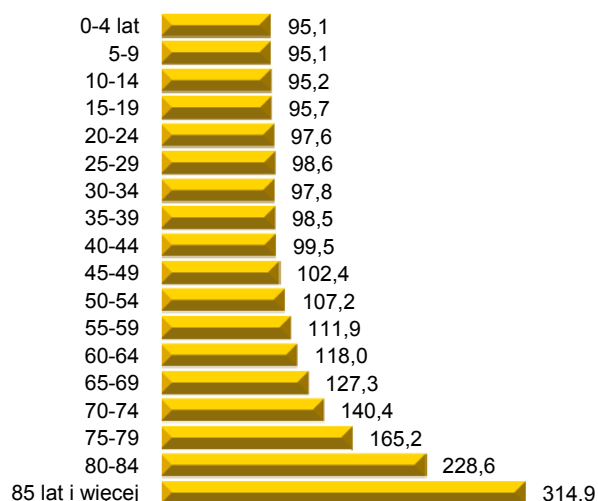
Liczba ludności województwa śląskiego wykazywała tendencję malejącą w latach 2005 – 2008. Według danych w końcu 2008 r. w województwie mieszkało 4645,7 tys. osób, co stanowiło 12,2% ludności w kraju. Pod względem liczby ludności województwo śląskie zajmowało 2 miejsce w kraju, po województwie mazowieckim. W skali roku liczba mieszkańców w województwie zmniejszyła się o 8,5 tys. (o 0,2%), podczas gdy w kraju wzrosła o 20,2 tys. (o 0,1%).

Na 1 km² powierzchni województwa przypadało 377 osób, czyli o 255 osób więcej niż w kraju. Pod względem gęstości zaludnienia województwo śląskie zajmuje pierwsze miejsce w kraju.

Województwo śląskie jest najbardziej zurbanizowanym województwem w kraju. W miastach na 1 km² przypadało 959 osób. W końcu 2008 r. większość ludności mieszkała w miastach (78,2%), a ich liczba zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 12,1 tys. (o 0,3%). W przypadku mieszkańców wsi obserwuje się sytuację odwrotną. Liczba ludności na wsi wzrosła w relacji do końca 2007 r. o 3,7 tys. (o 0,4%).

W województwie utrzymuje się przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami. W końcu 2008 r. na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet (w kraju – 107). Wyższy współczynnik feminizacji zanotowano w miastach niż na wsi (108 wobec 104). Przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami wzrasta wraz z wiekiem. O ile wśród osób w wieku 0-39 lat na 100 mężczyzn przypadało 97 kobiet, to wśród osób powyżej 85 roku życia kobiet było ponad 3-krotnie więcej niż mężczyzn (współczynnik feminizacji wyniósł 315).

Liczba kobiet na 100 mężczyzn według wieku w 2008 r. *Stan w dniu 31 XII*

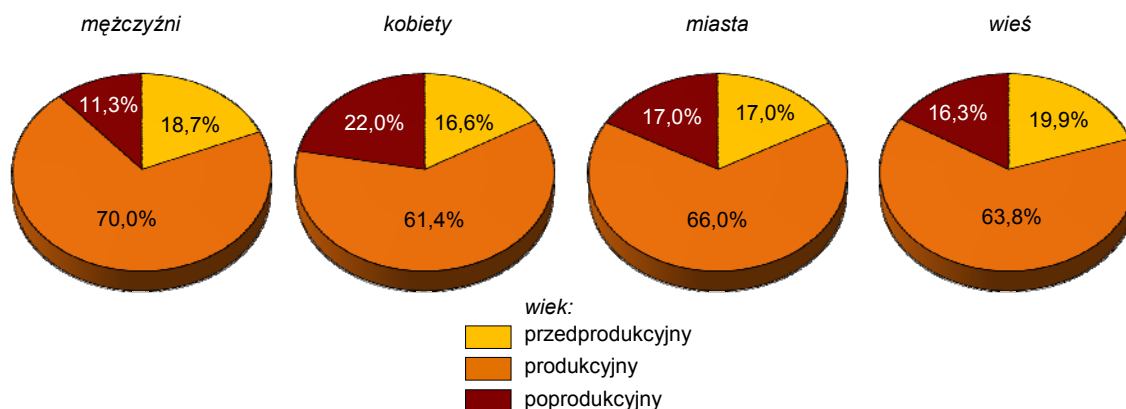
Proces demograficznego starzenia się ludności miał odbicie m.in. w ekonomicznych grupach wieku. W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym o 2,0% i w końcu 2008 r. wyniosła 819,1 tys. Udział tej populacji w ogólnej liczbie ludności zmniejszył się z 18,0% w końcu 2007 r. do 17,6% w końcu 2008 r. Zmniejszyła się także liczba osób w wieku produkcyjnym o 0,3%. W końcu 2008 r. zbiorowość ta liczyła 3043,4 tys. osób i stanowiła 65,5% ogółu ludności (przed rokiem – 65,6%). Zwiększyła się natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, która w końcu 2008 r. wyniosła 783,2 tys. Odsetek tej grupy wśród

ogółu ludności wzrósł z 16,5% w końcu 2007 r. do 16,9% w końcu 2008 r.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w końcu 2008 r. przypadały, podobnie jak przed rokiem, 53 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

Ludność według ekonomicznych grup wieku w 2008 r.

Stan w dniu 31 XII

Istotny wpływ na stan ludności mają ruch naturalny i ruch migracyjny ludności. W 2008 r. w województwie śląskim zarejestrowano 47,0 tys. urodzeń żywych (o 7,2% więcej niż przed rokiem). Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 10,1‰ (w kraju – 10,9‰). W 2008 r. zmarło 48,0 tys. osób, w tym 0,3 tys. niemowląt. Współczynnik zgonów ukształtował się na poziomie 10,3‰ (w kraju – 10,0‰). Efektem przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń jest ujemny przyrost naturalny, który osiągnął wartość minus 1,0 tys. (przed rokiem minus 3,9 tys.). Współczynnik przyrostu naturalnego był ujemny i wyniósł minus 0,2‰ (w kraju dodatni 0,9‰).

W omawianym okresie w województwie śląskim zameldowano na pobyt stały 44,2 tys. osób (w tym 2,4 tys. osób przybyłych z zagranicy), tj. o 15,0% mniej niż przed rokiem. Wśród nich większość stanowiły osoby osiedlające się w miastach (69,7%). Odpływ ludności wyniósł 51,3 tys. osób i był o 17,0% niższy niż w 2007 r. Za granicę wyemigrowało na stałe 6,6 tys. osób (rok temu – 8,4 tys.). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie śląskim wyniosło minus 1,5 (w kraju minus 0,4).

Przeciętne dalsze trwanie życia w 2008 r. w województwie śląskim było dłuższe dla kobiet niż dla mężczyzn i wyniosło odpowiednio: 78,9 lat i 70,9 lat.

Według prognozy GUS sporządzonej do roku 2035 w następnych latach liczba ludności będzie się systematycznie obniżać (w kraju podobne tendencje).

RYNEK PRACY

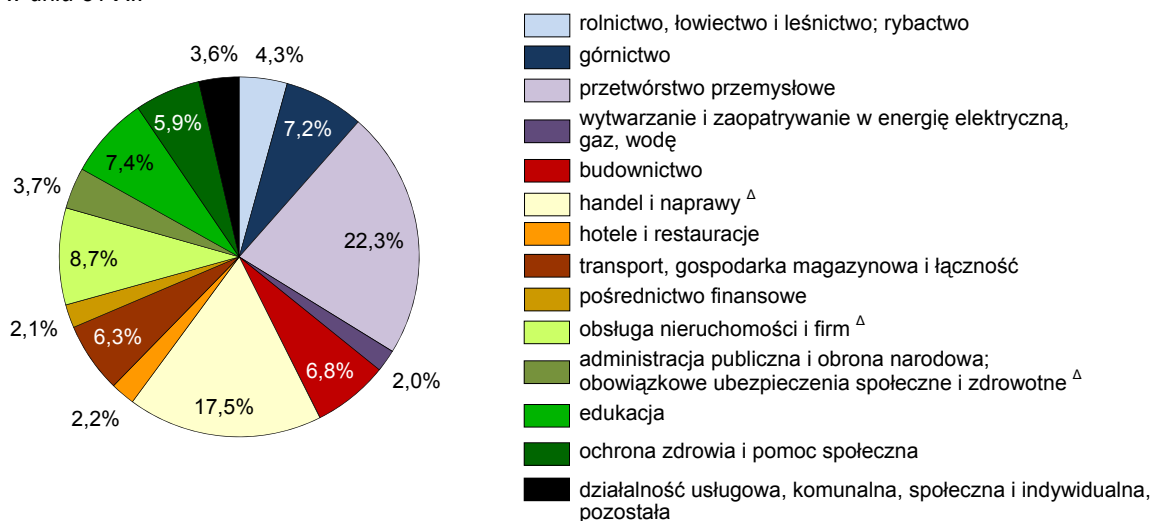
Pracujący

W latach 2005 – 2008 obserwuje się wzrost liczby pracujących. W końcu 2008 r. liczba osób pracujących w gospodarce narodowej województwa (łącznie z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi) wyniosła 1633,0 tys., tj. o 1,9% więcej niż przed rokiem. Większość pracujących pochodziła z sektora prywatnego (w końcu 2008 r. – 70,2%).

Pracujący stanowili w końcu 2008 r. 35,2% ogółu mieszkańców województwa i 11,6% ogólnej liczby pracujących w Polsce. Większość pracujących skupiały sekcje: przetwórstwo przemysłowe (22,3%), handel i naprawy (17,5%), obsługa nieruchomości i firm (8,7%) i edukacja (7,4%). Kobiety stanowiły 44,0% ogółu pracujących. Znacznie więcej kobiet niż mężczyzn pracowało w ochronie zdrowia i pomocy społecznej (81,6%), edukacji (78,9%) i w pośrednictwie finansowym (69,6%). Najmniejszy odsetek pracujących kobiet odnotowano w sekcjach: górnictwo (10,2%) i budownictwo (10,5%).

Struktura pracujących w gospodarce narodowej według sekcji w 2008 r.

Stan w dniu 31 XII

Bezrobocie

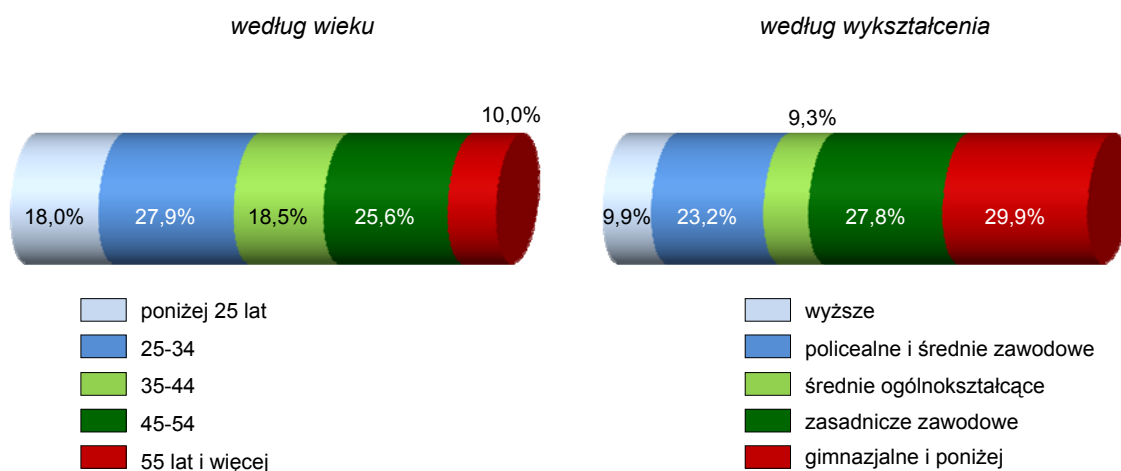
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w końcu 2008 r. wyniosła 122,7 tys., tj. o 26,0% mniej niż w końcu 2007 r. Stanowiło to 8,3% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w kraju. Stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 6,9% i w porównaniu z końcem 2007 r. zmniejszyła się o 2,3 pkt proc.

Wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy przeważały kobiety. W końcu grudnia 2008 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 59,5% (przed rokiem 61,2%).

Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy przedstawiała się podobnie jak w końcu grudnia 2007 r. Najbardziej liczną grupę wśród bezrobotnych tworzyły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej (70,8 tys.), a także osoby młode w wieku 18-34 lata (56,4 tys.). Znaczną grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby pozostające bez pracy przez okres powyżej 1 roku (36,8 tys.), a także osoby bez stażu pracy (26,6 tys.).

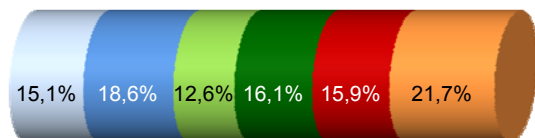
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w 2008 r.

Stan w dniu 31 XII

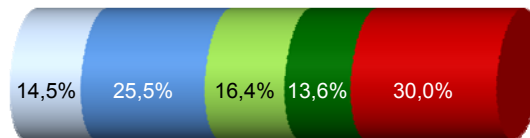

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w 2008 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII

według stażu pracy

według czasu pozostawania bez pracy

W 2008 r. do urzędów pracy wpłynęło 159,6 tys. ofert pracy, tj. o 5,4% mniej niż w 2007 r. Większość z nich pochodziła z jednostek sektora prywatnego (85,9%). Wśród oferowanych miejsc pracy 40,4 tys. dotyczyło pracy subsydiowanej, a 30,1 tys. – pracy sezonowej.

Wydatki Funduszu Pracy w województwie śląskim w 2008 r. wyniosły 471,2 mln zł i były o prawie 6% wyższe niż w 2007 r. Na zasiłki dla bezrobotnych wydatkowano 149 mln zł (31,6% ogółu wydatków Funduszu Pracy). W końcu 2008 r. prawo do otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych posiadało 17,2% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. Przeciętna wysokość zasiłku (bez składek na ubezpieczenie społeczne) w grudniu 2008 r. wynosiła ponad 574 zł. Na programy na rzecz promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej wydatkowano w 2008 r. 291,4 mln zł, w tym 33,9 mln zł na szkolenia, 10,4 mln zł na roboty publiczne, 8,4 mln zł na prace interwencyjne. Wydatki na stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne wyniosły 130,9 mln zł.

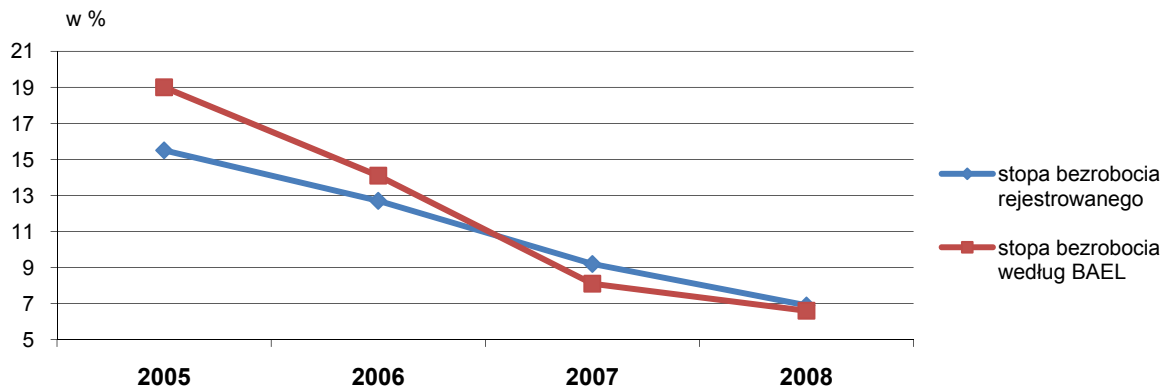
Aktywność ekonomiczna ludności

Zgodnie z wynikami reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2008 r. w województwie śląskim udział osób aktywnych zawodowo, tj. pracujących i bezrobotnych, w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, wyniósł 51,7% (przed rokiem 50,2%). Wśród ludności aktywnej zawodowo pracujący stanowili 93,4% ogółu. W miastach współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 53,0% i był o 6,2 pkt proc. wyższy od współczynnika aktywności zawodowej na wsi. W przypadku mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 59,4%, a dla kobiet – 44,6%.

W latach 2005 – 2008 notowano systematyczny wzrost wskaźnika zatrudnienia, który w 2008 r. osiągnął poziom 48,3%. W miastach wskaźnik ten wyniósł 49,3%, a na wsi – 44,5%. Znacznie wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (56,0% wobec 41,3%).

Liczba biernych zawodowo na 100 osób aktywnych zawodowo w 2008 r. ukształtowała się na poziomie 93 osób (przed rokiem – 99).

Stopa bezrobocia

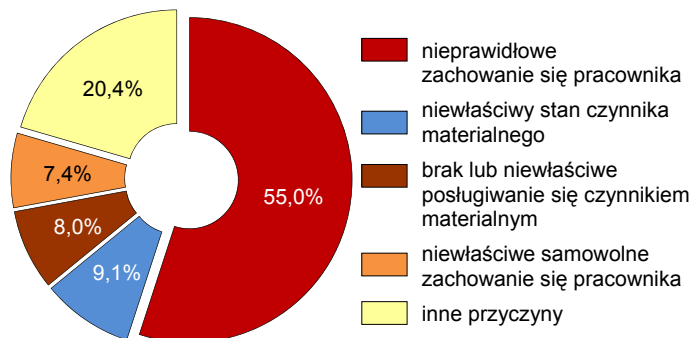
a Stan w dniu 31 XII; dane urzędów pracy. b Przeciętne roczne; dane według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.

Warunki pracy

Przedstawiając sytuację na rynku pracy nie można pominąć zagadnienia związanego z bezpieczeństwem pracy. **Struktura przyczyn wypadków przy pracy w 2008 r.**

W województwie śląskim w końcu 2008 r. w warunkach zagrożenia pracowało 134,0 tys. osób (średnio 167 osób na 1000 zatrudnionych). Na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy narażonych było 76,2 tys. osób (średnio 95 osób na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości), na działanie

czynników związanych z uciążliwością pracy – 41,2 tys. osób (51 osób na 1000 zatrudnionych), a zagrożenia związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi dotyczyły 16,5 tys. osób (przeciętnie 21 osób na 1000 zatrudnionych). Najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w górnictwie oraz w budownictwie.

Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) wyniosła w 2008 r. 15,1 tys. osób (o 3,5% więcej niż w 2007 r.). Najwięcej osób poszkodowanych przy pracy odnotowano w jednostkach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (38,5%), a najmniej – w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie; rybactwie (0,6%). Wypadkom ciężkim uległy 133 osoby.

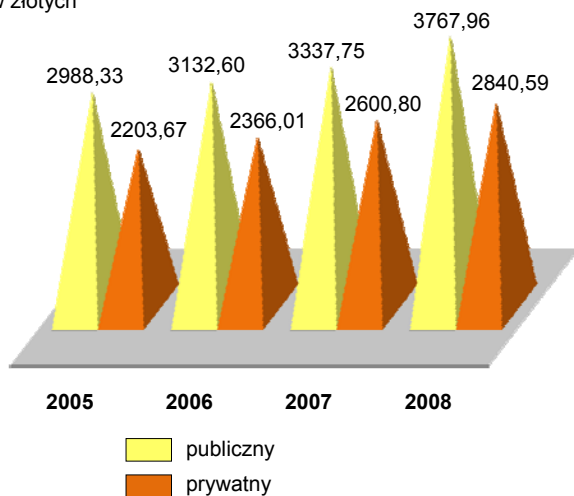
WYNAGRODZENIA, EMERYTURY I RENTY

Wynagrodzenia

W latach 2005 – 2008 odnotowano systematyczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób. W 2008 r. przeciętna płaca brutto ukształtowała się na poziomie 3239,09 zł, tj. wyższym niż przed rokiem o 10,4%. W sektorze publicznym przeciętne wynagrodzenie wyniosło 3767,96 zł, a w sektorze prywatnym – 2840,59 zł. W skali roku w obu sektorach własności odnotowano wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń odpowiednio o: 12,9% i 9,2%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sektorów własności

w złotych

Realna wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (po uwzględnieniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych) w gospodarce narodowej, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób w 2008 r. zwiększyła się w skali roku o ponad 6%.

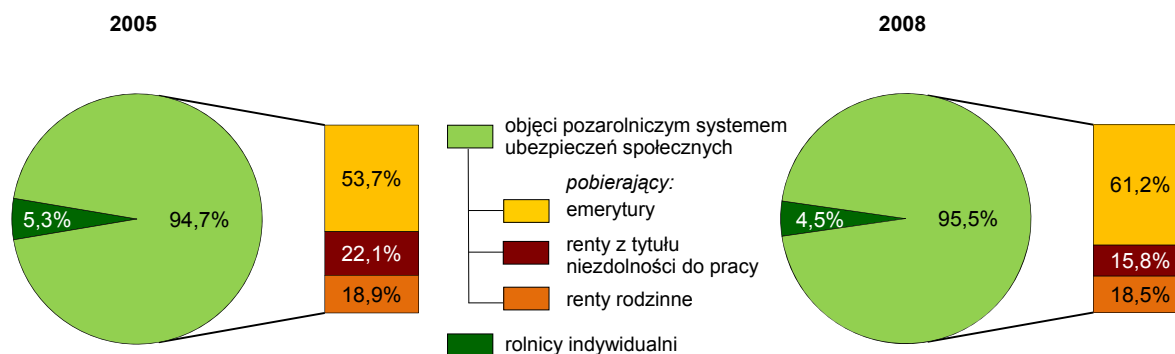
Emerytury i renty

W latach 2005 – 2008 notowano systematyczny wzrost liczby emerytów i rencistów objętych pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych, natomiast spadek liczby emerytów i rencistów rolników indywidualnych. Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w 2008 r. w województwie śląskim było 1180,4 tys. emerytów i rencistów. Ich liczba wzrosła w porównaniu z danymi ubiegłorocznymi o 1,1%. Objętych pozarolniczym systemem ubezpieczeń było 1127,7 tys. osób (w skali roku wzrost o 1,3%), natomiast liczba emerytów i rencistów rolników indywidualnych wyniosła 52,7 tys. i zmniejszyła się o 4,5%.

W 2008 r. najwyższe przeciętne wynagrodzenia brutto uzyskały jednostki działające w sekcjach: górnictwo (5372,79 zł), pośrednictwo finansowe (4546,13 zł) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (4181,69 zł). Najniższa przeciętna płaca brutto wystąpiła w hotelach i restauracjach (1719,88 zł). Na przestrzeni roku wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń zanotowano we wszystkich sekcjach gospodarki narodowej. Wyższe płace wystąpiły m.in. w ochronie zdrowia i pomocy społecznej (o 20,1%), w górnictwie (o 13,2%) oraz w hotelach i restauracjach (o 14,0%).

Odchylenia przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od przeciętnego w województwie w sekcjach w 2008 r.

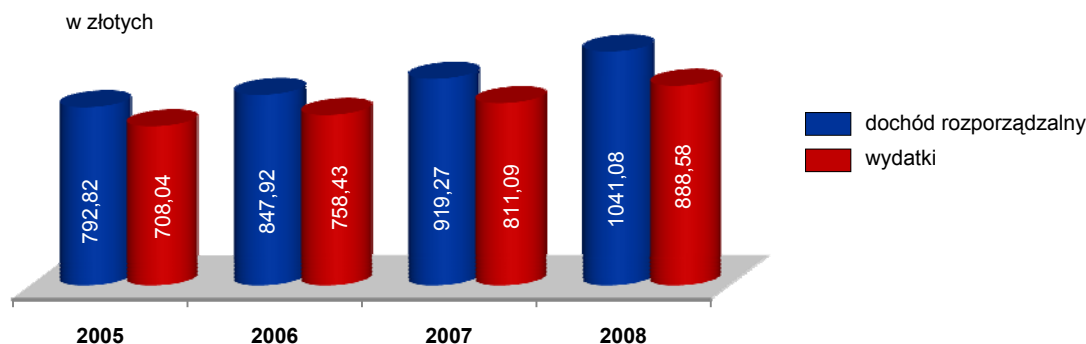
Struktura emerytów i rencistów według źródeł pobierania świadczenia

W 2008 r. wypłacono świadczenia emerytalne i rentowe w wysokości 24003,7 mln zł i było to więcej niż przed rokiem o 10,4%. Ponad 97% omawianych świadczeń stanowiły te, które zostały wypłacone z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Przeciętna miesięczna emerytura i renta wyniosła 1694,67 zł, tj. więcej o 9,3% niż w 2007 r. Wyższa była emerytura i renta wypłacona z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych niż rolników indywidualnych (1722,98 zł wobec 1088,35 zł).

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

W 2008 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1041,08 zł (w kraju 1045,52 zł) i był wyższy o 13,3% niż w roku poprzednim. W strukturze tego dochodu dominowały dochody z pracy najemnej (ponad 56%) oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej (ponad 32%). W porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł udział dochodów z pracy najemnej (o 3,4 pkt proc.), natomiast zmniejszył się ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej (o 3,0 pkt proc.)

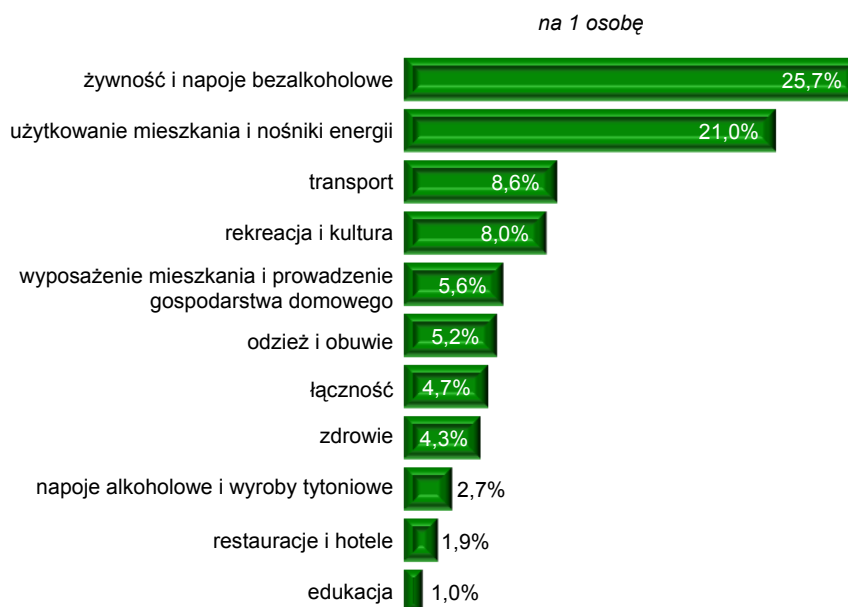
Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę, tj. dochód przeznaczony na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności w 2008 r. wyniósł 1000,87 zł i był wyższy o 13,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Przeciętny miesięczny dochód i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych

W 2008 r. przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych osiągnęły poziom 888,58 zł (w kraju 904,27 zł) i były wyższe niż w 2007 r. o 9,6%. W tym samym stopniu wzrosły wydatki na towary i usługi konsumpcyjne. Największy wzrost dotyczył wydatków na transport – o 20,0%, rekreację i kulturę – o 17,7% oraz restauracje i hotele – o 12,2%, zmniejszyły się natomiast wydatki na edukację – o 5,9%.

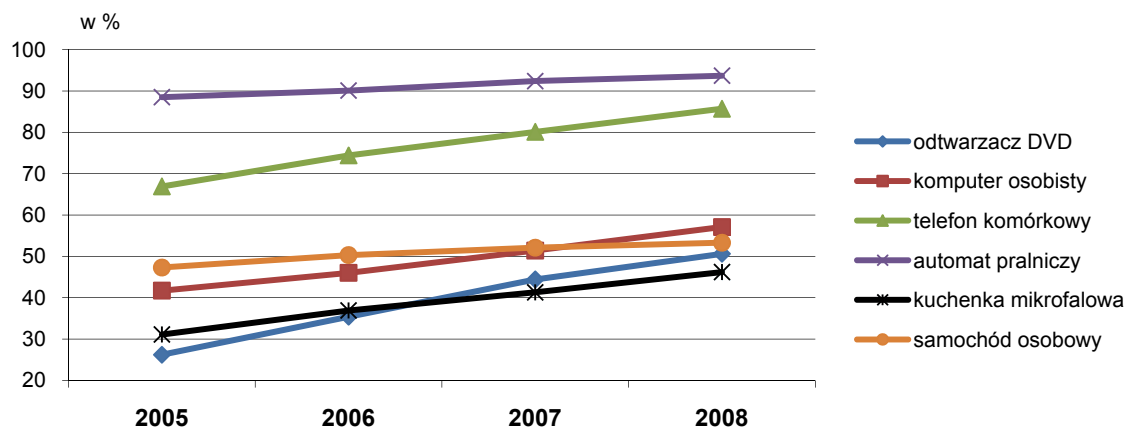
Wzrost wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe oraz użytkowanie mieszkania i nośniki energii, mających największy udział w wydatkach ogółem (razem prawie 47%), wyniósł odpowiednio: 5,2% i 10,3%.

Udział niektórych towarów i usług w wydatkach gospodarstw domowych w 2008 r.

Gospodarstwa domowe w województwie śląskim są coraz lepiej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania. W 2008 r. ponad 99% gospodarstw posiadało odbiornik telewizyjny, chłodziarkę – prawie 98%, automat pralniczy – prawie 94%, telefon komórkowy – prawie 86%. Systematycznie wzrastał odsetek gospodarstw wyposażonych m.in. w automat pralniczy, telefon komórkowy, odtwarzacz DVD, komputer osobisty, w tym z dostępem do Internetu oraz samochód osobowy.

Wyposażenie gospodarstw domowych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w % ogółu gospodarstw domowych

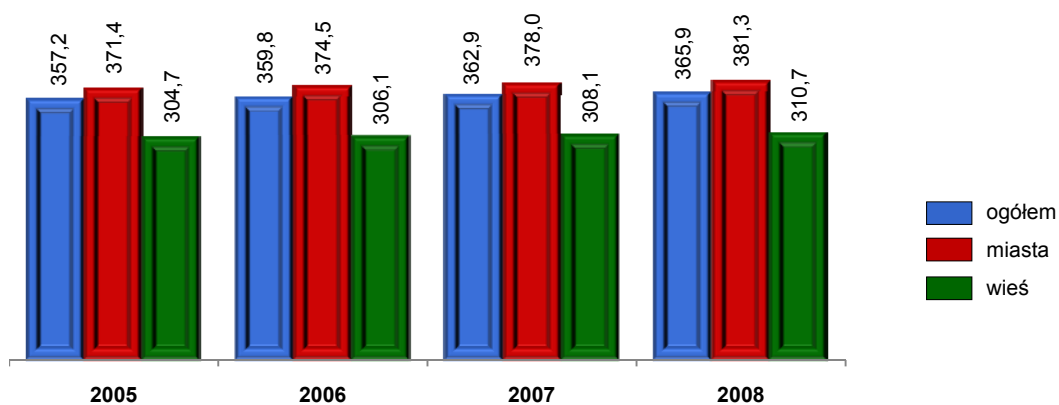

MIESZKANIA I INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

Mieszkania

W 2008 r. odnotowano poprawę podstawowych wskaźników obrazujących sytuację mieszkaniową ludności w stosunku do lat wcześniejszych. Według danych z końca 2008 r. w województwie śląskim było 1700,0 tys. mieszkań i w porównaniu z rokiem poprzednim zasoby te zwiększyły się o 11,1 tys., tj. o 0,7%. Powierzchnia użytkowa omawianych zasobów wzrosła o 1,3%. Przeciętne mieszkanie składało się z 3,63 izb (w miastach 3,45; na wsi 4,42). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 67,2 m² i była większa niż w końcu 2007 r. o 0,4 m². W miastach odnotowano mniejszą przeciętną powierzchnię mieszkania niż na wsi (61,7 m² wobec 91,7 m²). Na 1000 ludności przypadało 366 mieszkań, podczas gdy wskaźnik krajowy ukształtował się na poziomie 345.

Mieszkania na 1000 ludności Stan w dniu 31 XII

Liczba oddanych do użytkowania mieszkań w 2008 r. wyniosła 12226 i wzrosła w ujęciu rocznym o prawie 17%. Najwięcej mieszkań przekazali inwestorzy indywidualni – 8190, tj. o 7,7% więcej niż w 2007 r. Najmniej mieszkań oddano w budownictwie zakładowym – 16, jednakże w skali roku odnotowano wzrost o 60,0%. Ponad 66% mieszkań przekazano do użytkowania w miastach.

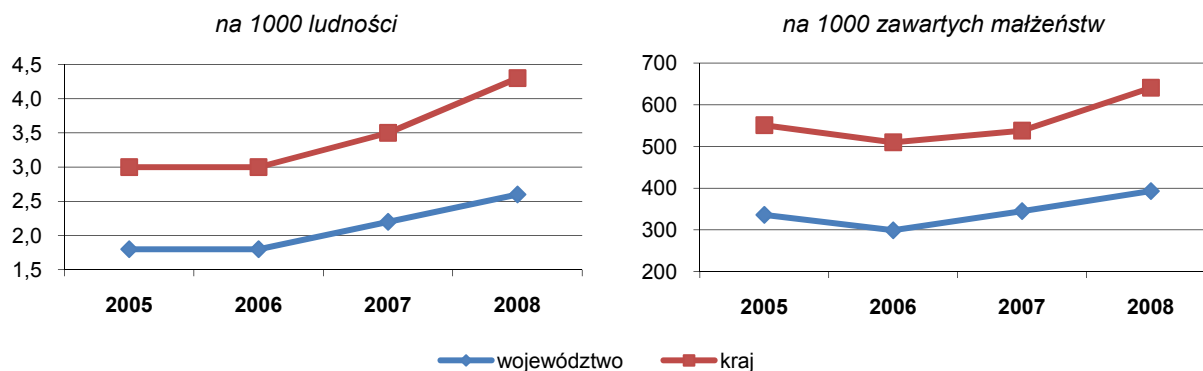
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2008 r. ukształtowała się na poziomie 125,7 m², tj. niższym niż przed rokiem o 1,4 m². Na wsi zanotowano większą przeciętną powierzchnię mieszkania (144,7 m²) niż w miastach (116,1 m²). Przeciętna powierzchnia różniła się także ze względu na formę budownictwa. Największa wystąpiła w budownictwie indywidualnym – 149,5 m², a najmniejsza w komunalnym – 52,4 m².

Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w województwie śląskim w 2008 r. (7,4% w skali kraju) nie była zadowalająca w stosunku do liczby ludności. Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności, pomimo tendencji wzrostowej, był niższy niż wskaźnik krajowy (2,6 wobec 4,3). Trudności mieszkaniowe potwierdza także wskaźnik liczby mieszkań przekazanych do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw, który wyniósł 393 (w kraju 641).

Mieszkania oddane do użytkowania

Z roku na rok generalnie poprawiał się stopień wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne. W końcu 2008 r. w wodociąg wyposażonych było 98,3% mieszkań i w porównaniu z końcem 2007 r. wskaźnik ten pozostał na niezmiennym poziomie. Ustęp posiadało 91,8% mieszkań (przed rokiem 91,7%), łazienkę – 90,6% (rok temu 90,5%), natomiast gaz z sieci oraz centralne ogrzewanie odpowiednio: 63,2% i 79,9% (w ub. r. odpowiednio: 63,4% i 79,2%). W dalszym ciągu istniały różnice w standardzie mieszkań zlokalizowanych w miastach i na wsi. Ponad 71% mieszkań na wsi nie posiadało gazu z sieci, prawie 22% centralnego ogrzewania. Prawie 15% mieszkań nie było wyposażonych w ustęp, a ponad 13% w łazienkę.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 744,5 mln zł, co stanowiło 4,6% ogółu wydatków. W skali roku odnotowano wzrost omawianych wydatków o ponad 24%.

Tabl. 1. **Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na gospodarkę mieszkaniową w 2008 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydatki		
	w tys. zł	w % wydatków ogółem	2007 = 100
OGÓŁEM	744539,5	4,6	124,4
Gminy ^a	194713,7	4,2	112,6
Miasta na prawach powiatu	528740,8	5,9	128,5
Powiaty	14048,5	1,1	178,5
Województwo	7036,5	0,6	119,4

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

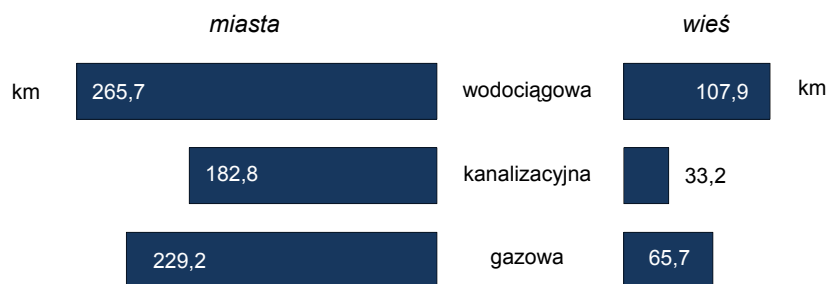
Infrastruktura komunalna

W 2008 r. sieć rozdzielcza wodociągowa wyniosła 19291,7 km i zwiększyła się w stosunku do danych ubiegłorocznych o 2,4%. Długość sieci rozdzielczej kanalizacyjnej ukształtowała się na poziomie 9763,3 km i była większa niż przed rokiem o 4,1%. Na 100 km² powierzchni województwa śląskiego przypadało 156,4 km sieci wodociągowej i 79,2 km – kanalizacyjnej.

Sieć gazowa w 2008 r. liczyła 15754,8 km i zwiększyła się w skali roku o 0,5%. Na 100 km² powierzchni ogólnej odnotowano 127,7 km sieci gazowej.

Sieć rozdzielcza na 100 km² powierzchni województwa w 2008 r.

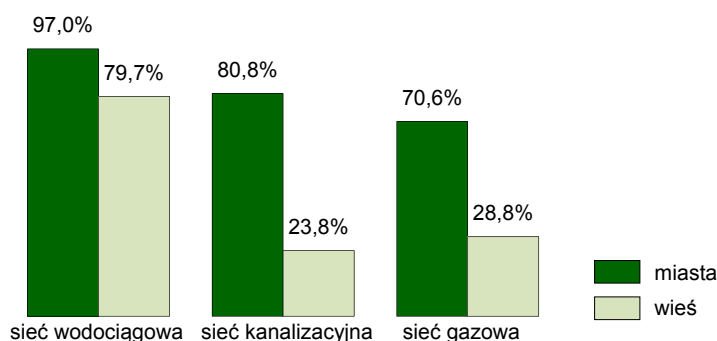
Stan w dniu 31 XII

W 2008 r. w gospodarstwach domowych zużyto 142,9 hm³ wody, tj. nieznacznie więcej niż w 2007 r. (o 0,1%). Przeciętne zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca wyniosło 30,7 m³ wobec 30,6 m³ przed rokiem. W miastach odnotowano większe zużycie wody na 1 mieszkańca niż na wsi (33,1 m³ wobec 22,2 m³).

Zużycie gazu z sieci (w jednostkach naturalnych) w latach 2005 – 2008 wykazuje tendencję malejącą. W gospodarstwach domowych w 2008 r. zużyto 422,0 hm³ gazu, czyli mniej niż przed rokiem o ponad 2%. Zużycie gazu na 1 mieszkańca ukształtowało się na poziomie 90,8 m³, przy czym w miastach wyniosło prawie 2-krotnie więcej niż na wsi (100,4 m³ wobec 55,9 m³).

Systematycznie spada liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej i gazowej, natomiast wzrasta korzystającej z sieci kanalizacyjnej. W 2008 r. ludność korzystająca z wodociągu stanowiła 93,3% ogółu ludności w województwie śląskim, korzystająca z kanalizacji – 68,4%, a z gazu – 61,5%.

Ludność korzystająca^a z urządzeń komunalnych w % ogółu ludności w 2008 r.

a Dane szacunkowe.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Pierwszym etapem edukacji dzieci jest wychowanie przedszkolne, które realizowane było w 2008 r. w 1601 placówkach wychowania przedszkolnego, w tym w 1193 przedszkolach i 400 oddziałach przedszkolnych. Do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 115,5 tys. dzieci, tj. o 4,4% więcej niż w 2007 r. Dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczające do placówek wychowania przedszkolnego stanowiły 71,4% ogólnej liczby dzieci tej grupy wiekowej w województwie (przed rokiem 68,1%).

W przedszkolach na terenie województwa śląskiego w 2008 r. było 107,6 tys. miejsc, z których skorzystało 105,9 tys. dzieci. W skali roku przy niezmienionej liczbie przedszkoli, zwiększyła się liczba miejsc i dzieci w przedszkolach (odpowiednio o: 2,1% i 3,6%). Na 100 miejsc w przedszkolach przypadało średnio 98 dzieci, tj. o 1 dziecko więcej niż przed rokiem.

Na przestrzeni lat 2005 – 2008 liczba sześciolatków objętych wychowaniem przedszkolnym systematycznie obniżała się. W 2008 r. liczba sześciolatków w placówkach wychowania przedszkolnego wyniosła 36,7 tys. i była o 3,9% niższa niż przed rokiem.

W roku szkolnym 2008/09 w województwie śląskim w 2886 szkołach dla dzieci i młodzieży naukę rozpoczęło 585,7 tys. uczniów. Wśród nich największy udział stanowili uczniowie szkół podstawowych (43,0%) i gimnazjów (26,1%). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba uczniów obniżyła się (o 4,5%), co było związane ze zmniejszeniem się populacji dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

W 1252 szkołach podstawowych kształciło się 251,8 tys. dzieci. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba szkół podstawowych i uczniów w tych szkołach zmniejszyła się odpowiednio o: 0,9% i 3,7%. Na 1 szkołę podstawową przypadało średnio 201 uczniów (w kraju – 163, a przed rokiem – 207).

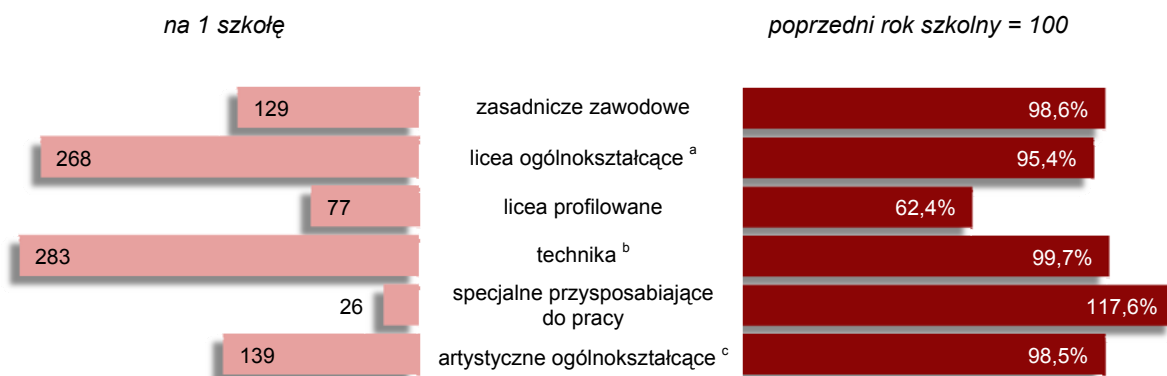
W 753 gimnazjach uczyło się 152,6 tys. młodzieży, tj. o 5,5% mniej niż w roku szkolnym 2007/08. Na 1 gimnazjum przypadało średnio 203 uczniów, czyli o 11 więcej niż w kraju.

Kształcenie uczniów w kierunku zdobywania umiejętności korzystania z osiągnięć współczesnej techniki przyczyniło się do wyposażenia placówek w komputery. Komputery posiadało 95,2% szkół podstawowych i 84,7% gimnazjów (w kraju odpowiednio: 95,2% i 82,4%).

W roku szkolnym 2008/09 w województwie śląskim do 881 szkół ponadgimnazjalnych (bez policealnych) dla młodzieży uczęszczało 181,3 tys. uczniów, tj. o 4,7% mniej niż w poprzednim roku szkolnym.

Uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży (bez policealnych) według typów szkół w roku szkolnym 2008/09

Stan na początku roku szkolnego

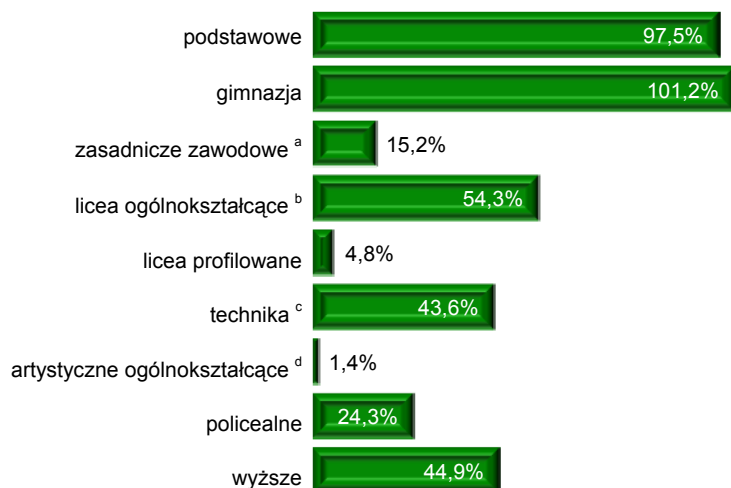

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. **b** Łącznie z technikami uzupełniającymi. **c** Dające uprawnienia zawodowe.

Szkoły policealne należą do szkół ponadgimnazjalnych i stanowią wyższy szczebel kształcenia. W województwie śląskim w roku szkolnym 2008/09 funkcjonowało 429 szkół policealnych, w których uczyło się 48,5 tys. uczniów. W relacji do poprzedniego roku szkolnego liczba tych szkół zmniejszyła się o 6,9%, natomiast liczba uczniów zwiększyła się o 13,4%. Na 1 placówkę przypadało 113 uczniów wobec 102 w kraju (rok temu odpowiednio: 93 i 90).

W województwie śląskim w roku szkolnym 2008/09 do 401 szkół dla dorosłych uczęszczało 35,3 tys. osób, tj. o 15,4% więcej niż w poprzednim roku szkolnym. W większości typów szkół dla dorosłych liczba uczniów zwiększyła się, m.in. w uzupełniających liceach ogólnokształcących (o 35,8%), liceach ogólnokształcących (o 21,1%), liceach profilowanych (o 10,0%) i technikach (o 7,7%). Obniżyła się liczba dorosłych, którzy uczyli się w szkołach zasadniczych zawodowych (o 5,3%), technikach uzupełniających (o 4,5%) i gimnazjach (o 2,7%).

Współczynnik skolaryzacji brutto uczniów szkół w roku szkolnym 2008/09

a Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy. **b** Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. **c** Łącznie z technikami uzupełniającymi. **d** Dające uprawnienia zawodowe.

W roku akademickim 2008/09 na terenie województwa śląskiego funkcjonowało 46 uczelni wyższych. Liczba studentów w szkołach wyższych w województwie śląskim (łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi) wyniosła 192,2 tys. (łącznie z cudzoziemcami) i stanowiła 10,1% ogółu studiujących w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba uczelni zwiększyła się (o 2), natomiast liczba studentów zmniejszyła się (o 2,8%). Na 10 tys. ludności przypadało

414 studentów (w kraju – 501), tj. o 11 osób mniej niż przed rokiem.

W relacji do roku akademickiego 2007/08 zanotowano wzrost zainteresowania studentów miejscami w domach studenckich. Liczba miejsc i osób korzystających z akademików zwiększyła się odpowiednio o: 1,1% i 1,6%.

W 2008 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wydatkowano na oświatę i wychowanie 4982,9 mln zł, tj. o 9,4% więcej niż przed rokiem. Najwięcej środków przeznaczyły miasta na prawach powiatu (56,5% wydatków ogółem) oraz gminy (33,9%). W skali roku w największym stopniu zwiększyły się w tym dziale wydatki pochodzące z gmin (o 10,8%) oraz z województwa (o 9,7%).

Tabl. 2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008
	w tys. zł			
OGÓLEM	4086947,4	4354848,5	4554437,4	4982944,5
Gminy ^a	1373610,8	1468709,5	1524612,7	1689850,4
Miasta na prawach powiatu	2291206,3	2432626,0	2576587,3	2814679,6
Powiaty	338309,8	367675,4	370307,6	387463,8
Województwo.....	83820,5	85837,6	82929,8	90950,7

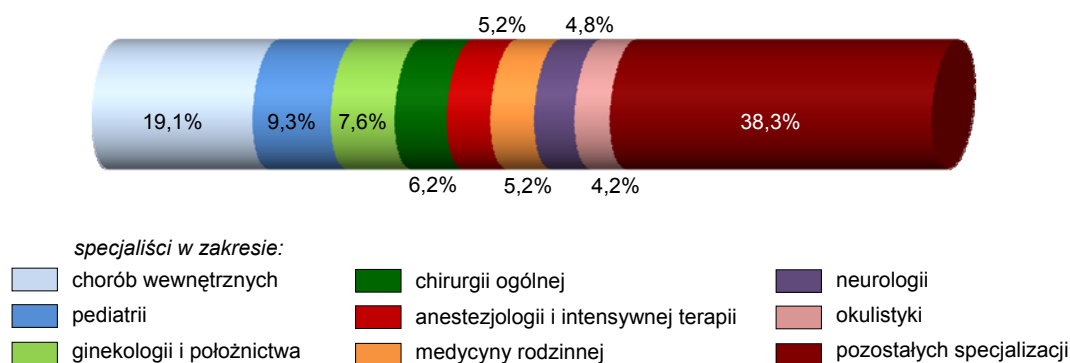
a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

Wydatki na oświatę i wychowanie w 2008 r. w budżetach jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1071,84 zł (w 2007 r. – 976,86 zł), a ich udział w ogólnych wydatkach z budżetów samorządowych ukształtował się na poziomie 30,8% (w 2007 r. – 31,3%).

OCHRONA ZDROWIA

Liczba lekarzy na koniec 2008 r. była mniejsza o 1,2% niż przed rokiem, wzrosła natomiast liczba lekarzy dentyistów (o 2,1%) i pielęgniarek (o 0,6%). Na 10 tys. ludności przypadało 22 lekarzy, 3 lekarzy dentyistów i 55 pielęgniarek.

Struktura lekarzy specjalistów w 2008 r. Stan w dniu 31 XII

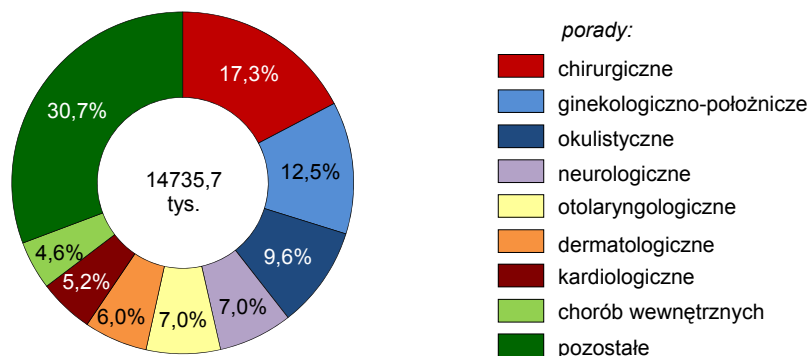
Wśród 10,2 tys. pracujących lekarzy w 2008 r. 84,3% (8,6 tys.) było specjalistami, głównie chorób wewnętrznych (ponad 19%) i pediatrii (ponad 9%). Lekarze onkolodzy stanowili zaledwie 0,3% lekarzy specjalistów.

W końcu 2008 r. w lecznictwie ambulatoryjnym prowadziło działalność 2,1 tys. zakładów opieki zdrowotnej, tj. o 9,4% więcej niż w roku poprzednim. Ponad 83% z nich funkcjonowało w miastach, a ich liczba wzrosła w ujęciu rocznym o 10,2%. Liczba praktyk lekarskich wyniosła 646, w tym 506 w miastach i 140 na wsi.

W 2008 r. w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 38588,9 tys. porad (o ponad 8% więcej niż w 2007 r.). Na 1 mieszkańca województwa śląskiego przypadało 7,5 porad lekarskich (przed rokiem 7,0) i 0,8 porad stomatologicznych (przed rokiem 0,7).

Według stanu na koniec 2008 r. pomoc medyczną można było uzyskać w 112 szpitalach ogólnych. Ich liczba w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 3 szpitale. Systematycznie maleje liczba łóżek w szpitalach, i tak w odniesieniu do 2007 r. o ponad 2%, a w porównaniu z 2005 r. o prawie 5%. Na szpitale publiczne przypadało 94,9% łóżek, a pozostałe 5,1% na szpitale niepubliczne (przed rokiem odpowiednio: 95,3% i 4,7%).

Struktura specjalistycznych porad lekarskich^a w 2008 r.

a Bez medycyny pracy.

Z leczenia stacjonarnego w szpitalach ogólnych w 2008 r. korzystało 897,7 tys. osób, głównie na oddziałach chirurgicznych (235,4 tys.), chorób wewnętrznych (151,1 tys.) oraz ginekologiczno-położniczych (123,1 tys.). Nadal utrzymywała się tendencja skracania przeciętnego pobytu chorego w szpitalu. Średnio w 2008 r. pacjent przebywał w szpitalu 7,4 dnia, podczas gdy w roku poprzednim 7,8 dnia, a w 2005 r. – 8,3 dnia.

Oprócz szpitali ogólnych w województwie śląskim na koniec 2008 r. funkcjonowały 54 zakłady świadczące opiekę długoterminową, z tego 28 opiekuńczo-leczniczych, 22 pielęgnacyjno-opiekuńcze i 4 hospicja. Łącznie liczba łóżek w tych zakładach wyniosła 3111, tj. o 33 więcej niż przed rokiem. W ciągu roku w omawianych zakładach przebywało 7463 osób, czyli o 313 więcej w porównaniu z rokiem poprzednim.

W końcu 2008 r. funkcjonowało 176 zespołów ratownictwa medycznego, w tym 29,5% stanowiły zespoły wypadkowe, a 7,4% – reanimacyjne. W ciągu roku dokonały one 375,5 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia i udzieliły świadczenia zdrowotnego 377,5 tys. osobom. W przeliczeniu na 1000 ludności liczba osób, którym udzielono pomocy medycznej wyniosła 81,2 (w poprzednim roku – 83,8).

W 2008 r. wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia stanowiły 2,7% wydatków ogółem, a ich wartość, w ujęciu rocznym, wzrosła o ponad 31%.

Tabl. 3. **Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia w 2008 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydatki		
	w tys. zł	w % wydatków ogółem	2007 = 100
OGÓŁEM	430342,4	2,7	131,1
Gminy ^a	43871,9	0,9	110,4
Miasta na prawach powiatu	174014,5	1,9	99,2
Powiaty	79051,0	6,2	179,4
Województwo	133405,0	10,6	193,4

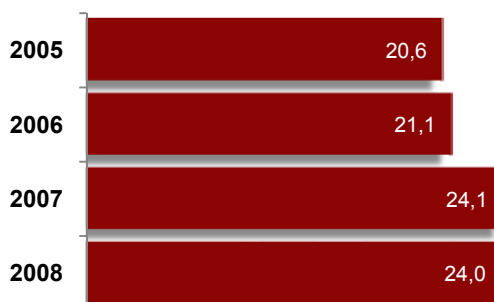
a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

POMOC SPOŁECZNA

W końcu 2008 r. w województwie śląskim działało 165 stacjonarnych domów i zakładów pomocy społecznej. Najwięcej domów i zakładów przeznaczonych było dla osób w podeszłym wieku (33,3%) oraz dla ludzi bezdomnych (19,4%). Placówki pomocy społecznej dysponowały łącznie 11,2 tys. miejsc dla pensjonariuszy. W placówkach tych przebywało łącznie 11,0 tys. osób.

W 2008 r. w domach i zakładach stacjonarnych umieszczono m.in. 3,0 tys. osób w podeszłym wieku, 2,2 tys. osób przewlekle psychicznie chorych, 1,6 tys. bezdomnych, 1,3 tys. osób przewlekle somatycznie chorych oraz 1,2 tys. dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Miejsca rzeczywiste ^a w domach i zakładach pomocy społecznej na 10 tys. ludności
Stan w dniu 31 XII

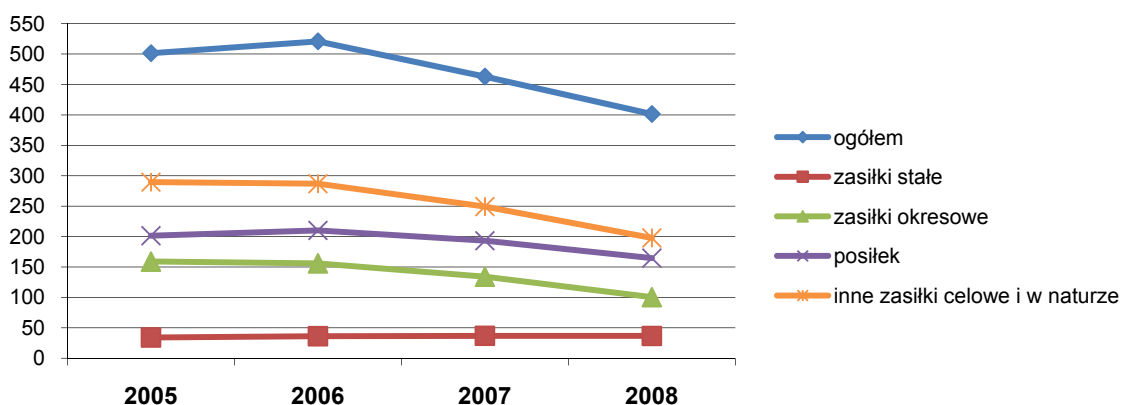
a Łącznie z filiami i oddziałami (według zapisu w statucie zakładu).

Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach i zakładach stacjonarnych pomocy społecznej wzrasta z roku na rok. W końcu 2008 r. liczba ta wyniosła 1,8 tys. osób.

Oprócz domów i zakładów stacjonarnych działają placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży, w których realizowana jest pomoc środowiskowa. W końcu 2008 r. w województwie śląskim działały 74 placówki całodobowe oraz 272 placówki wsparcia dziennego. W skali roku ich liczba zmniejszyła się odpowiednio o: 3 i 15 placówek. W placówkach całodobowych przebywało 2,3 tys. wychowanków, natomiast w placówkach wsparcia dziennego – 9,3 tys. wychowanków. Ponadto w końcu 2008 r. odnotowano 5,2 tys. rodzin zastępczych, w których wychowywało się 7,9 tys. dzieci.

W 2008 r. 186,6 tys. korzystających uzyskało różnorodne świadczenia pomocy społecznej organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. Na 10 tys. ludności województwa przypadają 401,4 korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Wartość wszystkich świadczeń pomocy społecznej udzielonych w 2008 r. wyniosła 431,1 mln zł, tj. o ponad 5% więcej niż w 2007 r. Największą kwotę przeznaczono na inne zasiłki celowe i w naturze – 83,4 mln zł (19,4% ogółu). Znaczne kwoty przypadają także na świadczenia udzielone rodzinom zastępczym – 71,7 mln zł (16,6%), na zasiłki okresowe – 64,5 mln zł (15,0%) oraz na zasiłki stałe – 53,3 mln zł (12,4%).

W 2008 r. wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej stanowiły 13,9% wydatków ogółem. W skali roku ich wartość wzrosła o 4,8%.

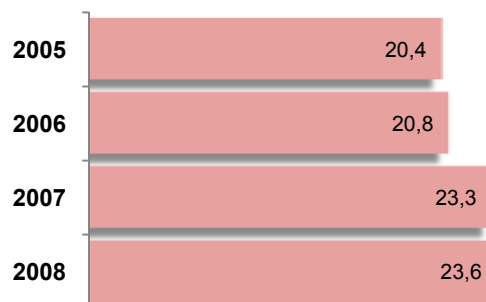
Tabl. 4. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydatki		
	w tys. zł	w % wydatków ogółem	2007 = 100
OGÓŁEM	2254289,2	13,9	104,8
Gminy ^a	631743,6	13,6	102,6
Miasta na prawach powiatu	1322013,8	14,7	103,3
Powiaty	233724,1	18,5	118,1
Województwo	66807,7	5,3	115,8

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

Mieszkańcy^a domów i zakładów pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 XII

a Łącznie z filiami i oddziałami.

KULTURA I TURYSTYKA

Kultura

W końcu 2008 r. w województwie śląskim działały 864 placówki biblioteczne (8,7% omawianych placówek w kraju), na które składało się 821 bibliotek i filii oraz 43 punkty biblioteczne. Przeciętnie na 1 placówkę biblioteczną przypadało 5377 osób (przed rokiem – 5289), natomiast w kraju – 3823 osoby.

Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami) w województwie obejmował 17065,4 tys. woluminów, co stanowiło 12,6% zasobów bibliotecznych w kraju. Biblioteki publiczne województwa śląskiego posiadały największy księgozbiór wśród bibliotek wszystkich województw. Jednak pod względem wielkości księgozbioru przeliczonego na 1000 ludności województwo plasowało się na 8 miejscu ze wskaźnikiem 3673,4 egzemplarzy (w kraju – 3546,9 egzemplarzy).

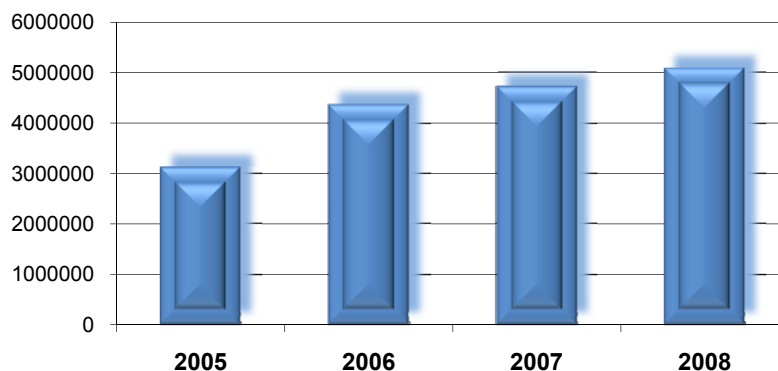
W latach 2005 – 2008 odnotowano spadek liczby czytelników. W 2008 r. w bibliotekach i punktach bibliotecznych zarejestrowano 918,0 tys. czytelników, tj. o 4,2% mniej niż przed rokiem. W województwie śląskim zanotowano najwyższą liczbę czytelników w porównaniu z innymi województwami. Jeden czytelnik wypożyczył średnio w ciągu 2008 r., podobnie jak przed rokiem 20 książek (w kraju – 19). Z bibliotek i punktów bibliotecznych wypożyczono łącznie 18297,2 tys. woluminów, tj. o 4,5% mniej niż w 2007 r.

Na terenie województwa śląskiego w końcu 2008 r. działalność wystawienniczą prowadziło, podobnie jak przed rokiem, 60 muzeów i oddziałów muzealnych (8,1% placówek tego typu w kraju). Wśród nich były m.in. muzea: regionalne (24), techniki (10), etnograficzne (6), historyczne (4), artystyczne (3), biograficzne (3) i przyrodnicze (2). Na 1 placówkę muzealną (łącznie z oddziałami) przypadało 77,4 tys. osób (w kraju – 51,3 tys. osób). W ciągu 2008 r. w muzeach i oddziałach muzealnych zorganizowano 528 wystaw czasowych (własnych w kraju oraz obcych), tj. o 10 więcej niż w 2007 r. Muzea i wystawy muzealne zwiedziło 1287,8 tys. osób i było to o 10,4% więcej niż przed rokiem. Prawie 29% wszystkich zwiedzających stanowiła młodzież szkolna w zorganizowanych grupach (rok temu – 37,1%). Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności wyniósł 277,0 osób (w kraju – 543,8 osób). Niższy poziom tego wskaźnika zanotowano w województwach: lubuskim, opolskim, zachodniopomorskim i łódzkim. W ramach prowadzonej działalności oświatowej muzea (z oddziałami) zorganizowały 8337 odczytów i lekcji muzealnych oraz zaprezentowały 1607 seansów filmowych dla zwiedzających.

Ofertę muzeów i oddziałów muzealnych uzupełniały 33 galerie sztuki, które przygotowały 384 wystawy (przed rokiem – 395). Pomimo tego, że liczba wystaw zmniejszyła się, to liczba zwiedzających wzrosła z 278,6 tys. w 2007 r. do 282,0 tys. w 2008 r.

W województwie śląskim w końcu 2008 r. funkcjonowało 20 teatrów i instytucji muzycznych, które dysponowały 8800 miejscami na widowni w stałej sali. W ciągu roku teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 6656 przedstawień i koncertów, w których uczestniczyło 1526,6 tys. widzów i słuchaczy. W skali roku zwiększyła się liczba przedstawień i koncertów (o 5,2%) oraz widzów i słuchaczy (o 13,9%), pomimo spadku liczby instytucji (o 1) i miejsc na widowni w tych instytucjach (o 8,5%). Wskaźnik widzów i słuchaczy liczony na 1000 ludności w województwie wyniósł 328,3 (przed rokiem – 287,5).

Według stanu w końcu 2008 r. w województwie działało 56 kin stałych, które posiadały 37,6 tys. miejsc na widowni (15,0% takich miejsc w kraju). Średnio na 1 kino przypadało 90,8 tys. widzów (rok temu – 77,3 tys.), podczas gdy w kraju – 72,8 tys. W ciągu 2008 r. w kinach stałych odbyło się 247,8 tys. seansów (18,7% seansów w kraju), na które przyszło 5087,3 tys. widzów (14,5% widzów w kraju). W skali roku liczba seansów w kinach zmniejszyła się o 1,7%, a liczba widzów wzrosła o 7,8%. Wskaźnik widzów w kinach liczony na 1000 ludności wyniósł 1094,3 (w kraju – 923,0) i był jednym z wyższych w kraju (po województwie mazowieckim i pomorskim).

Widzowie w kinach

W 2008 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wydatkowano na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 596,7 mln zł i było to o 7,0% więcej niż przed rokiem. Najwięcej środków przeznaczyły miasta na prawach powiatu (48,4% wydatków ogółem) oraz gminy (27,1%). W skali roku w największym stopniu zwiększyły się w tym dziale wydatki powiatów (o 23,1%) oraz województwa (o 21,3%). Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w budżetach jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 128,36 zł (w 2007 r. – 119,62 zł), a ich udział w ogólnych wydatkach z budżetów samorządowych ukształtował się na poziomie 3,7% (w 2007 r. – 3,8%).

Tabl. 5. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008
	w tys. zł			
OGÓLEM	434450,1	493897,0	557721,6	596711,0
Gminy ^a	114707,0	126016,1	150036,2	161687,2
Miasta na prawach powiatu	219512,9	259092,0	287256,3	288826,4
Powiaty	3652,4	4192,1	4686,9	5771,1
Województwo	96577,8	104596,8	115742,2	140426,2

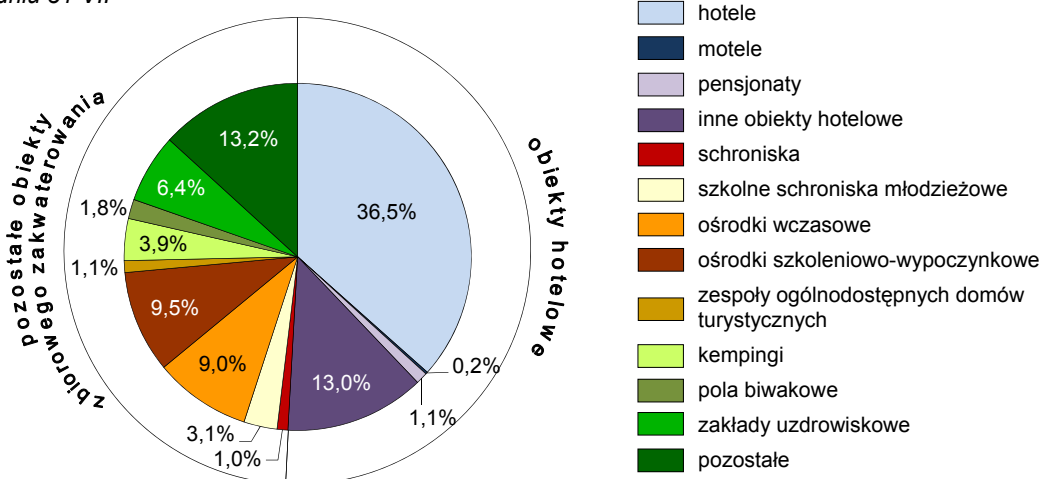
a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

Turystyka

W końcu lipca 2008 r. na terenie województwa śląskiego znajdowały się 423 turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania, które dysponowały 35,5 tys. miejsc noclegowych. W skali roku zwiększyła się liczba obiektów o 7,4%, przy jednoczesnym wzroście liczby miejsc noclegowych o 6,7%. Pod względem ilości obiektów województwo zajmowało 6 miejsce w kraju, a biorąc pod uwagę ilość miejsc noclegowych – 8. Średnio jeden turystyczny obiekt zbiorowego zakwaterowania posiadał 84 miejsca noclegowe (w kraju – 87 miejsc).

Struktura miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania według grup i rodzajów obiektów w 2008 r.

Stan w dniu 31 VII

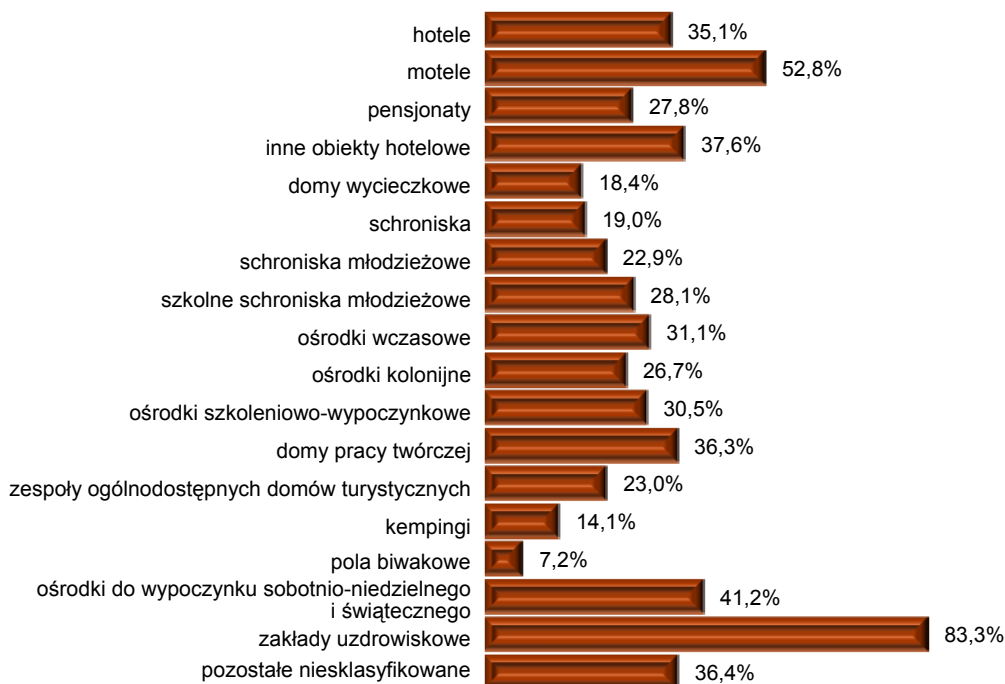
Na 1000 ludności przypadało 7,6 miejsc noclegowych (w kraju – 15,7 miejsc noclegowych). Pod względem tego wskaźnika województwo zajmowało 13 miejsce w kraju. Niższy poziom tego wskaźnika zanotowano w województwie łódzkim, opolskim i świętokrzyskim.

W 2008 r. z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania skorzystało 1647,8 tys. osób, w tym 259,5 tys. turystów zagranicznych. W skali roku liczba osób korzystających z noclegów zwiększyła się o 3,7%. Na 1000 ludności przypadało 354,4 korzystających z noclegów (w kraju – 513,1 korzystających), co uplasowało województwo śląskie na 11 pozycji przed województwami: opolskim, świętokrzyskim, podkarpackim, lubelskim i łódzkim.

W turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania województwa śląskiego w 2008 r. udzielono 4333,9 tys. noclegów, tj. o 4,3% więcej niż przed rokiem. Turystom zagranicznym udzielono 665,5 tys. noclegów.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych, mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych, w 2008 r. wyniósł 36,5% (w kraju – 37,6%). Najwyższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych odnotowano w lipcu, sierpniu i czerwcu.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania według rodzajów obiektów w 2008 r.

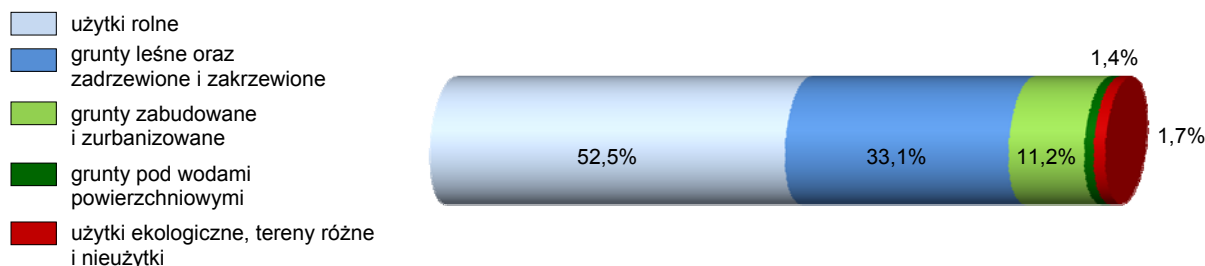
Na terenie województwa śląskiego w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w końcu lipca 2008 r. działały 184 restauracje, 182 bary i kawiarnie, 87 stołówek i 56 punktów gastronomicznych. W ujęciu rocznym wzrosła liczba restauracji (o 19), punktów gastronomicznych (o 17), stołówek (o 8) oraz barów i kawiarni (o 1).

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Powierzchnia geodezyjna województwa śląskiego według stanu w dniu 1 I 2009 r. wynosiła 1233,3 tys. ha i stanowiła 3,9% powierzchni kraju. Największą powierzchnię zajmowały użytki rolne – 647,2 tys. ha. Powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych wynosiła 408,8 tys. ha, a gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – 138,3 tys. ha.

Struktura powierzchni województwa w 2009 r.

Stan geodezyjny w dniu 1 I

Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji i zagospodarowania w końcu 2008 r. wynosiła 4654 ha (7,3% takich gruntów w kraju).

Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych na cele nieleśne w 2008 r. wynosiła 666 ha, w tym 417 ha (62,6%) przeznaczone na tereny osiedlowe.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2008 r. wyniosło 410,4 hm³, tj. o ponad 5% mniej niż w roku poprzednim. Najwięcej wody wykorzystano na eksploatację sieci wodociągowej – 205,4 hm³ (50,1%) oraz na cele przemysłowe – 133,8 hm³ (32,6%).

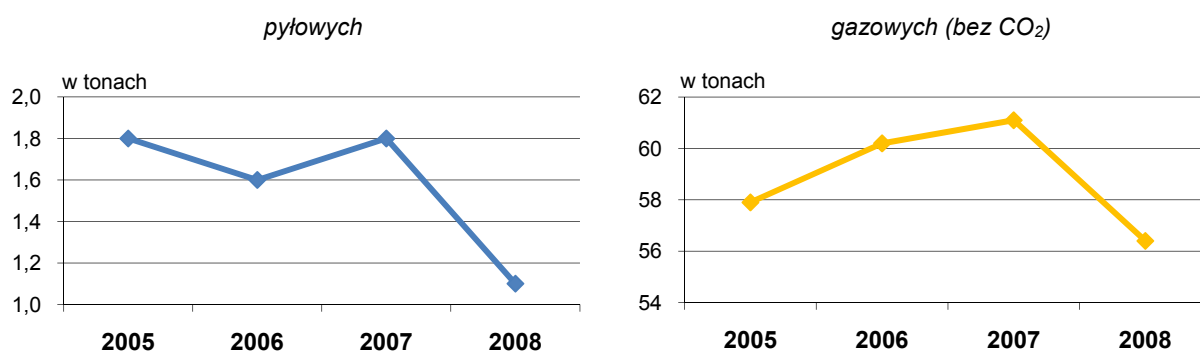
W 2008 r. **do wód lub do ziemi odprowadzono 364,8 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych**. Ilość odprowadzonych ścieków była mniejsza niż w 2007 r. o 2,0%. Prawie 58% ścieków zostało odprowadzone bezpośrednio z zakładów, a ponad 42% siecią kanalizacyjną. Oczyszczania wymagało prawie 363 hm³ ścieków, z tego 85,0% było oczyszczanych.

Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych^a wymagających oczyszczania w 2008 r.

a Odprowadzone do wód lub do ziemi.

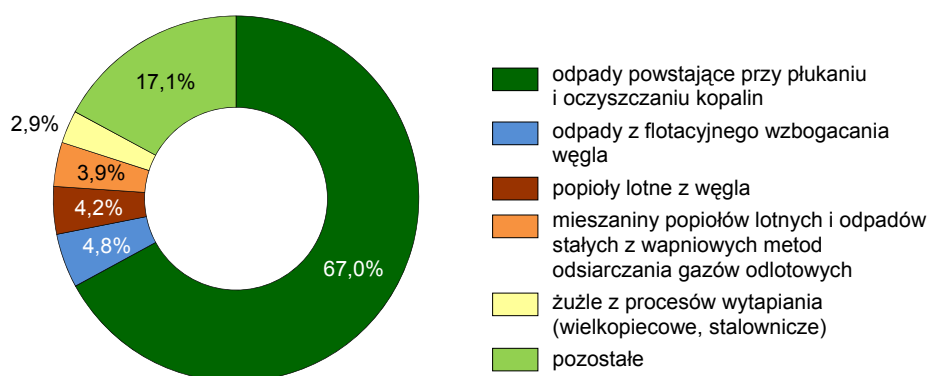
Ścieki zostały poddane procesowi oczyszczania w 170 oczyszczalniach przemysłowych i 221 oczyszczalniach komunalnych. Z oczyszczalni ścieków korzystało 70,0% ludności województwa.

Na koniec 2008 r. w województwie działało 366 **zakładów uznanych za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza** (o 10 więcej niż w roku poprzednim). W 2008 r. wyemitowały one do atmosfery 14,1 tys. ton pyłów i ponad 42672 tys. ton gazów, w tym bez dwutlenku węgla 695,2 tys. ton. Emisja zanieczyszczeń pyłowych w skali roku zmniejszyła się o ponad 35%, a gazowych (bez dwutlenku węgla) o prawie 8%. Emisja zanieczyszczeń pyłowych stanowiła 18,4% zanieczyszczeń w kraju, a gazowych – 19,7%.

Emisja zanieczyszczeń na 1 km² powierzchni województwa

W 2008 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza zatrzymano ponad 3702 tys. ton pyłów, tj. 99,6% zanieczyszczeń wytworzonych oraz prawie 324 tys. ton zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla), co stanowiło 31,8% zanieczyszczeń wytworzonych.

Ilość wytworzonych w ciągu 2008 r. **odpadów** (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wynosiła 35301,0 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim była mniejsza o prawie 15%. Odpady wytworzone w województwie śląskim stanowiły prawie 31% odpadów wytworzonych w kraju. Zostały one poddane odzyskowi (90,6%), unieszkodliwione (6,1%), magazynowane czasowo (3,3%).

Struktura odpadów^a wytworzonych według rodzajów w 2008 r.

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenach własnych zakładów według stanu w końcu 2008 r. wynosiły 650,3 mln ton (prawie 38% odpadów składowanych w kraju), a ich ilość zmniejszyła się w skali roku o 0,6%. Powierzchnia niezrekultywowana odpadów obejmowała 2201,6 ha, natomiast zrekultywowana w ciągu roku 16,2 ha.

Według szacunków w 2008 r. zebrano 1358,0 tys. ton odpadów komunalnych, tj. o 2,2% mniej niż w roku poprzednim. Ponad 71% odpadów stanowiły odpady z gospodarstw domowych. Odpady wyselekcjonowane stanowiły 7,1% ogółu, a ich udział wzrósł w skali roku o 0,9 pkt proc. Odpady komunalne składowane były na 39 składowiskach kontrolowanych o łącznej powierzchni 154,9 ha.

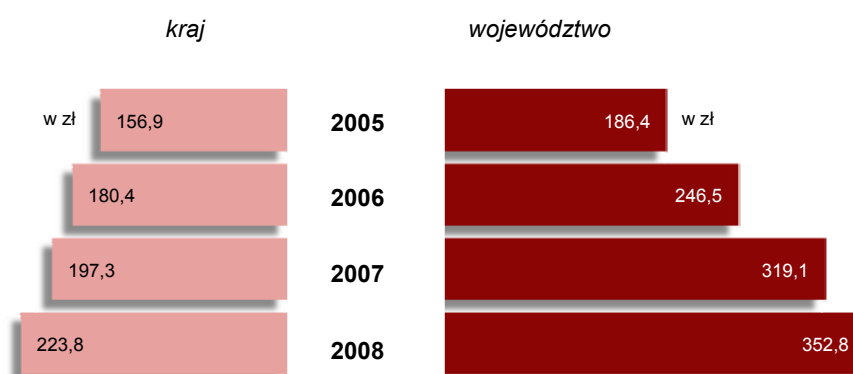
Obszary prawnie chronione w końcu 2008 r. zajmowały powierzchnię 272,6 tys. ha, tj. 22,1% powierzchni województwa i 2,7% obszarów chronionych w kraju. Na 1 mieszkańca przypadało 587 m² obszarów prawnie chronionych (w kraju 2649 m²). Największy udział w powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej miały parki krajobrazowe 83,3% (227,0 tys. ha) – bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków.

Oprócz parków krajobrazowych na terenie województwa występowały m.in.: obszary chronionego krajobrazu (37,0 tys. ha), rezerваты przyrody (4,1 tys. ha), zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (3,9 tys. ha) i 1526 pomników przyrody. Ponadto 9,0 tys. ha powierzchni miast stanowiły parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2008 r. wyniosły 1640,0 mln zł (w cenach bieżących). Były one o 10,2% wyższe niż w roku poprzednim i stanowiły 19,2% nakładów w kraju. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (61,3%), ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (24,4%) oraz na gospodarkę odpadami (6,9%).

Nakłady na gospodarkę wodną (w cenach bieżących) w 2008 r. wyniosły 177,8 mln zł (7,9% nakładów w kraju) i wzrosły w skali roku o 7,1%. Najwięcej środków wydatkowano na ujęcia i doprowadzenia wody (79,5%).

Nakłady^a na środki trwałe (ceny bieżące) służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca

a W 2005 r. określane jako wydatki inwestycyjne; według lokalizacji inwestycji.

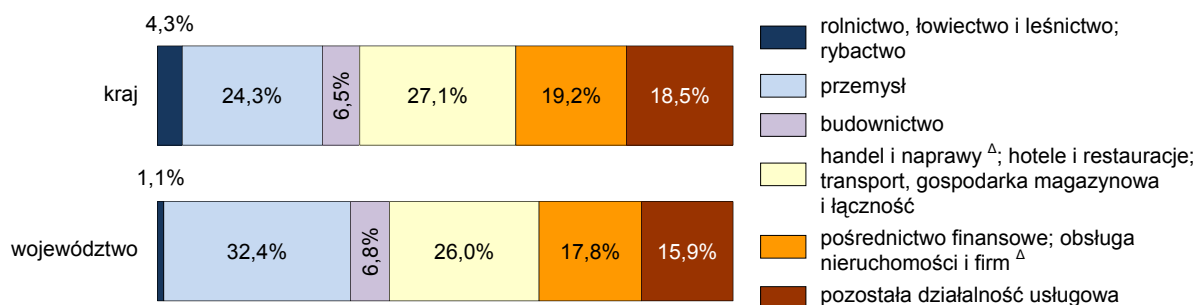
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania w 2008 r. do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to m.in.:

- 3 oczyszczalnie ścieków przemysłowych,
- 3 podczyszczalnie ścieków przemysłowych,
- sieć kanalizacyjna odprowadzająca: ścieki – 699,6 km, wody opadowe – 113,6 km,
- sieć wodociągowa o długości 421,7 km.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

W 2007 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie śląskim w cenach bieżących wyniosła 152741 mln zł i stanowiła 13,0% ogółu PKB dla kraju. W skali roku zanotowano wzrost PKB o 10,7% (w kraju o 11,0%). Biorąc pod uwagę wartość PKB województwo plasowało się na 2 miejscu w kraju (po województwie mazowieckim).

Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie śląskim w 2007 r. wyniósł 32761 zł (w kraju – 30873 zł) i był o 11,1% wyższy niż przed rokiem (podobnie jak w kraju). Województwo śląskie zajęło 3 lokatę pod względem wielkości PKB na 1 mieszkańca (po województwach mazowieckim i dolnośląskim).

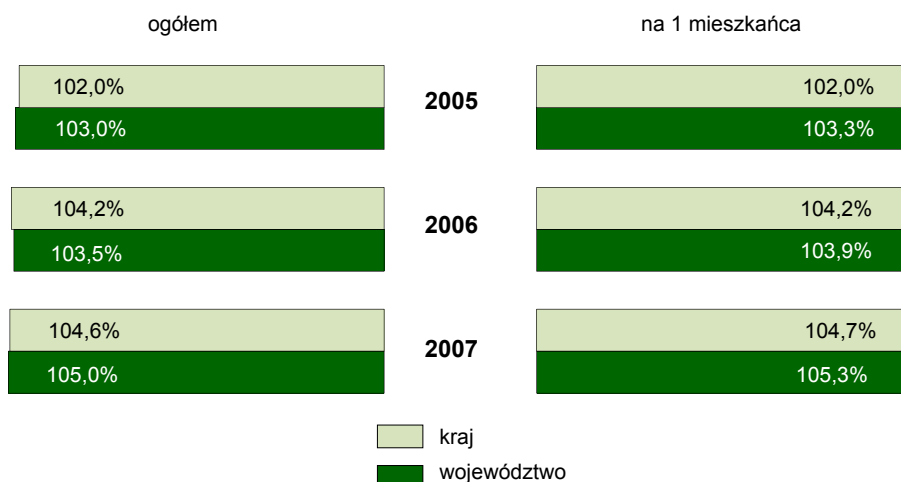
Struktura wartości dodanej brutto^a według rodzajów działalności w 2007 r.

^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.

Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2007 r. wyniosły 101871 mln zł i były o 7,3% wyższe niż w 2006 r. Średnio na 1 mieszkańca przypadało 21850 zł (w kraju – 19477 zł), tj. o 7,6% więcej niż przed rokiem. Wyższą wartość dochodów do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca odnotowano jedynie w województwie mazowieckim.

Dynamika realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych

rok poprzedni = 100

Dochody pierwotne brutto są podstawowym elementem kształtującym dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych.

W 2007 r. dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych w województwie śląskim wyniosły 101611 mln zł, tj. o 9,8% więcej niż przed rokiem. Dochody pierwotne brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 21794 zł (w kraju – 20175 zł) i ukształtowały się na wyższym poziomie niż w 2006 r. (o 10,1%). Wyższą wartość dochodów pierwotnych brutto na 1 mieszkańca zanotowano tylko w województwie mazowieckim.

Tabl. 1 (6). **POWIERZCHNIA I GRANICE WOJEWÓDZTWA**
AREA AND BORDERS OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	12331	12334	12334	12334	Area in km ²
Długość granicy w km	1027	1027	1027	1029	Length of borders in km
z województwami:					with voivodships:
łódzkim	144	144	144	144	Łódzkie
małopolskim	291	291	291	291	Małopolskie
opolskim	240	240	240	240	Opolskie
świętokrzyskim	115	115	115	117	Świętokrzyskie
z Republiką Czeską	150	150	150	150	with Czech Republic
ze Słowacją	87	87	87	87	with Slovakia

Źródło: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie.
Source: data of the Centre of Geodetic and Cartographic Documentation of the Head Office of Geodesy and Cartography in Warsaw.

Tabl. 2 (7). **PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE**
BASIC DEMOGRAPHIC DATA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Ludność (stan w dniu 31 XII)	4685775	4669137	4654115	4645665	Population (as of 31 XII)
mężczyźni	2263806	2253857	2244944	2239899	males
kobiety	2421969	2415280	2409171	2405766	females
miasta	3685324	3666080	3647193	3635059	urban areas
wieś	1000451	1003057	1006922	1010606	rural areas
Kobiety na 100 mężczyzn	107,0	107,2	107,3	107,4	Females per 100 males
Ludność w miastach w % ogółu ludności	78,6	78,5	78,4	78,2	Urban population in % of total population
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej	380	379	377	377	Population per 1 km ² of total area
Ludność według ekonomicznych grup wieku:					Population by economic groups of age:
przedprodukcyjnym	885181	858774	835711	819083	pre-working
produkcyjnym	3063102	3058286	3051575	3043430	working
mobilnym	1882366	1871796	1863124	1855815	mobility
niemobilnym	1180736	1186490	1188451	1187615	non-mobility
poprodukcyjnym	737492	752077	766829	783152	post-working
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,0	52,7	52,5	52,6	Non-working age population per 100 persons of working age
Ruch naturalny ludności:					Vital statistics:
małżeństwa	25411	27847	30022	31109	marriages
rozwoły	9168	10718	9531	9711	divorces
urodzenia żywe	40763	42458	43858	46994	live births
zgony	46315	46336	47736	48016	deaths
w tym niemowląt	303	309	292	318	of which infants
przyrost naturalny	-5552	-3878	-3878	-1022	natural increase
Na 1000 ludności:					Per 1000 population:
małżeństwa	5,4	6,0	6,4	6,7	marriages
rozwoły	2,0	2,3	2,0	2,1	divorces
urodzenia żywe	8,7	9,1	9,4	10,1	live births
zgony	9,9	9,9	10,2	10,3	deaths
w tym niemowląt ^a	7,4	7,3	6,7	6,8	of which infants ^a
przyrost naturalny	-1,2	-0,8	-0,8	-0,2	natural increase
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					Life expectancy at the moment of birth:
mężczyźni	70,52	70,50	70,66	70,89	males
kobiety	78,45	78,77	78,77	78,91	females

a Na 1000 urodzeń żywych.

a Per 1000 live births.

Tabl. 3 (8). **PRACUJĄCY^a W GOSPODARCE NARODOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a IN THE NATIONAL ECONOMY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	1504944	1543315	1603146	1632980	TOTAL
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	70982	70656	71006	70813	<i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>
Przemysł	477835	489092	503683	513629	<i>Industry</i>
górnictwo	120766	117039	111820	117135	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	322416	338299	358431	363429	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	34653	33754	33432	33065	<i>electricity, gas and water supply</i>
Budownictwo	89708	97600	106732	111683	<i>Construction</i>
Handel i naprawy ^Δ	270063	272622	283307	286232	<i>Trade and repair^Δ</i>
Hotele i restauracje	28327	29856	31504	35880	<i>Hotels and restaurants</i>
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	92264	96660	100961	103069	<i>Transport, storage and communication</i>
Pośrednictwo finansowe	30990	32684	32894	34557	<i>Financial intermediation</i>
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	125094	132086	143267	142089	<i>Real estate, renting and business activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	56219	56891	58375	59626	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	121960	120889	121517	121011	<i>Education</i>
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	91401	92186	94862	95857	<i>Health and social work</i>
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	50101	52093	55038	58534	<i>Other community, social and personal service activities</i>
SEKTOR PUBLICZNY PUBLIC SECTOR					
OGÓŁEM	506955	496547	486184	486106	TOTAL
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	2220	2182	2179	2229	<i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>
Przemysł	172192	163515	154070	156288	<i>Industry</i>
górnictwo	116037	111882	106186	110846	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	26522	22656	22038	20617	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	29633	28977	25846	24825	<i>electricity, gas and water supply</i>
Budownictwo	3944	3578	3471	2692	<i>Construction</i>
Handel i naprawy ^Δ	2674	2340	2868	1621	<i>Trade and repair^Δ</i>
Hotele i restauracje	1124	1239	1387	1446	<i>Hotels and restaurants</i>
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	42234	41905	41027	39918	<i>Transport, storage and communication</i>
Pośrednictwo finansowe	5996	5541	5444	5520	<i>Financial intermediation</i>
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	18811	19236	18505	16614	<i>Real estate, renting and business activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	56034	56734	58004	59461	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	116091	114433	113901	113302	<i>Education</i>
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	68236	68227	67699	66802	<i>Health and social work</i>
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	17399	17617	17629	20213	<i>Other community, social and personal service activities</i>

^a Według faktycznego miejsca pracy.

^a By actual workplace.

Tabl. 3 (8). **PRACUJĄCY^a W GOSPODARCE NARODOWEJ** (dok.)
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a IN THE NATIONAL ECONOMY (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
SEKTOR PRYWATNY PRIVATE SECTOR					
OGÓLEM	997989	1046768	1116962	1146874	TOTAL
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	68762	68474	68827	68584	<i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>
Przemysł	305643	325577	349613	357341	<i>Industry</i>
górnictwo	4729	5157	5634	6289	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	295894	315643	336393	342812	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	5020	4777	7586	8240	<i>electricity, gas and water supply</i>
Budownictwo	85764	94022	103261	108991	<i>Construction</i>
Handel i naprawy ^Δ	267389	270282	280439	284611	<i>Trade and repair^Δ</i>
Hotele i restauracje	27203	28617	30117	34434	<i>Hotels and restaurants</i>
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	50030	54755	59934	63151	<i>Transport, storage and communication</i>
Pośrednictwo finansowe	24994	27143	27450	29037	<i>Financial intermediation</i>
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	106283	112850	124762	125475	<i>Real estate, renting and business activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	185	157	371	165	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	5869	6456	7616	7709	<i>Education</i>
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	23165	23959	27163	29055	<i>Health and social work</i>
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	32702	34476	37409	38321	<i>Other community, social and personal service activities</i>

a Według faktycznego miejsca pracy.

a By actual workplace.

Tabl. 4 (9). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓLEM	984730	1002094	1033058	1074756	TOTAL
sektor publiczny	481160	475329	466123	461829	<i>public sector</i>
sektor prywatny	503570	526765	566935	612927	<i>private sector</i>
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	4670	4516	4592	4376	<i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>
Przemysł	425994	431409	445901	462881	<i>Industry</i>
górnictwo	125327	123506	119844	120053	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	269394	277567	296466	314546	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	31273	30336	29591	28282	<i>electricity, gas and water supply</i>
Budownictwo	53032	55177	58689	61550	<i>Construction</i>
Handel i naprawy ^Δ	82238	83420	87598	97828	<i>Trade and repair^Δ</i>
Hotele i restauracje	8091	8154	8806	10832	<i>Hotels and restaurants</i>
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	47731	52142	54765	52801	<i>Transport, storage and communication</i>
Pośrednictwo finansowe	19069	19320	19593	20343	<i>Financial intermediation</i>
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	69745	71871	75356	83384	<i>Real estate, renting and business activities</i>

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez zatrudnionych za granicą; według siedziby zarządu jednostki.

a Excluding economic entities employing not more than 9 persons; excluding persons employed abroad; by seat of management of unit.

Tabl. 4 (9). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**^a (dok.)
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^a	54702	55329	56474	57865	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	117992	117208	116595	115285	Education
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	79013	79305	80105	80908	Health and social work
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	22453	24243	24584	26703	Other community, social and personal service activities

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez zatrudnionych za granicą; według siedziby zarządu jednostki.

^a Excluding economic entities employing not more than 9 persons; excluding persons employed abroad; by seat of management of unit.

Tabl. 5 (10). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
Bezrobotni zarejestrowani	281280	229819	165960	122748	Registered unemployed persons
mężczyźni	121897	92462	64421	49677	men
kobiety	159383	137357	101539	73071	women
Oferty pracy	2695	5159	11049	7687	Job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	104	45	15	16	Unemployed persons per a job offer
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS					
Dotychczas niepracujący	26,1	25,2	23,8	21,7	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4,8	4,7	4,2	3,4	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	11,3	11,2	12,0	17,2	Possessing benefit rights
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	49,3	48,7	44,3	30,0	Staying out of work 12 months and more
W % IN %					
Stopa bezrobocia rejestrowanego	15,5	12,7	9,2	6,9	Registered unemployment rate

Tabl. 6 (11). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**^a
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	312040	298458	268431	263022	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	152701	150939	141486	144298	Women
Dotychczas niepracujący	108580	99626	83377	76172	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	7536	6598	4490	4457	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	340464	349919	332290	306234	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	164778	172965	177304	172766	Women
Z tytułu podjęcia pracy	141869	147595	126915	104145	Received jobs

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Tabl. 7 (12). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF THE LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
W MLN ZŁ IN MLN ZL					
OGÓŁEM	478,0	463,0	444,9	471,2	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Zasiłki dla bezrobotnych	266,9	247,0	190,1	149,0	<i>Unemployment benefits</i>
Szkolenia	23,3	24,2	32,1	33,9	<i>Training</i>
Prace interwencyjne	10,3	10,6	8,4	8,4	<i>Intervention works</i>
Roboty publiczne	22,5	7,6	8,7	10,4	<i>Public works</i>
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Zasiłki dla bezrobotnych	55,8	53,3	42,7	31,6	<i>Unemployment benefits</i>
Szkolenia	4,9	5,2	7,2	7,2	<i>Training</i>
Prace interwencyjne	2,2	2,3	1,9	1,8	<i>Intervention works</i>
Roboty publiczne	4,7	1,6	2,0	2,2	<i>Public works</i>

Tabl. 8 (13). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG BADANIA AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI BAEL (przeciętne roczne)**
ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE ACCORDING TO LABOUR FORCE SURVEY (yearly averages)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
LUDNOŚĆ w tys.	3936	3884	3827	3771	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1846	1835	1817	1797	<i>Men</i>
Kobiety	2090	2048	2010	1975	<i>Women</i>
Aktywni zawodowo w tys.	2056	1983	1921	1950	Economically active persons in thous.
mężczyźni	1097	1096	1070	1068	<i>men</i>
kobiety	959	887	851	881	<i>women</i>
Pracujący	1666	1704	1765	1821	<i>Employed persons</i>
mężczyźni	912	966	990	1006	<i>men</i>
kobiety	754	737	775	815	<i>women</i>
Bezrobotni	390	279	155	128	<i>Unemployed persons</i>
mężczyźni	185	130	80	62	<i>men</i>
kobiety	205	150	76	66	<i>women</i>
Bierni zawodowo w tys.	1880	1901	1906	1822	Economically inactive persons in thous.
Mężczyźni	749	739	747	728	<i>Men</i>
Kobiety	1131	1161	1160	1093	<i>Women</i>
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	52,2	51,1	50,2	51,7	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	59,4	59,7	58,9	59,4	<i>men</i>
kobiety	45,9	43,3	42,3	44,6	<i>women</i>
Miasta	53,0	51,7	51,3	53,0	<i>Urban areas</i>
Wieś	48,9	48,4	45,9	46,8	<i>Rural areas</i>
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	42,3	43,9	46,1	48,3	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	49,4	52,6	54,6	56,0	<i>men</i>
kobiety	36,1	36,0	38,6	41,3	<i>women</i>
Miasta	42,7	44,2	46,9	49,3	<i>Urban areas</i>
Wieś	40,6	42,4	43,0	44,5	<i>Rural areas</i>
STOPA BEZROBOCIA w %	19,0	14,1	8,1	6,6	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	16,9	11,9	7,5	5,8	<i>men</i>
kobiety	21,4	16,9	8,9	7,5	<i>women</i>
Miasta	19,4	14,5	8,5	6,9	<i>Urban areas</i>
Wieś	17,0	12,2	6,2	5,1	<i>Rural areas</i>

Tabl. 9 (14). **WARUNKI PRACY**
WORK CONDITIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^a	12404	13916	14636	15146	<i>Persons injured in accidents at work^a</i>
w tym:					<i>of which:</i>
w wypadkach śmiertelnych	71	99	83	77	<i>in fatal accidents</i>
w wypadkach powodujących niezdolność do pracy	11752	13219	13626	14112	<i>in accidents resulting in an inability to work</i>
NA 1000 ZATRUDNIONYCH BADANEJ ZBIOROWOŚCI PER 1000 PAID EMPLOYEES OF TOTAL SURVEYED					
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia ^b	197,7	193,1	183,1	166,7	<i>Persons working in hazardous conditions^b</i>
Zagrożenie związane:					<i>Hazard connected with:</i>
ze środowiskiem pracy	110,5	102,6	99,8	94,9	<i>work environment</i>
z uciążliwością pracy	65,9	69,4	62,5	51,3	<i>strenuous conditions</i>
z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	21,2	21,2	20,8	20,6	<i>particular dangerous machinery</i>

a Zgłoszeni w danym roku; poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie. **b** Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy według stanu w dniu 31 XII; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture. **b** Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post as of 31 XII; data concern entities employing more than 9 persons.

Tabl. 10 (15). **PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY**^a
CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓLEM	24296	27721	29862	30767	TOTAL
Niewłaściwy stan czynnika materialnego	2815	2958	3017	2815	<i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>
Niewłaściwa organizacja:					<i>Inappropriate organization of:</i>
pracy	1653	1764	1924	1824	<i>work</i>
stanowiska pracy	1684	1770	1811	1890	<i>work post</i>
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym	2097	2220	2337	2462	<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>
Nieużywanie sprzętu ochronnego	387	432	483	458	<i>Not using protective equipment</i>
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika	1977	2149	2315	2285	<i>Inappropriate wilful employee action</i>
Stan psychofizyczny pracownika nie zapewniający bezpiecznego wykonywania pracy ^b	526	606	544	537	<i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika	12136	14500	16077	16928	<i>Incorrect employee action</i>
Inne przyczyny	1021	1322	1354	1568	<i>Other causes</i>

a Zgłoszone w danym roku. **b** Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. **b** Caused by i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

Tabl. 11 (16). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	2587,07	2729,63	2933,32	3239,09	TOTAL
sektor publiczny	2988,33	3132,60	3337,75	3767,96	public sector
sektor prywatny	2203,67	2366,01	2600,80	2840,59	private sector
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	2495,95	2590,91	2876,41	3222,64	Agriculture, hunting and forestry; fishing
Przemysł	2971,25	3139,36	3344,31	3680,05	Industry
górnictwo	4305,15	4507,14	4744,60	5372,79	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	2297,88	2481,08	2727,48	2988,88	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	3426,18	3593,79	3852,96	4181,69	electricity, gas and water supply
Budownictwo	2024,36	2177,86	2491,46	2804,91	Construction
Handel i naprawy ^Δ	1929,47	2047,89	2248,19	2495,53	Trade and repair ^Δ
Hotele i restauracje	1364,30	1407,69	1508,44	1719,88	Hotels and restaurants
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	2442,39	2580,45	2668,70	2818,99	Transport, storage and communication
Pośrednictwo finansowe	3929,70	3988,77	4321,66	4546,13	Financial intermediation
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	2232,09	2370,50	2540,27	2811,33	Real estate, renting and business activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	3077,39	3223,91	3354,76	3751,10	Public administration and defense; compulsory social security
Edukacja	2374,01	2475,16	2614,56	2864,51	Education
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1921,01	2077,81	2453,64	2947,34	Health and social work
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	2034,38	2127,22	2290,40	2501,40	Other community, social and personal service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of budgetary sphere regardless of the number of employees.

Tabl. 12 (17). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1150212	1154742	1167999	1180351	TOTAL
Objęci pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych	1089734	1096948	1112871	1127696	Covered by the non-agricultural social security system
pobierający:					persons receiving:
emerytury	617535	670359	695777	722958	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	254392	208505	198456	186218	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	217807	218084	218638	218520	family pensions
Rolnicy indywidualni	60478	57794	55128	52655	Farmers
w tym pobierający emerytury	50050	50147	47944	45837	of which receiving retirement pay

^a Przeciętne w roku; bez emerytów i rencistów, którzy otrzymują świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages; excluding retirees and pensioners, who receive benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirees and pensioners receiving benefits on the basis of agreements.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

Tabl. 13 (18). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**^a
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	19350,1	20905,5	21734,0	24003,7	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1401,92	1508,67	1550,66	1694,67	<i>Average monthly retirement pay and pension in zł</i>
Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	18657,1	20200,4	21052,0	23316,0	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1426,73	1534,59	1576,40	1722,98	<i>Average monthly retirement pay and pension in zł</i>
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	11532,4	13072,0	13894,6	15711,5	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1556,24	1625,00	1664,15	1811,03	<i>Average monthly retirement pay in zł</i>
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	3496,2	3214,4	3133,1	3223,7	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna renta w zł .	1145,27	1284,71	1315,62	1442,62	<i>Average monthly pension in zł</i>
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	3628,6	3914,0	4024,3	4380,8	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna renta w zł .	1388,30	1495,62	1533,87	1670,62	<i>Average monthly pension in zł</i>
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH FARMERS					
Razem ^b Total ^b					
Świadczenia w mln zł	693,0	705,1	682,0	687,7	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	954,89	1016,66	1030,94	1088,35	<i>Average monthly retirement pay and pension in zł</i>
w tym emerytury of which retirement pay					
Świadczenia w mln zł	600,4	645,5	624,4	630,9	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	999,71	1072,60	1085,31	1146,93	<i>Average monthly retirement pay in zł</i>

a Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych. **b** Łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirement pay and pensions realized on the basis of international agreements. **b** Including payments from the Social Insurance Fund, in the case of a simultaneous right to benefits from this fund and to benefits from the Pension Fund.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

Tabl. 14 (19). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Dochód rozporządzalny	792,82	847,92	919,27	1041,08	Available income
w tym:					of which:
z pracy najemnej	374,02	423,43	485,78	585,45	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	4,63	4,91	4,62	8,35	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	57,36	56,89	63,97	71,33	from self-employment
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej ...	318,79	324,93	323,99	334,92	from social security benefits and social assistance benefits
Dochód do dyspozycji	759,97	814,51	882,53	1000,87	Disposable income

Tabl. 15 (20). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
OGÓLEM	708,04	758,43	811,09	888,58	TOTAL
W tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	675,19	725,02	774,35	848,37	Of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	197,11	202,63	217,44	228,67	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,87	20,74	22,78	24,21	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	32,72	36,55	43,02	46,60	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	153,28	166,33	169,14	186,60	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	33,97	37,48	44,75	49,42	furnishings, household equipment and routine maintenance of house
zdrowie	33,48	33,62	36,50	38,47	health
transport	60,34	60,66	63,58	76,27	transport
łączność	38,00	39,05	40,34	41,92	communication
rekreacja i kultura	47,24	55,20	60,36	71,05	recreation and culture
edukacja	8,19	9,35	9,52	8,96	education
restauracje i hotele	11,49	16,18	15,30	17,16	restaurants and hotels
inne towary i usługi	32,61	36,64	40,06	42,40	miscellaneous goods and services

^a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.

^a Including pocket money not considered in terms by types of expenditure.

Tabl. 16 (21). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	7,96	7,74	7,58	7,15	Bread and cereals in kg
w tym pieczywo	5,73	5,57	5,39	5,09	of which bread
Mięso w kg	5,32	5,24	5,31	5,42	Meat in kg
Ryby ^a w kg	0,47	0,49	0,53	0,55	Fish ^a in kg
Mleko ^b w l	3,44	3,25	3,13	2,94	Milk ^b in l

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku.

^a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. ^b Excluding condensed and powdered milk.

Tabl. 16 (21). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH** (dok.)
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Sery w kg	0,86	0,87	0,88	0,87	Cheese in kg
Jaja w szt	14,86	13,69	13,50	12,78	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,51	1,51	1,49	1,39	Oils and fats in kg
Owoce w kg	3,45	3,16	3,17	3,25	Fruit in kg
Warzywa w kg	11,08	10,23	9,96	9,34	Vegetables in kg
Cukier w kg	1,39	1,34	1,32	1,24	Sugar in kg

Tabl. 17 (22). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA**^a
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	97,4	98,6	98,5	97,7	Refrigerator
Zamrażarka	28,5	31,4	33,5	35,0	Freezer
Automat pralniczy	88,5	90,1	92,4	93,7	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	5,2	8,0	9,1	10,7	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	31,1	36,9	41,3	46,2	Microwave oven
Samochód osobowy	47,3	50,3	52,1	53,3	Passenger car
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	46,5	45,3	46,3	42,6	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,3	98,6	98,8	99,3	Television set
Telefon komórkowy	66,9	74,4	80,1	85,7	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz	51,8	46,9	45,0	38,3	Videorecorder, video player
Odtwarzacz płyt kompaktowych	9,8	11,0	14,3	15,5	Compact disc player
Odtwarzacz DVD	26,2	35,4	44,4	50,6	DVD player
Drukarka	27,7	31,9	35,1	37,8	Printer
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej ^b	50,7	51,2	54,2	54,0	Satellite television equipment ^b
Komputer osobisty	41,7	46,0	51,4	57,1	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	27,3	33,9	42,2	51,3	of which with access to the Internet

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Łącznie z telewizją kablową.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Including cable television.

Tabl. 18 (23). **ZASOBY MIESZKANIOWE**^a
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL					
Mieszkania w tys.	1673,7	1679,9	1688,9	1700,0	Dwellings in thous.
Izby w tys.	6034,6	6067,0	6112,9	6167,3	Rooms in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	110818,7	111664,3	112845,0	114265,1	Usable floor space of dwellings in thous.m ²
Przeciętna:	Average:				
liczba izb w mieszkaniu	3,61	3,61	3,62	3,63	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :	usable floor space in m ² :				
1 mieszkania	66,2	66,5	66,8	67,2	per 1 dwelling
na 1 osobę	23,7	23,9	24,2	24,6	per 1 person
liczba osób na:	number of persons:				
1 mieszkanie	2,80	2,78	2,76	2,73	per 1 dwelling
1 izbę	0,78	0,77	0,76	0,75	per 1 room

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

Tabl. 18 (23). **ZASOBY MIESZKANIOWE**^a (dok.)
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
MIASTA URBAN AREAS					
Mieszkania w tys.	1368,8	1372,9	1378,7	1386,0	Dwellings in thous.
Izby w tys.	4700,6	4720,5	4747,9	4780,7	Rooms in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	83368,2	83889,5	84593,8	85461,6	Usable floor space of dwellings in thous.m ²
Przeciętna:					Average:
liczba izb w mieszkaniu	3,43	3,44	3,44	3,45	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :					usable floor space in m ² :
1 mieszkania	60,9	61,1	61,4	61,7	per 1 dwelling
na 1 osobę	22,6	22,9	23,2	23,5	per 1 person
liczba osób na:					number of persons:
1 mieszkanie	2,69	2,67	2,65	2,62	per 1 dwelling
1 izbę	0,78	0,78	0,77	0,76	per 1 room
WIEŚ RURAL AREAS					
Mieszkania w tys.	304,8	307,0	310,3	314,0	Dwellings in thous.
Izby w tys.	1333,9	1346,5	1365,0	1386,6	Rooms in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	27450,4	27774,7	28251,2	28803,5	Usable floor space of dwellings in thous.m ²
Przeciętna:					Average:
liczba izb w mieszkaniu	4,38	4,39	4,40	4,42	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :					usable floor space in m ² :
1 mieszkania	90,0	90,5	91,1	91,7	per 1 dwelling
na 1 osobę	27,4	27,7	28,1	28,5	per 1 person
liczba osób na:					number of persons:
1 mieszkanie	3,28	3,27	3,25	3,22	per 1 dwelling
1 izbę	0,75	0,74	0,74	0,73	per 1 room

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

Tabl. 19 (24). **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W PODSTAWOWE INSTALACJE**^a
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań in % of total dwellings				
OGÓŁEM TOTAL					
Wodociąg	98,2	98,2	98,3	98,3	Water-line system
Ustęp	91,6	91,6	91,7	91,8	Lavatory
Łazienka	90,4	90,5	90,5	90,6	Bathroom
Gaz z sieci	63,3	63,4	63,4	63,2	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	78,9	79,0	79,2	79,4	Central heating
MIASTA URBAN AREAS					
Wodociąg	99,1	99,1	99,1	99,1	Water-line system
Ustęp	93,1	93,1	93,2	93,3	Lavatory
Łazienka	91,3	91,4	91,4	91,5	Bathroom
Gaz z sieci	71,2	71,1	71,1	71,0	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	79,2	79,3	79,5	79,6	Central heating
WIEŚ RURAL AREAS					
Wodociąg	94,4	94,5	94,5	94,6	Water-line system
Ustęp	84,9	85,0	85,2	85,4	Lavatory
Łazienka	86,3	86,4	86,6	86,7	Bathroom
Gaz z sieci	27,9	28,9	28,9	28,8	Gas from gas-line system
Centralne ogrzewanie	77,5	77,6	77,8	78,1	Central heating

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

Tabl. 20 (25). **DODATKI MIESZKANIOWE**
HOUSING ALLOWANCES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
LICZBA WYPŁACONYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH NUMBER OF ALLOWANCES PAID OUT					
OGÓŁEM	1373325	1286837	1062356	830105	TOTAL
miasta	1343297	1259403	1039995	814084	urban areas
wieś	30025	27434	22361	16021	rural areas
Wypłacone użytkownikom lokali:					Paid out to users of
komunalnych	588013	575705	485167	396844	municipal dwellings
spółdzielczych	474135	428686	340919	245179	co-operative dwellings
wspólnot mieszkaniowych	59368	51554	45465	36563	housing community dwellings
prywatnych	83415	83770	75181	61292	private dwellings
towarzystw budownictwa społecznego	10928	7667	7121	5984	public building society dwellings
innych	157466	139455	108503	84243	other dwellings
KWOTA DODATKÓW W TYS. ZŁ AMOUNT OF ALLOWANCES IN THOUS. ZL					
OGÓŁEM	209149,1	196597,6	175433,2	132619,4	TOTAL
miasta	205422,3	193072,9	172421,4	130313,8	urban areas
wieś	3726,8	3524,7	3011,8	2305,6	rural areas
Wypłacone użytkownikom lokali:					Paid out to users of
komunalnych	89160,5	87744,8	79621,3	61992,5	municipal dwellings
spółdzielczych	73502,9	65654,5	57149,2	39620,2	co-operative dwellings
wspólnot mieszkaniowych	8048,8	7327,5	6823,9	5424,0	housing community dwellings
prywatnych	12355,5	12715,6	12427,4	10498,8	private dwellings
towarzystw budownictwa społecznego	1316,4	1292,9	1275,7	1116,6	public building society dwellings
innych	24765,1	21862,2	18135,7	13967,2	other dwellings
PRZECIĘTNA WYSOKOŚĆ DODATKÓW W ZŁ AVERAGE VALUE OF ALLOWANCES IN ZL					
OGÓŁEM	152,3	152,8	165,1	159,8	TOTAL
miasta	152,9	153,3	165,8	160,1	urban areas
wieś	124,1	128,5	134,7	143,9	rural areas
Wypłacone użytkownikom lokali:					Paid out to users of
komunalnych	151,6	152,4	164,1	156,2	municipal dwellings
spółdzielczych	155,0	153,2	167,6	161,6	co-operative dwellings
wspólnot mieszkaniowych	135,6	142,1	150,1	148,3	housing community dwellings
prywatnych	148,1	151,8	165,3	171,3	private dwellings
towarzystw budownictwa społecznego	120,5	168,6	179,1	186,6	public building society dwellings
innych	157,3	156,8	167,1	165,8	other dwellings

Tabl. 21 (26). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Mieszkania	8534	8325	10457	12226	Dwellings
miasta	5567	5476	6661	8105	urban areas
wieś	2967	2849	3796	4121	rural areas
Indywidualne	6604	6112	7604	8190	Private
miasta	3699	3286	3853	4086	urban areas
wieś	2905	2826	3751	4104	rural areas
Spółdzielcze	224	190	143	422	Co-operative
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1042	1301	1440	3189	For sale or rent
Komunalne	437	396	420	311	Municipal
Społeczne czynszowe	226	324	840	98	Public building society
Zakładowe	1	2	10	16	Company

Tabl. 21 (26). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA** (dok.)
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	1095146	1068277	1329553	1536918	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	673172	651539	780014	940740	urban areas
wieś	421974	416738	549539	596178	rural areas
Indywidualne	970413	913780	1140668	1224277	Private
miasta	552598	500038	594495	630524	urban areas
wieś	417815	413742	546173	593753	rural areas
Spółdzielcze	14976	13165	8425	30957	Co-operative
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	76515	106740	113940	258813	For sale or rent
Komunalne	21977	17863	19605	16299	Municipal
Społeczne czynszowe	11196	16436	46361	5533	Public building society
Zakładowe	69	293	554	1039	Company
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	128,3	128,3	127,1	125,7	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	120,9	119,0	117,1	116,1	urban areas
wieś	142,2	146,3	144,8	144,7	rural areas
Indywidualne	146,9	149,5	150,0	149,5	Private
miasta	149,4	152,2	154,3	154,3	urban areas
wieś	143,8	146,4	145,6	144,7	rural areas
Spółdzielcze	66,9	69,3	58,9	73,4	Co-operative
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	73,4	82,0	79,1	81,2	For sale or rent
Komunalne	50,3	45,1	46,7	52,4	Municipal
Społeczne czynszowe	49,5	50,7	55,2	56,5	Public building society
Zakładowe	69,0	146,5	55,4	64,9	Company

Tabl. 22 (27). **URZĄDZENIA KOMUNALNE**
Stan w dniu 31 XII
MUNICIPAL FITTINGS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Długość sieci w km:					Lenght of network in km:
wodociągowej ^a	18344,1	18628,5	18840,7	19291,7	water-line ^a
kanalizacyjnej ^{a b}	8231,9	8767,6	9382,4	9763,3	sewerage ^{a b}
gazowej	15501,5	15519,6	15669,9	15754,8	gas-line
cieplnej	3471,0	3468,4	3401,1	3212,3	heating
Zużycie (w ciągu roku) w gospodarstwach domowych:					Consumption in households (during the year) of:
wody z wodociągów w hm ³	147,3	145,3	142,7	142,9	water from water-line system in hm ³
gazu z sieci ^c w hm ³	462,3	449,4	431,3	422,0	gas from gas-line system ^c in hm ³
energii elektrycznej w GW h	3382,8	3540,8	3472,7	3580,2	electricity in GW h

a Sieć rozdzielcza. b Łącznie z kolektorami. c W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.
a Distribution network. b Including collectors. c Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

Tabl. 23 (28). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER-LINE, SEWERAGE AND GAS-LINE SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca^a z:					Population in thous. – using^a:
wodociągu	4357,7	4345,8	4336,4	4333,0	water-line system
kanalizacji	3151,3	3161,0	3168,3	3178,8	sewerage system
gazu	2887,5	2881,9	2869,7	2857,3	gas-line system
Ludność – w % ogółu ludności – korzystająca^a z:					Population – in % of total population – using^a:
wodociągu	93,0	93,1	93,2	93,3	water-line system
kanalizacji	67,3	67,7	68,1	68,4	sewerage system
gazu	62,5	61,7	61,7	61,5	gas-line system

a Dane szacunkowe.
a Estimated data.

Tabl. 24 (29). **KOMUNIKACJA MIEJSKA**^a
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Miasta obsługiwane przez zakłady komunikacji miejskiej ^b	53	52	51	54	Towns served by urban transport companies ^b
Ludność ^{b c d} w miastach obsługiwanych przez zakłady komunikacji miejskiej w tys.	4344	4267	4238	4254	Population ^{b c d} in urban areas served by urban transport companies in thous.
Sieć komunikacyjna w km:					Transport network in km:
linie	11758	11516	10932	10955	lines
czynne trasy autobusowe ^b	6104	6032	5771	6173	bus operated routes ^b
Tabor komunikacji miejskiej:					Urban transport fleet:
autobusy	1845	1845	1860	1897	buses
tramwaje	427	406	395	393	trams
trolejbusy	22	21	22	21	trolleybuses
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych					of which adjusted to carrying the disabled
autobusy	345	440	587	676	buses
tramwaje	17	17	17	17	trams

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Łącznie z miastami z województwa małopolskiego: Chrzanów, Libiąż, Trzebinia, Kraków. **c** W 2008 r. – Chrzanów, Libiąż, Trzebinia, Kraków, Chelmek, Krzeszowice. **d** Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies employing more than 9 persons. **b** Including the following towns from the Małopolskie Voivodship: Chrzanów, Libiąż, Trzebinia, Kraków. **c** In 2008 – Chrzanów, Libiąż, Trzebinia, Kraków, Chelmek, Krzeszowice. **d** Estimated data.

Tabl. 25 (30). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM	20183	20216	20220	20286	TOTAL
miejskie	9205	9172	9147	9106	urban
zamiejskie	10978	11044	11073	11180	out-of-town
Krajowe	1116	1119	1115	1119	National
Wojewódzkie	1419	1421	1423	1425	Voivodship
Powiatowe	6071	6084	6093	6106	Powiat
Gminne	11577	11591	11589	11636	Gmina

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Principal Roads and Motorways Headquarters.

Tabl. 26 (31). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	101,7	100,8	102,2	103,9	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,7	100,8	104,4	104,7	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	102,1	103,0	106,2	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	92,9	92,1	92,2	94,9	Clothing and footwear
Mieszkanie	102,2	103,3	102,9	107,6	Dwelling
Zdrowie	103,0	101,0	101,9	103,5	Health
Transport	106,1	99,7	102,6	102,7	Transport
Rekreacja i kultura	100,3	99,1	99,8	99,6	Recreation and culture
Edukacja	103,9	101,6	101,4	102,3	Education

Tabl. 27 (32). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,48	2,49	2,59	3,49	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,57	1,55	1,70	1,89	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Buleczka pszenna mała – za 50 g	0,29	0,29	0,32	0,35	Wheat roll small – per 50 g
Makaron jajeczny „Lubella” – za 400 g	3,91 ^a	3,79 ^a	2,83	3,20	Egg pasta „Lubella” – per 400 g
Mąka pszenna „Poznańska” – za 1 kg	1,57	1,51	1,75	2,08	Wheat flour „Poznańska” – per kg
Mięso – za 1kg:					Meat – per kg:
wołowe: z kością (rostbef)	16,86	17,15	17,77	17,62	beef: bone-in (roast beef)
bez kości z udźca	19,49	20,10	21,22	21,98	boneless (gammon)
wieprzowe z kością (schab środkowy)	13,55	13,09	13,50	14,32	pork, bone-in (centre loin)
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,66	4,88	6,34	6,23	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,72	20,20	20,06	20,65	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa „Toruńska” – za 1 kg	11,86	11,39	11,48	11,75	Sausage „Toruńska” – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	12,07	12,50	12,96	13,70	Fillets of hake, frozen – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,16	8,16	8,24	8,37	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1l	2,34	2,32	2,43	2,68	Cows' milk fat content 3-3,5%, sterilized – per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 ml	1,35	1,35	1,35	1,49	Sour cream, fat content 18% – per 200 ml
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,46	9,71	10,78	11,90	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający „Gouda” – za 1 kg ..	16,11	16,36	16,93	18,67	Ripening „Gouda” cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt	0,32	0,33	0,36	0,39	Hens' eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	2,99	2,98	3,35	3,56	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,39	4,38	4,58	5,41	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,73	4,57	4,90	4,64	Oranges – per kg
Jabłka ^b – za 1 kg	2,23	2,61	3,12	3,29	Apples ^b – per kg
Buraki ^b – za 1 kg	1,21	1,43	1,23	1,47	Beetroots ^b – per kg
Marchew ^b – za 1 kg	1,56	1,97	1,72	1,84	Carrots ^b – per kg
Ziemniaki ^b – za 1 kg	0,79	1,25	1,25	0,94	Potatoes ^b – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	2,99	2,91	2,62	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family” – za 250 g	4,47	4,72	5,06	5,73	Natural coffee „Tchibo Family” ground – per 250 g
Herbata „Madras” – za 100 g	2,12	2,15	2,18	2,69	Tea „Madras” – per 100 g
Ubranie męskie 2-częściowe z elanowełny – za 1 kpl.	431,86	441,24	445,85	493,71	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty skórzane na podszewie nieskórzanej – za 1 parę:					Low leather shoes with non-leather sole – per pair:
męskie	134,41	142,80	141,20	146,44	men's
damskie	123,57	138,42	140,24	143,13	women's
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	3,46	3,49	3,56	3,72	Cold water from municipal water-line- system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^c – za 1 kW·h	0,42	0,43	0,43	0,48	Electricity for households (all-day tariff) ^c – per kW·h

a Makaron jajeczny „Malma”. **b** Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. **c** Zawiera opłatę za energię elektryczną, stawkę systemową, składniki stałe i zmienny stawki sieciowej oraz opłatę abonamentową przy zużyciu miesięcznym 100 kW·h energii elektrycznej.

a Egg pasta „Malma”. **b** Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. **c** Including charge for electricity, system rate, fixed and variable elements of electricity network rate and subscription fee with the monthly use of 100 kW·h of electricity.

Tabl. 27 (32). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG** (dok.)
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^d – za 1 m ³	1,49	1,87	2,03	2,25	Natural high-methanated net-gas for households ^d – per m ³
Ciepła woda – za 1 m ³	12,21	13,62	13,81	14,19	Hot water – per m ³
Oплата miesięczna za centralne ogrzewanie mieszkania – za 1 m ² p.u.	2,90	3,04	3,02	3,13	Monthly charge for heating of dwelling – per m ² of usable floor space
Węgiel kamienny – za 1 t	414,18	426,66	456,50	525,82	Hard coal – per t
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1481 ^e	1417 ^e	1332	1218	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1323	1234	1189	1166	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	289,99	282,43	271,16	275,74	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	166,88	182,11	173,73	187,38	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 0,4 kg	4,39 ^f	4,71 ^f	4,28	4,48	Washing powder – per 0,4 kg
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,24	2,30	2,30	2,36	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Bilet normalny do kina	14,38	14,88	15,17	15,11	Regular cinema ticket

^d Zawiera opłatę za gaz i usługę przesyłową (stałą i zmienną) oraz opłatę abonamentową przy zużyciu miesięcznym 18,25 m³ gazu.

^e O pojemności ok. 320 l. ^f Za 0,6 kg.

^d Including charge for gas and transmission service (fixed and variable) and subscription fee with the monthly use of 18,25 m³ of gas.

^e In capacity about 320 l. ^f Per 0,6 kg.

Tabl. 28 (33). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**^a
EDUCATION BY LEVEL^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Podstawowe	1271	1266	1264	1252	Primary
Gimnazja	748	756	752	753	Lower secondary
Zasadnicze szkoły zawodowe	198	195	193	195	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	289	279	273	269	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące	1	7	6	8	Supplementary general secondary
Licea profilowane	176	168	138	105	Specialized secondary
Technika	254	223	230	233	Technical secondary
Technika uzupełniająca	22	26	24	16	Supplementary technical secondary
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	23	28	32	37	Special job-training schools
Artystyczne ogólnokształcące ^b	14	15	17	18	General art ^b
Policealne	465	474	461	429	Post-secondary
Wyższe	43	44	44	46	Tertiary
Dla dorosłych	396	337	368	401	For adults
podstawowe	3	3	1	1	primary
gimnazja	18	20	22	24	lower secondary
zasadnicze szkoły zawodowe	23	25	22	22	basic vocational
licea ogólnokształcące	85	75	95	115	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	71	90	113	125	supplementary general secondary
licea profilowane	3	5	6	7	specialized secondary
technika	124	39	22	21	technical secondary
technika uzupełniająca	69	80	87	86	supplementary technical secondary

^a Dane dotyczące szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum) podano łącznie z danymi szkół ponadpodstawowych (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej). ^b Dające uprawnienia zawodowe.

^a Data concerning upper secondary schools (for graduates of lower secondary schools) including data of upper secondary (post primary) schools (for graduates of 8-year primary schools). ^b Leading to professional certification.

Tabl. 28 (33). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**^a (dok.)
EDUCATION BY LEVEL^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^c	40724	40454	38227	36744	<i>Pre-primary education^c</i>
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	287907	274273	261427	251803	<i>primary</i>
gimnazja	180716	170881	161441	152584	<i>lower secondary</i>
zasadnicze szkoły zawodowe	26648	25707	25552	25182	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	81214	79734	77612	74054	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	16	232	245	222	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	24622	18872	12886	8035	<i>specialized secondary</i>
technika	66506	67504	69656	69719	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	996	1248	876	624	<i>supplementary technical secondary</i>
specjalne szkoły przysposabiające do pracy	475	763	824	969	<i>special job-training schools</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b	2373	2365	2538	2500	<i>general art^b</i>
policealne	44354	45213	42786	48516	<i>post-secondary</i>
wyższe ^d	207739	203238	197761	192230	<i>tertiary^d</i>
dla dorosłych	35833	31520	30570	35285	<i>for adults</i>
podstawowe	55	39	6	21	<i>primary</i>
gimnazja	2662	2787	2851	2773	<i>lower secondary</i>
zasadnicze szkoły zawodowe	1655	1699	1047	991	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	11392	10239	10387	12577	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	5045	6407	7716	10477	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	579	690	549	604	<i>specialized secondary</i>
technika	9399	3115	1538	1657	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	5046	6544	6476	6185	<i>supplementary technical secondary</i>
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	52759	51444	47203	.	<i>primary</i>
gimnazja	59384	57211	52800	.	<i>lower secondary</i>
zasadnicze szkoły zawodowe	8167	7642	7506	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	26272	25633	25389	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	42	83	76	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	8321	7095	5471	.	<i>specialized secondary</i>
technika	14245	13367	13794	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	36	277	309	.	<i>supplementary technical secondary</i>
specjalne szkoły przysposabiające do pracy	36	107	177	.	<i>special job-training schools</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b	437	413	414	.	<i>general art^b</i>
policealne	15350	13200	11810	.	<i>post-secondary</i>
wyższe ^d	43127	44816	44684	.	<i>tertiary^d</i>
dla dorosłych	11858	7313	7208	.	<i>for adults</i>
podstawowe	13	8	14	.	<i>primary</i>
gimnazja	557	585	691	.	<i>lower secondary</i>
zasadnicze szkoły zawodowe	399	348	284	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	3903	1667	2254	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	1265	2579	2280	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	62	113	92	.	<i>specialized secondary</i>
technika	5120	420	215	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	539	1593	1378	.	<i>supplementary technical secondary</i>

a Dane dotyczące szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum) podano łącznie z danymi szkół ponadpodstawowych (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej). **b** Dające uprawnienia zawodowe. **c** Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach. **d** Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi; łącznie z cudzoziemcami.

a Data concerning upper secondary schools (for graduates of lower secondary schools) including data of upper secondary (post primary) schools (for graduates of 8-year primary schools). **b** Leading to professional certification. **c** Concerns children aged 6 attending pre-school sections of primary and nursery schools. **d** Including branches, branch departments and consultative points of academies; including foreigners.

Tabl. 29 (34). **STUDENCI I ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH^a WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW**
STUDENTS AND GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS^a BY STUDY
SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
STUDENCI STUDENTS					
OGÓŁEM	207739	203238	197761	192230	TOTAL
w tym kobiety	114762	112119	109211	107233	of which females
Systemy studiów:					Study systems:
stacjonarne ^b	98224	95397	90320	86893	full-time programmes ^b
w tym kobiety	52617	51375	49205	47725	of which females
niestacjonarne ^c	109515	107841	107441	105337	part-time programmes ^c
w tym kobiety	62145	60744	60006	59508	of which females
ABSOLWENCI GRADUATES					
OGÓŁEM	43127	44816	44684	.	TOTAL
w tym kobiety	28097	28811	28650	.	of which females
Systemy studiów:					Study systems:
stacjonarne ^b	18642	19560	19653	.	full-time programmes ^b
w tym kobiety	11208	11878	11748	.	of which females
niestacjonarne ^c	24485	25256	25031	.	part-time programmes ^c
w tym kobiety	16889	16933	16902	.	of which females

a Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi; łącznie z cudzoziemcami. **b** W roku 2005/06 studia dzienne. **c** W roku 2005/06 obejmujące studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne.

a Including branches, branch departments and consultative points of academies; including foreigners. **b** In 2005/06 academic year the day study system. **c** In 2005/06 academic year including evening, weekend and extramural studies.

Tabl. 30 (35). **INTERNATY I BURSYP DLA DZIECI I MŁODZIEŻY^{a b}**

Stan w dniu 31 X

BOARDING – SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH^{a b}

As of 31 X

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
Placówki ogółem	45	43	36	40	Establishments
internaty	40	37	30	34	boarding-schools
bursy	5	6	6	6	dormitories
Miejsca	4159	3686	2832	3063	Beds
internaty	3816	3291	2459	2683	boarding-schools
bursy	343	395	373	380	dormitories
Korzystający:					Boarders:
ogółem	3012	2718	2265	2034	total
internaty	2757	2435	1977	1751	boarding-schools
bursy	255	283	288	283	dormitories
na 100 miejsc	72	74	80	66	per 100 beds
internaty	72	74	80	65	boarding-schools
bursy	74	72	77	74	dormitories

a Dotyczy szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. **b** Łącznie z internatami zakładów kształcenia nauczycieli. U w a g a. W roku szkolnym 2005/06 i 2006/07 bez danych dotyczących szkół specjalnych.

a Concern primary, lower secondary and upper secondary schools. **b** Including boarding-schools of teacher training institutions.

N o t e. In 2005/06 and 2006/07 school years excluding data on special schools.

Tabl. 31 (36). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**

Stan w dniu 30 XI

STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

As of 30 XI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE^a STUDENT DORMITORIES^a					
Domy	44	45	44	45	Dormitories
Miejsca	12096	12032	12083	12216	Beds
Studenci korzystający	10052	9171	8753	8890	Students
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	19	16	14	14	Canteens
Miejsca konsumenckie	3404	2819	2354	2013	Seating

a Dla studentów studiów dziennych.

a For students in the day study system.

Tabl. 32 (37). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Placówki	1585	1589	1581	1601	Establishments
przedszkola	1192	1196	1193	1193	nursery schools
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	393	393	388	400	pre-primary sections in primary schools
zespoły wychowania przedszkolnego	x	x	x	4	pre-primary education groups
punkty przedszkolne	x	x	x	4	pre-primary points
Miejsca	104099	104601	105370	107959	Places
przedszkola	104099	104601	105370	107604	nursery schools
zespoły wychowania przedszkolnego	x	x	x	279	pre-primary education groups
punkty przedszkolne	x	x	x	76	pre-primary points
Dzieci ^a	107186	109488	110699	115523	Children ^a
przedszkola	98560	100866	102176	105864	nursery schools
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8626	8622	8523	9360	pre-primary sections in primary schools
zespoły wychowania przedszkolnego	x	x	x	226	pre-primary education groups
punkty przedszkolne	x	x	x	73	pre-primary points
w tym w wieku 6 lat	40724	40454	38227	36744	of which aged 6
przedszkola	34142	34101	32600	30601	nursery schools
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	6582	6353	5627	6143	pre-primary sections in primary schools
zespoły wychowania przedszkolnego	x	x	x	–	pre-primary education groups
punkty przedszkolne	x	x	x	–	pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3 – 6 lat	640	667	681	714	3 – 6
6 lat	972	966	954	944	6
Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku:					Children attending nursery schools per 1000 children aged:
3 – 6 lat	588	614	630	654	3 – 6
6 lat	815	814	814	786	6
1 przedszkole	83	84	86	89	1 nursery school
100 miejsc	95	96	97	98	100 places

^a W podziale według wieku nie uwzględniono dzieci z oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych specjalnych przy zakładach opieki zdrowotnej.

^a In the division by age children from pre-primary sections of special primary schools in health care institutions were not included.

Tabl. 33 (38). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
Lekarze	9760	10268	10311	10185	Doctors
Lekarze dentyści	1562	1455	1560	1593	Dentists
Farmaceuci	2553	2554	2548	2513	Pharmacists
Pielęgniarki ^b	25146	25146	25164	25319	Nurses ^b
Położne	2511	2562	2584	2654	Midwives

^a Łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy. ^b Łącznie z magistrami pielęgniarstwa.

^a Including interns. ^b Including masters of nursing.

Tabl. 33 (38). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
NA 10 TYS. LUDNOŚCI PER 10 THOUS. POPULATION					
Lekarze	20,8	22,0	22,2	21,9	Doctors
Lekarze dentyści	3,3	3,1	3,4	3,4	Dentists
Farmaceuci	5,4	5,5	5,5	5,4	Pharmacists
Pielęgniarki ^b	53,7	53,9	54,1	54,5	Nurses ^b
Położne	5,4	5,5	5,6	5,7	Midwives

a Łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy. **b** Łącznie z magistrami pielęgniarstwa.

Źródło: dane Śląskiego Centrum Zdrowia Publicznego, w zakresie farmaceutów – dane Śląskiego Centrum Zdrowia Publicznego oraz Urzędu Statystycznego.

a Including interns. **b** Including masters of nursing.

Source: data of the Silesian Centre of Public Health, concerning barber-surgeons – data of the Silesian Centre of Public Health and the Statistical Office.

Tabl. 34 (39). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA**
OUT-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	1819	1927	1957	2140	Health care institutions (as of 31 XII)
miasta	1549	1624	1615	1780	urban areas
wieś	270	303	342	360	rural areas
Praktyki lekarskie ^a (stan w dniu 31 XII)	915	871	819	646	Medical practices ^a (as of 31 XII)
miasta	765	721	671	506	urban areas
wieś	150	150	148	140	rural areas
Porady udzielone ^b w ciągu roku w tys.	35474,2	35348,2	35666,6	38588,9	Consultations provided ^b during the year in thous.
lekarskie	31943,0	32024,9	32499,5	34784,5	doctors
w tym specjalistyczne	14809,1	14710,1	14249,5	15734,1	of which specialized
stomatologiczne	3531,3	3323,3	3167,1	3804,5	dental
Porady udzielone na 1 mieszkańca:					Consultations provided per capita:
lekarskie	6,8	6,8	7,0	7,5	doctors
stomatologiczne	0,8	0,7	0,7	0,8	dental

a Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt „praktyka lekarska – Narodowy Fundusz Zdrowia” lub „praktyka lekarska – zakład opieki zdrowotnej”; łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. **b** Dotyczy porad refundowanych przez NFZ (środki publiczne), jak i opłacanych przez pacjentów (środki niepubliczne).

a Data concern entities that have signed a “medical practice – National Health Fund” contract or a “medical practice – health care facility” contract; including medical practices conducting preventive examinations within the framework of occupational medicine. **b** Data concern consultations refunded by National Health Fund (public funds) as well as paid by patients (non-public funds).

Tabl. 35 (40). **SZPITALE OGÓLNE**
GENERAL HOSPITALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006 ^a	2007 ^a	2008	SPECIFICATION
Szpital (stan w dniu 31 XII)	113	115	115	112	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	26902	26631	26218	25620	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	57,4	57,0	56,3	55,1	per 10 thous. population
Leczeni ^b (w ciągu roku):					In-patients ^b (during the year):
w tysiącach	852,6	851,6	853,6	897,7	in thous.
na 10 tys. ludności	1816,5	1820,9	1830,9	1931,1	per 10 thous. population
Przeciętny pobyt chorego w dniach.....	8,3	8,0	7,8	7,4	Average patient stay in days

a Łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego posiadającymi oddziały rehabilitacyjne świadczące usługi finansowane ze środków publicznych. **b** Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Źródło: dane Śląskiego Centrum Zdrowia Publicznego

a Including health resort facilities with rehabilitation wards providing services financed from public funds. **b** Excluding inter-ward patient transfers.
 Source: Data of the Silesian Centre of Public Health.

Tabl. 36 (41). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**^a
Stan w dniu 31 XII
PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Apteki	1150	1155	1164	1148	Pharmacies
w tym na wsi	152	158	160	159	of which in rural areas
Punkty apteczne	74	79	83	84	Pharmaceutical outlets
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3828	3784	3732	3771	1 pharmacy and pharmaceutical outlet
1 aptekę	4075	4043	3998	4047	1 pharmacy
w tym na wsi	6582	6348	6293	6356	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	2419	2420	2416	2389	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

^a Bez aptek i punktów aptecznych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.

^a Excluding pharmacies and pharmaceutical outlets in in-patient health care facilities.

Tabl. 37 (42). **ŻŁOBKI**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Żłobki	54	54	55	55	Nurseries
Oddziały żłobkowe	8	8	7	7	Nursery wards
Miejsca w żłobkach ^a	2500	2607	2643	2954	Places in nurseries ^a
Dzieci przebywające w żłobkach ^a (w ciągu roku)	4112	4459	4794	5354	Children staying in nurseries ^a (during the year)
Dzieci przebywające w żłobkach ^a na 1000 dzieci w wieku do lat 3	17	19	21	22	Children staying in nurseries ^a per 1000 children up to age of 3

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a Including nursery wards.

Tabl. 38 (43). **ZAKŁADY STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Placówki (bez filii i oddziałów)	122	132	165	165	Establishments (excluding branches and subbranches)
dla:					for:
Osób w podeszłym wieku	40	45	50	55	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych	13	14	14	14	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	12	14	14	15	Adults mentalny retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	15	13	13	12	Children and young mentalny retarded
Przewlekłe psychicznie chorych	23	23	23	23	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	3	3	4	3	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	5	5	9	8	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	10	14	32	32	Homeless
Innych osób	1	1	6	3	Other persons

Tabl. 38 (43). **ZAKŁADY STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ** (dok.)
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Miejsca rzeczywiste^{a b} ogółem	9647	9873	11214	11161	Total real places^{a b}
w domach i zakładach dla:					<i>in homes and facilities for:</i>
Osób w podeszłym wieku	2861	2912	3026	3135	<i>Aged persons</i>
Przewlekle somatycznie chorych	1198	1329	1390	1393	<i>Chronically ill with somatic disorders</i>
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	803	998	996	1134	<i>Adults mentally retarded</i>
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1179	978	970	882	<i>Children and young mentally retarded</i>
Przewlekle psychicznie chorych	2411	2326	2313	2238	<i>Chronically mentally ill</i>
Niepełnosprawnych fizycznie	360	356	375	339	<i>Physically handicapped</i>
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	202	143	202	208	<i>Mothers with dependent children and pregnant women</i>
Bezdomnych	602	800	1821	1768	<i>Homeless</i>
Innych osób	31	31	121	64	<i>Other persons</i>
Miejsca rzeczywiste^{a b} na 10 tys. ludności	20,6	21,1	24,1	24,0	Real places^{a b} per 10 thous. population
Mieszkańcy^a ogółem	9550	9712	10861	10951	Total residents^a
w tym umieszczeni w ciągu roku w domach i zakładach dla:					<i>of which placed within during the year in homes and facilities for:</i>
Osób w podeszłym wieku	2760	2822	2848	3029	<i>Aged persons</i>
Przewlekle somatycznie chorych	1204	1321	1353	1307	<i>Chronically ill with somatic disorders</i>
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	803	998	994	1169	<i>Adults mentally retarded</i>
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1176	978	999	914	<i>Children and young mentally retarded</i>
Przewlekle psychicznie chorych	2410	2322	2272	2228	<i>Chronically mentally ill</i>
Niepełnosprawnych fizycznie	360	355	435	436	<i>Physically handicapped</i>
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	228	126	148	162	<i>Mothers with dependent children and pregnant women</i>
Bezdomnych	578	759	1726	1648	<i>Homeless</i>
Innych osób	31	31	86	58	<i>Other persons</i>
Mieszkańcy^a na 10 tys. ludności	20,4	20,8	23,3	23,6	Residents^a per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie^a	1171	1241	1319	1825	Persons awaiting a place^a

a Łącznie z filiami i oddziałami. **b** Według zapisu w statucie zakładu.

a Including branches and subbranches. **b** According the entry in the statute of the facility.

Tabl. 39 (44). **RODZINY ZASTĘPCZE**
Stan w dniu 31 XII
FOSTER FAMILIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	5053	5060	5239	5212	<i>Foster families</i>
Dzieci w rodzinach zastępczych ^a	7362	7570	7883	7911	<i>Children in foster families^a</i>
w tym posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	526	592	662	682	<i>of which issued disability confirmation</i>
Dzieci usamodzielnione w ciągu roku	95	86	109	137	<i>Children who gained independence during the year</i>

a Łącznie z dziećmi niebędącymi pod nadzorem sądów.

a Including children not under court supervision.

Tabl. 40 (45). **PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
 Stan w dniu 31 XII
CARE AND EDUCATION CENTRES FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
PLACÓWKI CENTRES					
Placówki całodobowe	79	78	77	74	Round-the-clock centres
interwencyjne	6	4	4	4	intervention
rodzinne	25	26	26	25	family
socjalizacyjne	29	25	25	28	socialization
wielofunkcyjne	19	23	22	17	multifunctional
Placówki wsparcia dziennego	301	290	286	272	Day-support centres
w tym placówki pracujące minimum 5 dni i 20 godzin tygodniowo	237	242	232	217	of which centres working minimum 5 days and 20 hours a week
opiekuńcze	261	253	241	220	care
specjalistyczne	40	37	45	52	specialized
WYCHOWANKOWIE RESIDENTS					
Placówki całodobowe	2472	2501	2415	2276	Round-the-clock centres
interwencyjne	214	97	100	76	intervention
rodzinne	190	190	189	178	family
socjalizacyjne	1199	1065	1024	1258	socialization
wielofunkcyjne	869	1149	1102	764	multifunctional
Placówki wsparcia dziennego	10157	9717	10086	9271	Day-support centres
w tym placówki pracujące minimum 5 dni i 20 godzin tygodniowo	8438	8386	8503	7492	of which centres working minimum 5 days and 20 hours a week
opiekuńcze	8766	8580	8543	7527	care
specjalistyczne	1391	1137	1543	1744	specialized

Tabl. 41 (46). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
KORZYSTAJĄCY W OSOBACH BENEFICIARIES IN PERSONS					
OGÓŁEM^b	235266	243600	215868	186622	TOTAL^b
w tym:					of which:
Zasiłki stałe	15957	16927	17137	16995	Permanent benefits
Zasiłki okresowe	74594	72978	62454	46656	Temporary benefits
Schronienie	3178	3217	2962	3063	Shelter
Posiłek	94543	98218	90030	76490	Meals
Ubranie	10270	12229	5097	4653	Clothing
Inne zasiłki celowe i w naturze	135837	134143	116209	91905	Other appropriated benefits and benefits in kind
Usługi opiekuńcze	8235	8598	8959	9575	Protective services
Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej	1656	2400	2945	3659	Gmina's repayment for stay in social welfare homes
Udzielone świadczenia rodzinom zastępczym	8390	9121	9304	9615	Benefits granted to foster families

a Organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. **b** W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

a Organized and rendered by government administration and local self-government entities. **b** Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Tabl. 41 (46). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ**^a (dok.)
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
KORZYSTAJĄCY NA 10 TYS. LUDNOŚCI BENEFICIARIES PER 10 THOUS. POPULATION					
OGÓLEM ^b	501,3	520,8	463,0	401,4	TOTAL ^b
w tym:					of which:
Zasiłki stałe	34,0	36,2	36,8	36,6	Permanent benefits
Zasiłki okresowe	158,9	156,0	134,0	100,4	Temporary benefits
Schronienie	6,8	6,9	6,4	6,6	Shelter
Posiłek	201,4	210,0	193,1	164,5	Meals
Ubranie	21,9	26,1	10,9	10,0	Clothing
					Other appropriated benefits and
Inne zasiłki celowe i w naturze	289,4	286,8	249,3	197,7	benefits in kind
Usługi opiekuńcze	17,5	18,4	19,2	20,6	Protective services
Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej	3,5	5,1	6,3	7,9	Gmina's repayment for stay in social welfare homes
Udzielone świadczenia rodzinom zastępczym	17,9	19,5	20,0	20,7	Benefits granted to foster families
UDZIELONE ŚWIADCZENIA W MLN ZŁ BENEFITS GRANTED IN MLN ZŁ					
OGÓLEM	351,0	405,0	409,1	431,1	TOTAL
w tym:					of which:
Zasiłki stałe	46,2	50,2	53,4	53,3	Permanent benefits
Zasiłki okresowe	63,0	75,7	64,0	64,5	Temporary benefits
Schronienie	5,2	5,2	5,2	5,7	Shelter
Posiłek	34,3	38,4	38,9	35,2	Meals
Ubranie	1,3	1,7	0,9	1,4	Clothing
					Other appropriated benefits and
Inne zasiłki celowe i w naturze	84,8	89,3	84,7	83,4	benefits in kind
Usługi opiekuńcze	17,4	19,3	21,6	21,1	Protective services
Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej	16,9	26,7	37,1	46,2	Gmina's repayment for stay in social welfare homes
Udzielone świadczenia rodzinom zastępczym	62,2	65,7	70,1	71,7	Benefits granted to foster families

a Organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. **b** W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a Organized and rendered by government administration and local self-government entities. **b** Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Silesian Voivodship Office.

Tabl. 42 (47). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE**
PUBLIC LIBRARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Placówki biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	885	883	880	864	Library institutions (as of 31 XII)
biblioteki i filie	840	839	835	821	libraries and branches
punkty biblioteczne	45	44	45	43	library service points
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w wol.	16943987	17027054	17092394	17065430	Collection (as of 31 XII) in vol.
Czytelnicy ^a	1053938	1004950	958367	918032	Borrowers ^a
Wypożyczenia ^{a b} w wol.:					Loans ^{a b} in vol.:
ogółem	21586060	20379837	19156843	18297191	total
na 1 czytelnika	20,5	20,3	20,0	19,9	per borrower
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	5295	5288	5289	5377	Number of population per library institution

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. **b** Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points. **b** Excluding interlibrary lending.

Tabl. 43 (48). **MUZEJA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	47	57	60	60	<i>Museums and branches (as of 31 XII)</i>
Muzealia (stan w dniu 31 XII)	961401	1001544	1211955	1044053	<i>Museum exhibits (as of 31 XII)</i>
Wystawy czasowe:					<i>Temporary exhibitions:</i>
własne ^a	273	351	368	336	<i>own ^a</i>
obce ^b	131	141	150	192	<i>exterior ^b</i>
Zwiedzający muzea i wystawy:					<i>Visitors of museums and exhibitions:</i>
ogółem	721818	843117	1166016	1287756	<i>total</i>
w tym młodzież szkolna ^c	307542	328430	432313	372478	<i>of which primary and secondary school students ^c</i>
na 1000 ludności	153,8	180,3	250,1	277,0	<i>per 1000 population</i>
Imprezy oświatowe	8009	7062	7034	10290	<i>Educational events</i>
w tym:					<i>of which:</i>
odczyty	502	615	576	547	<i>lectures</i>
seanse filmowe	1169	1149	345	1607	<i>showings</i>
lekcje, zajęcia	6036	4955	5693	7790	<i>classes</i>

a W kraju. b Krajowe i z zagranicy. c Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a In the country. b Domestic and foreign. c Visiting museums in organized groups.

Tabl. 44 (49). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE I PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII):					<i>Institutions (as of 31 XII):</i>
teatry i instytucje muzyczne	24	25	21	20	<i>theatres and music institutions</i>
przedsiębiorstwa estradowe	3	3	3	6	<i>entertainment enterprises</i>
Miejsca na widowni stałej (stan w dniu 31 XII):					<i>Seating in fixed halls (as of 31 XII):</i>
teatry i instytucje muzyczne	9995	10256	9614	8800	<i>theatres and music institutions</i>
przedsiębiorstwa estradowe	–	–	–	–	<i>entertainment enterprises</i>
Przedstawienia i koncerty ^a :					<i>Performances and concerts ^a:</i>
teatry i instytucje muzyczne	4849	4762	6325	6656	<i>theatres and music institutions</i>
przedsiębiorstwa estradowe	1943	1904	774	969	<i>entertainment enterprises</i>
Widzowie i słuchacze ^a :					<i>Audience ^a:</i>
teatry i instytucje muzyczne	1281681	1262258	1340228	1526188	<i>theatres and music institutions</i>
przedsiębiorstwa estradowe	457450	541557	378302	506944	<i>entertainment enterprises</i>
na 1000 ludności:					<i>per 1000 population:</i>
teatry i instytucje muzyczne	273,1	269,9	287,5	328,3	<i>theatres and music institutions</i>
przedsiębiorstwa estradowe	97,5	115,8	81,1	109,0	<i>entertainment enterprises</i>
na 1 przedstawienie (koncert):					<i>per 1 performance (concert):</i>
teatry i instytucje muzyczne	264	265	212	229	<i>theatres and music institutions</i>
przedsiębiorstwa estradowe	235	284	489	523	<i>entertainment enterprises</i>

a Według siedziby.

a According to the abode.

Tabl. 45 (50). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	61	57	61	56	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	130	133	167	167	<i>Screens in fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	32945	34828	38308	37552	<i>Seats in fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
Seanse:					<i>Screenings:</i>
ogółem	134788	173410	252175	247778	<i>total</i>
w tym filmów produkcji polskiej	8600	20856	32370	43543	<i>of which Polish movies</i>
na 1 kino	2210	3042	4134	4425	<i>per cinema</i>
Widzowie:					<i>Audience:</i>
Ogółem	3120463	4359128	4718273	5087347	<i>total</i>
w tym na filmach produkcji polskiej	212043	674204	986788	1208339	<i>of which Polish movies</i>
na 1 kino	51155	76476	77349	90845	<i>per cinema</i>
na 1 seans	23	25	19	21	<i>per screening</i>

Tabl. 46 (51). **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem	w tym hotele	
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	441	426	394	423	117	<i>Facilities (as of 31 VII)</i>
w tym całoroczne	399	383	357	379	117	<i>of which open all year</i>
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	35341	35179	33292	35528	12982	<i>Number of beds (as of 31 VII)</i>
w tym całoroczne	31926	32094	30459	32449	12982	<i>of which open all year</i>
Korzystający z noclegów	1530951	1579037	1588721	1647814	877293	<i>Tourists accommodated</i>
w tym turyści zagraniczni	263149	273693	272672	259506	212746	<i>of which foreign tourists</i>
Udzielone noclegi	3811710	4247946	4154790	4333866	1632897	<i>Nights spent (overnight stays)</i>
w tym turyści zagraniczni	629051	693387	664909	665492	468154	<i>of which foreign tourists</i>
Wynajęte pokoje ^a	1090743	1187517	1274627	1339691	1063116	<i>Rooms rented ^a</i>
w tym turystom zagranicznym	334865	359732	376576	380129	359035	<i>of which foreign tourists</i>
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	32,5	36,0	36,5	36,5	35,1	<i>Utilisation of bed places in %</i>
Stopień wykorzystania pokoi w %	38,7	41,5	45,0	42,8	45,4	<i>Utilisation of rooms in %</i>

^a Dotyczy hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

^a Concerns hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities.

Tabl. 47 (52). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH
PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW PRZESTĘPSTW**
*ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDING BY SELECTED
TYPE OF CRIME*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM	193415	183620	164685	153214	TOTAL
miasta	175320	166917	149412	139840	<i>urban areas</i>
wieś	18095	16703	15273	13374	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	4635	5245	5347	5554	<i>Against life and health</i>
w tym:					<i>of which:</i>
zabójstwo	107	119	101	89	<i>homicide</i>
uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	4294	4668	4635	4810	<i>damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	19991	18776	15749	14995	<i>Against public safety and safety of transport</i>
w tym drogowe	19380	18164	15295	14682	<i>of which traffic</i>

Tabl. 47 (52). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW PRZESTĘPSTW (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDING BY SELECTED TYPE OF CRIME (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	6155	6923	6650	6062	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	757	675	650	706	Against sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie	305	302	284	238	of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	5052	5840	6239	5495	Against the family and custody
Przeciwko mieniu	126215	113230	99070	91633	Against property
w tym:					of which:
kradzież rzeczy	53662	46229	39391	34330	property theft
kradzież z włamaniem	32943	27320	22939	21061	burglary
rozbój	5333	4432	3438	3795	robbery
kradzież rozbójnicza	306	291	236	216	theft with assault
wymuszenie rozbójnicze	643	489	525	452	criminal coercion

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

Source: data of the Police Headquarters in Katowice.

Tabl. 48 (53). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	52,6	56,0	58,4	60,0	TOTAL
w tym rodzaje przestępstw:					of which type of crime:
Przeciwko życiu i zdrowiu	80,8	82,2	82,3	81,2	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu, powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	97,0	97,2	96,8	97,8	Against public safety and safety of transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	92,3	93,0	93,6	94,0	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	85,3	88,4	87,8	87,3	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	99,9	100,0	99,8	Against the family and custody
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	98,6	98,4	98,6	98,3	Against good name and personal integrity
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	98,9	98,3	98,1	98,3	Against the judiciary
Przeciwko porządkowi publicznemu	76,1	78,3	71,6	78,1	Against public order
Przeciwko wiarygodności dokumentów	71,1	60,4	71,5	79,5	Against the reliability of documents
Przeciwko mieniu	32,6	35,1	36,9	38,5	Against property
Przeciwko obrotowi gospodarczemu	91,4	92,2	90,4	90,9	Against economic activity
Przeciwko obrotowi pieniędzmi, papierami wartościowymi	24,7	29,9	19,1	25,7	Against money and securities trading

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

Source: data of the Police Headquarters in Katowice.

Tabl. 49 (54). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED ON THE BASIS OF AN INDICTMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM	62945	58707	51467	54424	TOTAL
w tym mężczyźni	56809	52280	45867	48329	of which men
W tym rodzaje przestępstw					Of which type of crime
Przeciwko życiu i zdrowiu	5386	5696	5024	5789	Against life and health
w tym:					of which:
zabójstwo	102	74	50	70	homicide
uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	2854	3016	2591	3202	damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	16668	14543	13868	12280	Against safety of transport
w tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	15043	13280	12649	10732	of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	2052	2083	1804	2127	Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie	163	121	112	124	of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	4068	3481	3794	4433	Against the family and custody
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1907	2048	1995	2311	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	25411	23724	18711	20469	Against property
w tym:					of which:
kradzież rzeczy	8761	8648	6907	7146	property theft
kradzież z włamaniem	3748	3059	2254	2345	burglary
rozbój	1845	1620	1230	1318	robbery

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
 Source: data of the Ministry of Justice.

Tabl. 50 (55). **JAKOŚĆ WODY DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA Z WODOCIĄGÓW**
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a – w % ludności korzystającej z urządzeń – zaopatrywana w wodę Population ^a – in % of population using facilities – supplied with water				SPECIFICATION	
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym meeting sanitary requirements		nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym not meeting sanitary requirements			
	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas		
Wodociągi o wydajności w m ³ /d: poniżej 100	2005	99,1	94,6	0,9	5,4	Waterworks with a capacity of m ³ /24 h: below 100
	2006	88,0	97,5	12,0	2,5	
	2007	98,2	95,7	1,8	4,3	
	2008	98,0	99,0	2,0	1,0	

a Według szacunków.
 a Estimated data.

Tabl. 50 (55). **JAKOŚĆ WODY DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA Z WODOCIĄGÓW** (dok.)
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a – w % ludności korzystającej z urządzeń – zaopatrywana w wodę <i>Population ^a – in % of population using facilities – supplied with water</i>				SPECIFICATION	
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>meeting sanitary requirements</i>		nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>not meeting sanitary requirements</i>			
	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>		
Wodociągi o wydajności w m ³ /d: (dok.)					<i>Waterworks with a capacity of m³/24 h: (cont.)</i>	
100 – 1000	2005	92,9	89,0	7,1	11,0	100 – 1000
	2006	94,8	91,0	5,2	9,0	
	2007	97,0	92,9	3,0	7,1	
	2008	93,4	92,2	6,6	7,8	
1001 – 10000	2005	97,3	85,7	2,7	14,3	1001 – 10000
	2006	96,8	85,8	3,2	14,2	
	2007	96,7	87,1	3,3	12,9	
	2008	98,4	91,1	1,6	8,9	
10001 – 100000	2005	100,0	100,0 ^b	–	–	10001 – 100000
	2006	100,0	100,0 ^b	–	–	
	2007	100,0	100,0 ^b	–	–	
	2008	100,0	100,0^b	–	–	
powyżej 100000	2005	100,0	100,0 ^b	–	–	over 100000
	2006	100,0	100,0 ^b	–	–	
	2007	100,0	100,0 ^b	–	–	
	2008	100,0	100,0^b	–	–	

a Według szacunków. **b** Dotyczy ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów zlokalizowanych na terenach miast.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Estimated data. **b** Refers to population supplied with water from waterworks and wells localised in urban areas.

Source: data of the Ministry of Health.

Tabl. 51 (56). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
OGÓLEM	362,2	366,8	372,3	364,8	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	203,7	209,2	215,8	210,2	<i>discharged directly by plants ^a</i>
w tym wody chłodnicze	3,5	4,7	5,1	2,0	<i>of which cooling water</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną	158,4	157,6	156,5	154,5	<i>discharged through sewerage system</i>
W tym ścieki wymagające oczyszczania	358,6	362,1	367,2	362,7	<i>Of which waste water requiring treatment</i>
oczyszczane	314,9	311,5	324,6	308,4	<i>treated</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mechanicznie	136,5	136,6	148,1	138,9	<i>mechanically</i>
biologicznie	51,3	33,5	31,4	29,7	<i>biologically</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	104,2	118,1	122,1	122,1	<i>with increased biogene removal (disposal)</i>
nieoczyszczane	43,7	50,6	42,6	54,3	<i>untreated</i>
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	32,1	37,5	32,3	44,1	<i>discharged directly by plants</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną	11,6	13,2	10,3	10,2	<i>discharged through sewerage system</i>

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage and building constructions, as well as polluted rainwaters.

Tabl. 52 (57). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH**^a
MUNICIPAL^a WASTE WATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Liczba oczyszczalni	226	225	222	221	Number of waste water treatment plants
w tym:					of which:
biologicznych	141	136	135	132	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	77	81	80	84	with increased biogene removal (disposal)
Przepustowość oczyszczalni w dam ³ /d	1483,8	1482,7	1375,1	1374,6	Capacity in dam ³ /24 h
w tym:					of which:
biologicznych ^b	383,6	295,1	274,7	250,0	biological ^b
z podwyższonym usuwaniem biogenów	1084,8	1172,2	1087,7	1122,7	with increased biogene removal (disposal)
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	67,5	68,3	69,2	70,0	Population using ^c waste water treatment plants in % of total population
w tym:					of which:
biologicznych	19,1	14,9	14,1	12,6	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	47,7	52,9	54,8	57,2	with increased biogene removal (disposal)

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Na podstawie szacunków.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewerage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Estimated data.

Tabl. 53 (58). **EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	345	361	356	366	Plants generating substantial air pollution ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	228	230	223	250	particulates
gazowych	45	46	47	54	gases
Emisja zanieczyszczeń:					Emission of pollutants:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowych	22,4	20,1	21,8	14,1	particulates
gazowych	40830,2	45159,0	46274,6	42672,1	gases
gazowych (bez dwutlenku węgla)	713,8	742,8	754,1	695,2	gases (excluding carbon dioxide)
na 1 km ² powierzchni ogólnej w tonach:					per 1 km ² of total area in tonnes:
pyłowych	1,8	1,6	1,8	1,1	particulates
gazowych	3311,2	3661,3	3751,8	3459,7	gases
gazowych (bez dwutlenku węgla)	57,9	60,2	61,1	56,4	gases (excluding carbon dioxide)
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	3530,7	3816,9	3984,8	3702,4	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	286,2	299,9	297,9	323,6	gases (excluding carbon, dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,4	99,5	99,5	99,6	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	28,6	28,8	28,3	31,8	gases (excluding carbon, dioxide)

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases simultaneously.

Tabl. 54 (59). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
GENERATED AND ACCUMULATED WASTE^a AND THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	250	251	242	246	<i>Plants generating waste (as of 31 XII)</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	42273,0	41678,1	41408,2	35301,0	<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>
poddane odzyskowi	39499,9	37106,8	37993,2	31998,7	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	2193,9	2483,9	1689,2	2149,9	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	1760,8	2079,8	1285,4	2041,1	<i>of which landfilled^b</i>
magazynowane czasowo	579,2	2087,4	1725,8	1152,4	<i>temporarily stored</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	690493,3	667393,6	653946,0	650311,8	<i>Waste landfilled up to now (accumulated^c; end of year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	6677,3	4976,1	3628,4	3301,4	<i>Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha:					<i>Area of storage yards in ha:</i>
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	2450,6	2377,6	2267,9	2201,6	<i>non-reclaimed (end of year)</i>
zrekultywowane (w ciągu roku)	26,6	35,8	46,7	16,2	<i>reclaimed (during the year)</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. **b** Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. **c** Na terenach własnych zakładów.
a Excluding municipal waste. b On own plant grounds and other land. c On own plant grounds.

Tabl. 55 (60). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>		kraj = = 100 country = = 100	2006 = = 100		
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>						
W mln zł	130442	137959	152741	13,0	110,7	<i>In mln zł</i>
Na 1 mieszkańca w zł	27792	29497	32761	106,1	111,1	<i>Per capita in zł</i>
W tym WARTOŚĆ DODANA BRUTTO <i>Of which GROSS VALUE ADDED</i>						
Ogółem ^a w mln zł	114924	121189	133622	13,0	110,3	<i>Total^a in mln zł</i>
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	1475	1267	1523	3,5	120,3	<i>agriculture, hunting and forestry; fishing</i>
przemysł	38308	39775	43340	17,3	109,0	<i>industry</i>
budownictwo	6629	7497	9054	13,5	120,8	<i>construction</i>
handel i naprawy ^Δ ; hotele i restauracje; transport gospodarka magazynowa i łączność	30805	32387	34701	12,4	107,1	<i>trade and repair^Δ; hotels and restaurants; transport, storage and communication</i>
pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości i firm ^Δ	19355	20755	23743	12,0	114,4	<i>financial intermediation, real estate, retting and business activities</i>
pozostała działalność usługowa	18352	19508	21261	11,1	109,0	<i>other service activities</i>
Na 1 mieszkańca w zł	24486	25912	28660	106,1	110,6	<i>Per capita in zł</i>

a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.
a Grouped applying the local kind-of-activity unit method.

Tabl. 56 (61). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH (ceny bieżące)**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007			SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>			kraj = = 100 country = = 100	2006 = = 100	
Dochody pierwotne brutto:						<i>Gross primary income:</i>
w mln zł	88786	92568	101611	13,2	109,8	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	18917	19792	21794	108,0	110,1	<i>per capita in zł</i>
Dochody do dyspozycji brutto:						<i>Gross disposable income:</i>
w mln zł	91008	94957	101871	13,7	107,3	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	19390	20303	21850	112,2	107,6	<i>per capita in zł</i>

Tabl. 57 (62). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO WEDŁUG PODREGIONÓW (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT BY SUBREGIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2005	2006	2007	SPECIFICATION
	produkt krajowy brutto <i>gross domestic product</i>			wartość dodana brutto <i>gross value added</i>			

W MLN ZŁ
IN MLN ZŁ

WOJEWÓDZTWO	130442	137959	152741	114924	121189	133622	VOIVODSHIP
Bielski	16496	17690	19349	14534	15540	16927	Bielski
Bytomski	9869	10313	11272	8695	9059	9861	Bytomski
Częstochowski	12286	12475	14032	10824	10958	12275	Częstochowski
Gliwicki	13681	14931	16703	12054	13116	14613	Gliwicki
Katowicki	29236	30784	34261	25758	27042	29972	Katowicki
Rybnicki	15899	15896	17342	14007	13963	15171	Rybnicki
Sosnowiecki	19254	22018	23872	16963	19342	20884	Sosnowiecki
Tyski	13720	13852	15909	12088	12168	13918	Tyski

WOJEWÓDZTWO = 100
VOIVODSHIP = 100

WOJEWÓDZTWO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	VOIVODSHIP
Bielski	12,6	12,8	12,7	12,6	12,8	12,7	Bielski
Bytomski	7,6	7,5	7,4	7,6	7,5	7,4	Bytomski
Częstochowski	9,4	9,0	9,2	9,4	9,0	9,2	Częstochowski
Gliwicki	10,5	10,8	10,9	10,5	10,8	10,9	Gliwicki
Katowicki	22,4	22,3	22,4	22,4	22,3	22,4	Katowicki
Rybnicki	12,2	11,5	11,4	12,2	11,5	11,4	Rybnicki
Sosnowiecki	14,8	16,0	15,6	14,8	16,0	15,6	Sosnowiecki
Tyski	10,5	10,0	10,4	10,5	10,0	10,4	Tyski

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.**
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ludność ^a <i>Population</i> ^a		Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^a <i>Non-working age population per 100 persons of working age</i> ^a	Kobiety na 100 mężczyzn ^a <i>Females per 100 males</i> ^a	Przyrost naturalny na 1000 ludności <i>Natural increase per 1000 population</i>
	ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>			
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	4645665	377	52,6	107,4	-0,2
Powiaty: <i>Powiats:</i>					
będziński	151078	415	52,1	110,5	-3,3
bielski	153987	336	55,4	105,9	2,7
bieruńsko-lędziński.....	56456	357	50,9	103,4	3,2
cieszyński	172027	236	56,6	108,0	1,6
częstochoowski	134037	88	57,5	104,2	-2,6
gliwicki	114033	172	52,9	106,5	0,2
kłobucki	84867	96	58,3	103,3	-0,8
lubliniecki.....	76265	93	55,1	103,7	0,5
mikołowski	92098	395	52,8	105,6	1,8
myszkowski	71563	149	55,0	107,3	-2,7
pszczyński	105631	224	51,8	104,3	4,1
raciborski	110591	203	51,9	108,0	-0,8
rybnicki	74215	332	54,3	103,2	2,0
tarnogórski.....	137522	213	53,5	105,9	-0,3
wodzisławski.....	155566	543	55,7	106,4	1,0
zawierciański	122962	123	55,2	107,1	-3,6
żywiecki	150354	145	59,8	104,8	0,6
Miasta na prawach powiatu: <i>Cities with powiat status:</i>					
Bielsko-Biała.....	175677	1411	53,7	112,2	1,1
Bytom	183829	2647	54,0	107,1	-1,1
Chorzów	113314	3409	58,7	109,9	-3,1
Częstochowa	240612	1507	52,0	112,7	-2,3
Dąbrowa Górnicza.....	128315	680	44,8	107,6	-1,2
Gliwice.....	196669	1469	50,3	107,6	-0,4
Jastrzębie-Zdrój.....	93554	1096	53,0	103,1	3,8
Jaworzno	95228	624	51,3	106,4	-0,6
Katowice.....	309621	1880	54,5	111,6	-2,6
Mysłowice.....	74998	1141	49,5	105,7	0,8
Piekary Śląskie.....	58832	1472	52,7	108,1	-1,8
Ruda Śląska	143930	1852	52,4	105,4	-0,1
Rybnik	141177	952	50,5	104,4	2,4
Siemianowice Śląskie.....	71118	2789	51,6	108,7	-1,9
Sosnowiec	221259	2430	47,0	110,8	-2,5
Świętochłowice.....	54360	4084	52,5	107,5	-0,1
Tychy	129475	1586	44,8	106,7	2,7
Zabrze	188401	2343	51,0	107,0	0,3
Żory	62044	961	40,8	102,3	6,0

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pracujący ^{a b} Employed persons ^{a b}				Pracujący ^{a b} na 1000 ludności Employed persons ^{a b} per 1000 population
	ogółem total	z liczby ogółem w % in % of total			
		przemysł i budownictwo industry and construction	usługi rynkowe market services	usługi nierynkowe non-market services	
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	1193254	44,9	32,8	21,7	257
Powiaty: Powiats:					
będziński	27083	40,9	34,5	24,1	179
bielski	27518	51,1	30,8	17,1	179
bieruńsko-lędziński.....	19815	75,7	14,1	9,9	351
cieszyński	35916	38,4	32,5	27,8	209
częstochoowski	15718	53,9	18,1	26,5	117
gliwicki	21861	55,9	22,4	20,1	192
kłobucki	13421	58,1	14,8	25,5	158
lubliniecki.....	14027	43,6	22,7	31,0	184
mikołowski	26594	56,8	26,9	15,6	289
myszkowski	10660	48,4	22,9	28,3	149
pszczyński	27592	58,9	20,8	18,7	261
raciborski	21584	38,0	32,6	26,7	195
rybnicki	8426	45,7	27,9	24,8	114
tarnogórski.....	31178	40,7	34,0	24,4	227
wodzisławski.....	29925	51,6	23,2	24,9	192
zawierciański.....	21858	47,1	26,9	24,8	178
żywiecki	29384	50,2	25,8	22,5	195
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:					
Bielsko-Biała.....	67782	44,5	36,4	18,8	386
Bytom	32700	35,2	33,7	30,6	178
Chorzów	27050	35,1	38,7	26,0	239
Częstochowa.....	76529	43,3	31,9	24,5	318
Dąbrowa Górnicza.....	40431	53,4	31,4	15,0	315
Gliwice.....	71623	43,7	37,9	17,9	364
Jastrzębie-Zdrój.....	31290	65,1	19,6	15,2	334
Jaworzno	20483	46,2	31,2	22,4	215
Katowice.....	158169	28,8	48,2	22,8	511
Mysłowice.....	20321	52,1	29,3	18,5	271
Piekary Śląskie.....	12343	51,6	26,2	22,1	210
Ruda Śląska	36591	54,5	26,4	19,0	254
Rybnik	40750	46,4	32,1	21,0	289
Siemianowice Śląskie.....	13115	48,6	28,1	23,1	184
Sosnowiec	51967	37,3	37,5	24,9	235
Świętochłowice.....	8779	38,3	39,1	22,1	161
Tychy.....	47687	56,7	30,0	13,2	368
Zabrze	41324	41,3	32,6	26,0	219
Żory	11760	36,3	42,0	21,3	190

a Stan w dniu 31 XII. **b** Według faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

a As of 31 XII. **b** By actual workplace; excluding economic entities employing not more than 9 persons as well as persons employed on private farms in agriculture.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni zarejestrowani ^a Registered unemployed persons ^a			Stopa bezrobocia zarejestrowanego ^a w % Registered unemployment ^a rate in %	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia ^{a,b} Persons working in hazardous conditions ^{a,b}
	ogółem total	z liczby ogółem w % in % of total			
		pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok remaining unemployed for more than 12 months	w wieku 24 lata i mniej aged 24 and less		
WOJEWÓDZTWO..... VOIVODSHIP	122748	30,0	18,0	6,9	133964
Powiaty: Powiats:					
będziński	4935	33,5	14,3	10,2	1215
bielski	3498	37,8	15,7	7,2	2430
bieruńsko-lędziński.....	754	27,6	22,3	3,0	4892
cieszyński	4478	34,0	20,0	7,0	2434
częstochoowski	5524	27,5	18,4	12,9	1053
gliwicki	2153	30,9	22,8	6,3	4272
kłobucki	2382	23,0	21,9	7,9	935
lubliniecki.....	2171	23,5	26,8	8,7	719
mikołowski	1716	37,6	17,6	4,7	2796
myszkowski	3764	30,4	17,9	15,1	562
pszczyński	1564	29,7	29,0	3,7	5843
raciborski	1851	32,6	23,2	5,5	1265
rybnicki	1114	21,4	27,5	7,0	470
tarnogórski.....	3551	37,3	22,0	7,4	2948
wodzisławski.....	3482	21,4	28,3	7,5	5507
zawierciański.....	5909	35,8	16,9	13,1	2041
żywiecki	4329	34,3	18,8	7,6	2406
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:					
Bielsko-Biała.....	4431	41,0	11,6	4,8	4634
Bytom	6791	34,2	14,1	12,7	3730
Chorzów	3322	21,0	16,7	8,2	1329
Częstochowa.....	8682	28,4	11,2	8,0	7979
Dąbrowa Górnicza.....	4195	24,8	15,8	7,5	4253
Gliwice.....	4249	29,6	15,3	4,5	7725
Jastrzębie-Zdrój.....	2740	27,4	27,0	6,8	9622
Jaworzno	2694	41,3	19,7	8,9	1873
Katowice	3831	21,7	13,1	1,9	16463
Mysłowice.....	2103	38,8	22,5	7,3	3074
Piekary Śląskie.....	1740	44,1	18,2	9,8	1071
Ruda Śląska	2366	17,4	23,5	5,0	5704
Rybnik	2585	22,3	22,9	4,6	6141
Siemianowice Śląskie.....	2120	17,3	18,6	10,3	1251
Sosnowiec	7400	24,5	13,9	9,2	3580
Świętochłowice.....	1249	16,1	21,5	9,3	628
Tychy.....	2214	20,9	16,0	3,6	2841
Zabrze	5500	36,1	19,0	9,3	9625
Żory	1361	26,5	25,3	7,3	653

a Stan w dniu 31 XII. **b** Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of 31 XII. **b** Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^a w zł <i>Average monthly gross wages and salaries ^a in zł</i>	Mieszkania ^b <i>Dwellings ^b</i>		Mieszkania oddane do użytkowania <i>Dwellings completed</i>	
		w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 1000 zawartych mażeństw <i>per 1000 contracted marriages</i>
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	3239,09	1700047	365,9	12226	393,0
Powiaty: <i>Powiats:</i>					
będziński	2579,39	60844	402,7	418	418,4
bielski	2559,42	49434	321,0	657	641,6
bieruńsko-lędziński	2687,30	17525	310,4	130	298,9
cieszyński	2580,80	60013	348,9	826	710,2
częstochoowski	2396,11	44434	331,5	508	580,6
gliwicki	2662,55	38445	337,1	248	320,4
kłobucki	2083,52	25460	300,0	260	432,6
lubliniecki	2616,07	23904	313,4	264	526,9
mikołowski	2656,42	32155	349,1	266	418,9
myszkowski	2339,09	25591	357,6	268	548,1
pszczyński	2657,86	30588	289,6	312	389,5
raciborski	2829,47	35073	317,1	149	260,5
rybnicki	2533,82	24299	327,4	371	702,7
tarnogórski	2600,33	47174	343,0	329	407,7
wodzisławski	2346,50	49764	319,9	366	325,0
zawierciański	2732,55	46247	376,1	195	248,4
żywiecki	2955,88	48493	322,5	715	733,3
Miasta na prawach powiatu: <i>Cities with powiat status:</i>					
Bielsko-Biała	3109,88	66295	377,4	1203	1005,0
Bytom	2830,20	72343	393,5	83	71,6
Chorzów	2837,42	50374	444,6	98	136,3
Częstochowa	2745,37	95975	398,9	733	458,7
Dąbrowa Górnicza	3386,12	50167	391,0	122	137,7
Gliwice	3495,73	75151	382,1	264	205,3
Jastrzębie-Zdrój	4822,06	31143	332,9	98	134,4
Jaworzno	3608,26	33431	351,1	110	164,4
Katowice	4150,44	134798	435,4	1303	680,4
Mysłowice	2684,48	27303	364,0	132	260,9
Piekary Śląskie	2633,21	23373	397,3	84	232,0
Ruda Śląska	2777,33	56776	394,5	82	82,3
Rybnik	2967,36	47382	335,6	360	341,6
Siemianowice Śląskie	2875,42	29979	421,5	56	126,7
Sosnowiec	2880,92	91028	411,4	228	149,5
Świętochłowice	2509,03	21925	403,3	17	56,1
Tychy	3073,55	46920	362,4	674	707,2
Zabrze	3095,19	67290	357,2	141	124,4
Żory	2410,64	18951	305,4	156	266,2

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

^b Na podstawie bilansów; stan w dniu 31 XII.

^a Excluding economic entities employing not more than 9 persons as well as persons employed abroad, foundations, associations and other organizations. ^b Based on balances; as of 31 XII.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zużycie w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca <i>Consumption in households per capita</i>			Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej ^a <i>Hard surface public roads per 100 km² of total area^a</i>	
	wody z wodociągów w m ³ <i>of water from water-line system in m³</i>	gazu z sieci ^b w m ³ <i>of gas from gas- -line system^b in m³</i>	energii elektrycznej w kWh <i>of electricity in kWh</i>	powiatowe <i>powiat roads</i>	gminne <i>gmina roads</i>
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	30,7	90,8	770,1	49,5	94,3
Powiaty: <i>Powiats:</i>					
będziński	33,3	120,7	903,2	79,5	89,0
bielski	25,5	146,1	793,2	67,0	177,4
bieruńsko-lędziński.....	28,8	72,4	814,7	61,1	157,2
cieszyński	24,4	144,5	778,1	49,6	166,0
częstochoowski	26,2	50,2	680,2	34,9	40,6
gliwicki	28,0	50,0	777,1	40,5	62,3
kłobucki	26,1	2,3	670,1	39,9	59,3
lubliniecki.....	25,8	31,8	710,2	33,0	57,6
mikołowski	31,0	81,8	834,4	66,0	119,5
myszkowski	27,1	78,5	678,8	34,4	66,2
pszczyński	30,5	104,9	822,9	42,5	76,9
raciborski	26,3	48,5	716,3	30,2	67,4
rybnicki	24,0	20,9	783,0	46,8	124,7
tarnogórski.....	28,1	86,0	828,0	41,2	54,5
wodzisławski.....	25,2	33,4	862,9	71,4	162,2
zawierciański	27,5	73,9	769,4	47,3	63,8
żywiecki	12,4	23,1	793,6	33,5	79,9
Miasta na prawach powiatu: <i>Cities with powiat status:</i>					
Bielsko-Biała.....	35,9	189,8	758,7	84,2	264,5
Bytom	30,9	85,9	734,7	83,8	162,3
Chorzów	30,9	105,4	865,1	152,8	235,9
Częstochowa.....	39,8	129,4	708,9	78,6	170,8
Dąbrowa Górnicza.....	30,5	89,7	729,2	47,5	133,0
Gliwice.....	33,7	122,4	855,5	74,0	104,9
Jastrzębie-Zdrój.....	30,9	86,7	598,8	102,8	233,7
Jaworzno	31,2	45,8	881,8	64,3	101,2
Katowice.....	38,0	120,9	920,1	119,0	182,0
Mysłowice.....	36,5	95,1	814,4	97,0	86,1
Piekary Śląskie.....	32,9	67,6	763,3	92,8	224,4
Ruda Śląska	31,5	68,7	721,3	85,0	202,6
Rybnik	27,6	71,3	861,6	62,0	167,4
Siemianowice Śląskie.....	34,8	87,7	668,9	177,6	182,0
Sosnowiec.....	36,9	83,6	713,0	141,8	226,8
Świętochłowice.....	31,9	87,1	599,5	175,1	359,9
Tychy.....	37,8	96,1	635,8	96,5	195,4
Zabrze	29,9	99,9	669,2	62,8	260,9
Żory	34,4	107,8	570,5	73,7	85,3

a Stan w dniu 31 XII. **b** W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a As of 31 XII. **b** Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uczniowie w szkołach ^a Pupils and students in schools ^a			Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^{a,b} Children attending pre-primary education establishments ^{a,b}	Stopień wykorzystania miejsc w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej ^c w % Occupancy rate of places in social welfare homes and facilities ^c in %
	dla dzieci i młodzieży for children and youth	policealnych post-secondary schools	dla dorosłych for adults		
WOJEWÓDZTWO..... VOIVODSHIP	585692	48516	35285	115523	98,1
Powiaty: Powiats:					
będziński	14542	575	397	3646	99,1
bielski	17559	15	193	4121	138,5
bieruńsko-lędziński	7281	165	287	1475	–
cieszyński	24338	585	934	4651	90,7
częstochowski	13742	33	99	3302	100,0
gliwicki	12075	242	359	2797	97,8
kłobucki	10865	–	130	2204	–
lubliniecki	9988	220	255	2005	101,0
mikołowski	11732	–	329	2569	100,0
myszkowski	8815	170	125	1650	100,6
pszczyński	15169	244	333	3045	93,7
raciborski	14760	699	811	2694	99,8
rybnicki	8207	41	17	1784	97,5
tarnogórski	19443	976	969	3156	97,9
wodzisławski	21071	1058	801	3874	95,8
zawierciański	15658	715	407	2706	97,7
żywiecki	22870	757	986	3526	89,1
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:					
Bielsko-Biała	26357	4277	2038	4541	92,3
Bytom	21807	3459	1879	4023	97,1
Chorzów	15835	2157	1483	2836	99,8
Częstochowa	35829	6184	2915	5849	100,0
Dąbrowa Górnicza	14588	990	1006	3126	86,6
Gliwice	23844	4049	2744	4832	99,7
Jastrzębie-Zdrój	13812	1686	1460	2537	100,0
Jaworzno	11957	630	1160	2366	100,0
Katowice	37464	7431	3358	7901	99,0
Mysłowice	8601	74	191	2073	100,0
Piekary Śląskie	6362	–	48	1437	100,0
Ruda Śląska	17947	162	640	3650	100,0
Rybnik	19742	2628	2185	3695	100,0
Siemianowice Śląskie	7310	32	843	1384	100,0
Sosnowiec	23264	2686	1521	4950	97,6
Świętochłowice	5845	28	98	1268	100,0
Tychy	15575	3020	1744	3409	117,3
Zabrze	22925	2238	1997	4718	97,2
Żory	8513	290	543	1723	100,0

a Stan na początku roku szkolnego. **b** W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; bez dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej. **c** Stan w dniu 31 XII.

a As of the beginning of school year. **b** In nursery schools, pre-primary sections in primary schools and in pre-primary points; excluding children in pre-primary education establishments in health care institutions. **c** As of 31 XII.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Szpitale ^a <i>Hospitals^a</i>	Łóżka w szpitalach ogólnych (oddziałach) na 10 tys. ludności ^a <i>Beds in general hospitals (branches) per 10 thous. population^a</i>	Ambulatoryjna opieka zdrowotna <i>Out-patient health care</i>		Liczba ludności na <i>Population per</i>	
			zakłady opieki zdrowotnej ^a <i>health care institutions^a</i>	praktyki lekarskie ^a <i>medical practices^a</i>	1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^a <i>1 provider of out-patient health care^a</i>	1 aptekę ^a <i>1 pharmacy^a</i>
WOJEWÓDZTWO..... VOIVODSHIP	112	55,1	2140	646	1668	4047
Powiaty: <i>Powiats:</i>						
będziński	3	39,8	71	6	1962	3022
bielski	3	41,8	61	33	1638	4967
bieruńsko-łódzki	1	8,9	20	6	2171	3136
cieszyński	7	88,4	85	40	1376	3910
częstochoowski	1	13,1	56	15	1888	4189
gliwicki	3	45,2	46	7	2152	5183
kłobucki	2	14,1	36	19	1543	4992
lubliniecki	3	47,6	45	11	1362	4014
mikołowski	3	42,6	38	12	1842	4004
myszkowski	1	32,1	34	18	1376	4771
pszczyński	3	45,5	62	11	1447	6602
raciborski	1	31,3	42	16	1907	4608
rybnicki	–	–	21	9	2474	8246
tarnogórski	5	87,2	68	10	1763	4436
wodzisławski	3	55,6	85	26	1401	5983
zawierciański	1	33,3	48	27	1639	4554
żywiecki	1	22,9	62	32	1600	4296
Miasta na prawach powiatu: <i>Cities with powiat status:</i>						
Bielsko-Biała	9	64,3	119	41	1098	3315
Bytom	3	82,9	58	14	2553	4484
Chorzów	5	73,8	49	13	1828	4047
Częstochowa	5	71,4	136	38	1383	2455
Dąbrowa Górnicza	2	34,5	61	5	1944	3888
Gliwice	4	49,0	94	21	1710	3933
Jastrzębie-Zdrój	4	67,4	41	12	1765	5503
Jaworzno	1	36,0	24	8	2976	3174
Katowice	15	114,9	213	45	1200	3127
Mysłowice	2	40,1	36	8	1705	3947
Piekary Śląskie	2	66,1	29	4	1783	3677
Ruda Śląska	1	33,8	44	10	2665	6258
Rybnik	1	50,0	42	33	1882	5882
Siemianowice Śląskie	3	41,1	39	6	1580	3556
Sosnowiec	5	72,6	96	27	1799	3404
Świętochłowice	1	44,5	18	5	2363	4942
Tychy	2	62,3	60	21	1598	4795
Zabrze	5	65,7	78	28	1777	4595
Żory	1	24,3	23	9	1939	4432

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Biblioteki publiczne (z filiami) Public libraries (with branches)		Widzowie w kinach stałych Audience in fixed cinemas	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego za- kwaterowania ^a Number of beds in collective tourist accommodation establishments ^a	Przestępstwa stwierdzone w zakończo- nych postępo- waniach przygotowaw- czych Ascertained crimes in completed preparatory proceedings	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w % Rate of detectability of delinquents in %
	księgozbiór ^b collection ^b	czytelnicy ^c borrowers ^c				
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	17065430	918032	5087347	35528	153214	60,0
Powiaty: Powiats:						
będziński	827717	30297	2180	628	5245	65,9
bielski	622129	29617	16943	2635	9213 ^d	61,9 ^d
bieruńsko-lędziński.....	172543	9863	2307	88	1524	70,4
cieszyński	575901	32086	33358	11937	3704	64,1
częstochoowski	464378	15505	–	456	9083 ^d	63,1 ^d
gliwicki	383367	21087	9563	523	11073 ^d	53,3 ^d
kłobucki	287392	11269	2539	266	1602	79,3
lubliniecki.....	337134	12478	14940	928	1504	66,6
mikołowski	320694	16994	–	174	1928	59,9
myszkowski	217715	8689	6281	292	1466	74,6
pszczyński	316415	21934	–	471	2089	62,7
raciborski	413260	22109	43133	392	2573	65,7
rybnicki	294992	13750	–	14	8429 ^d	74,6 ^d
tarnogórski.....	493046	28536	3919	298	4000	58,9
wodzisławski.....	695370	29918	6930	135	3600	70,1
zawierciański	525316	23061	24414	757	2929	65,9
żywiecki	497285	22908	32509	2851	3001	72,3
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:						
Bielsko-Biała.....	612555	47265	613141	1483	.	.
Bytom	317606	8094	3653	391	6857	57,1
Chorzów	260776	17568	28156	69	6133	53,1
Częstochowa.....	634398	50400	514602	2551	.	.
Dąbrowa Górnicza.....	549722	29296	46321	61	5308	57,8
Gliwice.....	462857	36756	379995	1086	.	.
Jastrzębie-Zdrój.....	432880	27014	33729	289	2879	69,3
Jaworzno	492171	33256	–	453	2346	70,6
Katowice.....	2551152	107895	1532389	2767	19182	43,6
Mysłowice.....	215898	14490	1017	79	2680	60,8
Piekary Śląskie.....	185167	10015	–	91	2512	81,7
Ruda Śląska	326669	18321	159982	261	5785	61,6
Rybnik	384752	29695	539676	799	.	.
Siemianowice Śląskie.....	267739	12427	3010	170	2388	60,4
Sosnowiec	865619	49655	392916	517	8512	58,0
Świętochłowice.....	184158	9448	–	–	1750	53,1
Tychy.....	370039	26398	214743	706	4240	58,5
Zabrze	292840	28541	410702	598	8238	55,3
Żory	213778	11397	14299	312	1441	74,8

a Stan w dniu 31 VII. b Stan w dniu 31 XII. c Łącznie z punktami bibliotecznymi. d Łącznie z miastem na prawach powiatu.

a As of 31 VII. b As of 31 XII. c Including library service points. d Including city with powiat status.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R.** (cd.)
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia ^a <i>Industrial and municipal waste water requiring treatment^a</i>		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b <i>Population using waste water treatment plants in % of total population^b</i>	Emisja zanieczyszczeń <i>Emission of pollutants</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym oczyszczone <i>of which treated</i>		pyłowych <i>particulates</i>	gazowych ^c <i>gases^c</i>
	w hm ³	in hm ³		w t	in t
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	362,7	308,4	70,0	14124	695192
Powiaty: <i>Powiats:</i>					
będziński	4,0	3,9	56,9	1195	19364
bielski	5,6	3,5	39,6	222	2468
bieruńsko-lędziński.....	24,4	24,3	64,3	172	1224
cieszyński	4,8	4,8	58,0	102	866
częstochoowski	1,8	1,7	28,4	204	2907
gliwicki	8,1	7,9	53,5	222	38433
kłobucki	1,1	1,1	33,9	44	219
lubliniecki.....	2,6	2,2	64,6	29	162
mikołowski	8,2	6,6	55,9	1006	19551
myszkowski	2,2	1,9	55,3	110	678
pszczyński	3,1	2,6	59,6	237	121097
raciborski	2,6	2,5	50,6	153	1998
rybnicki	5,3	0,8	48,6	221	1506
tarnogórski.....	4,3	3,7	72,1	142	2517
wodzisławski.....	15,2	5,1	40,2	492	28046
zawierciański	3,2	2,8	41,6	189	2290
żywiecki	3,9	3,6	44,3	49	243
Miasta na prawach powiatu: <i>Cities with powiat status:</i>					
Bielsko-Biała.....	11,3	11,2	89,9	317	3444
Bytom	27,5	26,0	91,0	467	9828
Chorzów	4,6	4,6	97,3	120	4265
Częstochowa.....	11,9	11,9	84,8	485	8375
Dąbrowa Górnicza.....	11,0	10,8	90,8	3701	114193
Gliwice.....	13,0	9,5	97,8	550	38999
Jastrzębie-Zdrój.....	3,8	3,7	78,1	211	66596
Jaworzno	39,5	39,3	94,5	317	23464
Katowice.....	34,2	24,6	72,5	547	16213
Mysłowice.....	8,7	6,4	9,7	101	36891
Piekary Śląskie.....	4,4	4,1	81,6	277	715
Ruda Śląska	12,8	11,3	76,1	346	45308
Rybnik	9,4	9,2	69,9	1087	54337
Siemianowice Śląskie.....	9,7	2,9	90,0	81	729
Sosnowiec.....	30,5	24,5	97,4	173	1074
Świętochłowice.....	2,2	2,1	98,3	2	638
Tychy.....	10,0	10,1 ^d	83,8	172	3567
Zabrze	16,0	15,7	91,8	281	19607
Żory	1,8	1,8	81,0	100	3380

a Odprowadzone do wód lub do ziemi. **b** Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków; ludność ogółem – na podstawie bilansów. **c** Bez dwutlenku węgla. **d** Większa ilość ścieków oczyszczanych od odprowadzanych wynika z szacunkowych metod określania ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną, a także z sytuacji, gdy ścieki odprowadzone są z zakładów do oczyszczalni odrębnym kolektorem, tj. z pominięciem sieci kanalizacyjnej.

a Discharged into waters or into the ground. **b** Population using waste water treatment plants – estimated data; total population – based on balances. **c** Excluding carbon dioxide. **d** Greater amount treated of treated waste water than those requiring treatment results from methods of estimation of the amount of municipal waste water discharged through the sewerage system as well as results from the situation when waste water is discharged by plants through separate collector sewer passing over the sewerage system.

Tabl. 58 (63). **WYBRANE DANE O POWIATACH W 2008 R. (dok.)**
SELECTED DATA BY POWIATS IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady ^a Waste ^a			Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chro- niona ^b w % powierzchni województwa/ powiatu Legally protected areas possessing unique environmental value ^b in % of voivodship/ powiat area	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł Outlays on fixed assets (current prices) per capita in zł	
	wytworzone generated		dotychczas składowane (nagromadzone; stan w końcu roku) ^c w tys. t waste landfilled up to now (accumulated; end of year) ^c in thous. t		służące ochronie środowiska in environmental protection	służące gospodarce wodnej in water management
	(w ciągu roku) w tys. t (during the year) in thous. t	na 1 km ² w t per 1 km ² in t				
WOJEWÓDZTWO..... VOIVODSHIP	35301,0	2862,1	650311,8	22,1	352,8	38,3
Powiaty: Powiats:						
będziński	414,1	1137,6	2127,7	2,2	547,8	100,3
bielski	207,5	452,1	–	23,8	131,2	64,6
bieruńsko-lędziński.....	1474,9	9334,8	5001,3	0,3	438,0	60,4
cieszyński	160,7	220,1	81,1	33,1	131,8	76,6
częstochowski	11,8	7,8	236,1	22,4	97,1	22,8
gliwicki	2299,6	3463,3	146903,0	13,7	76,1	56,8
kłobucki	–	–	1572,0	7,6	78,9	94,9
lubliniecki.....	1,1	1,3	–	34,4	84,3	28,4
mikolowski	3049,9	13089,7	37366,0	13,3	620,7	9,4
myszkowski	201,5	420,7	125,1	35,6	96,8	7,8
pszczyński	3401,3	7221,4	49699,6	2,3	708,0	49,4
raciborski	19,4	35,7	–	36,5	317,1	117,6
rybnicki	2,4	10,7	24763,0	58,5	62,7	106,5
tarnogórski.....	141,3	219,4	1055,1	0,8	276,1	52,7
wodzisławski.....	2495,0	8693,4	78370,5	2,2	213,8	22,7
zawierciański	313,1	312,2	252,2	33,4	445,2	22,8
żywiecki	138,7	133,4	–	52,1	192,0	38,6
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:						
Bielsko-Biała.....	141,6	1132,8	13,9	41,0	99,0	52,1
Bytom	720,5	10442,0	3449,7	1,0	162,4	58,9
Chorzów	374,8	11357,6	–	7,2	234,2	37,1
Częstochowa.....	456,7	2854,4	–	6,3	452,6	19,1
Dąbrowa Górnicza.....	1737,2	9191,5	5873,5	19,4	281,1	28,8
Gliwice	1104,1	8239,6	102081,9	0,4	391,3	20,2
Jastrzębie-Zdrój.....	3933,7	46278,8	136572,3	–	65,4	0,0
Jaworzno.....	1578,6	10317,6	16201,8	2,5	1700,9	59,9
Katowice.....	3249,6	19694,5	3442,6	1,4	342,3	26,7
Mysłowice.....	324,5	4916,7	4035,8	–	302,0	2,6
Piekary Śląskie.....	339,8	8495,0	–	–	319,4	14,9
Ruda Śląska	1883,1	24142,3	24528,5	–	93,9	7,5
Rybnik	4202,8	28397,3	4468,6	30,1	1056,0	52,8
Siemianowice Śląskie.....	8,8	352,0	–	4,0	76,3	11,1
Sosnowiec.....	104,0	1142,9	2088,3	0,4	119,4	9,2
Świętochłowice.....	34,9	2684,6	2,2	1,3	213,0	3,9
Tychy.....	258,2	3148,8	–	0,2	1174,1	24,2
Zabrze	510,3	6378,8	–	–	640,9	–
Żory	5,5	84,6	–	0,1	486,6	53,2

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 XII. c Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal wastes. b As of 31 XII. c On own plant grounds.

Tabl. 59 (64). **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.**
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność ^a na 1 km ² Population ^a per 1 km ²	Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	Przeciętne dalsze trwanie życia ^b Life expectancy ^b		Pracujący ^{a c} na 1000 ludności Employed persons ^{a c} per 1000 population
			mężczyźni males	kobiety females	
POLSKA..... POLAND	122	0,9	71,26	79,96	360
Dolnośląskie	144	-0,2	70,43	79,03	351
Kujawsko-pomorskie	115	1,6	71,02	79,55	343
Lubelskie	86	-0,2	70,22	80,49	356
Lubuskie	72	1,8	70,46	79,32	315
Łódzkie	140	-2,3	69,07	78,86	381
Małopolskie.....	217	2,2	72,87	80,85	341
Mazowieckie.....	146	1,1	71,68	80,55	433
Opolskie.....	110	-0,6	71,94	80,00	311
Podkarpackie.....	118	1,9	73,05	81,27	329
Podlaskie.....	59	0,3	72,02	81,42	352
Pomorskie.....	121	3,6	72,14	79,88	332
Śląskie	377	-0,2	70,89	78,91	352
Świętokrzyskie.....	109	-0,9	71,16	80,66	368
Warmińsko-mazurskie	59	2,5	70,56	79,80	299
Wielkopolskie.....	114	2,9	71,79	79,90	392
Zachodniopomorskie	74	1,1	70,56	79,60	314

a Stan w dniu 31 XII. **b** Dla osób w wieku 0 lat. **c** Według faktycznego miejsca pracy.

a As of 31 XII. **b** For persons aged 0. **c** By actual workplace.

Tabl. 59 (64). **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.** (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % Registered unemployment rate ^a in %	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 1 ofertę pracy ^a Number of registered unemployed persons per 1 job offer ^a	Zatrudnieni ^{a b} w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych ^c Persons working ^{a b} in hazardous conditions per 1000 paid employees ^c	Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w % (przeciętne roczne) Activity rate by LFS in % (annual average)	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^d Average monthly gross wages and salaries ^d	
					w zł in zł	Polska = = 100 Poland = = 100
POLSKA..... POLAND	9,5	49	112,2	54,2	3158,48	100,0
Dolnośląskie	10,0	25	132,6	52,9	3135,83	99,3
Kujawsko-pomorskie	13,3	107	109,0	52,4	2691,69	85,2
Lubelskie	11,2	178	97,6	55,2	2771,99	87,8
Lubuskie	12,5	52	132,0	52,4	2653,55	84,0
Łódzkie	9,2	47	71,4	55,3	2740,58	86,8
Małopolskie.....	7,5	52	87,5	53,6	2903,63	91,9
Mazowieckie	7,3	64	63,9	58,9	4036,26	127,8
Opolskie.....	9,8	20	164,9	51,2	2873,22	91,0
Podkarpackie.....	13,0	176	106,6	54,7	2614,12	82,8
Podlaskie	9,7	168	71,0	54,6	2781,21	88,1
Pomorskie.....	8,4	32	114,8	52,7	3167,70	100,3
Śląskie	6,9	16	166,7	51,7	3239,09	102,6
Świętokrzyskie.....	13,7	178	107,4	56,6	2745,39	86,9
Warmińsko-mazurskie	16,8	327	118,2	51,3	2615,33	82,8
Wielkopolskie.....	6,4	52	127,3	55,0	2868,81	90,8
Zachodniopomorskie	13,3	77	155,9	50,4	2881,00	91,2

a Stan w dniu 31 XII. **b** Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego. **c** W zakładach objętych badaniem. **d** Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a As of 31 XII. **b** Listed only once by predominant factor. **c** In establishments covered by survey. **d** Excluding economic entities employing up to 9 persons.

Tabl. 59 (64). **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.** (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł Average monthly retirement pay and pensions in zł		Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny Average monthly available income na 1 osobę w gospodarstwach domowych w zł per capita in households in zł	Przeciętne miesięczne wydatki Average monthly expenditures		Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2007=100) Price index of consumer goods and services (2007=100)
	z poza-rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych from non-agricultural social security system	rolników indywidualnych farmers		ogółem total	w tym na żywność i napoje bezalkoholowe of which for food and non-alcoholic beverages	
POLSKA..... POLAND	1418,65	857,91	1045,52	904,27	231,14	104,2
Dolnośląskie	1394,21	956,48	1118,57	957,67	230,69	104,8
Kujawsko-pomorskie	1260,89	850,65	949,94	798,05	215,7	104,4
Lubelskie	1204,43	849,93	880,62	810,70	210,26	104,1
Lubuskie	1240,23	975,50	1058,86	934,38	239,92	104,2
Łódzkie	1278,81	843,17	1013,36	922,37	230,43	104,1
Małopolskie.....	1326,26	831,39	1000,74	889,44	230,63	104,3
Mazowieckie.....	1402,72	820,16	1336,46	1147,27	257,23	103,9
Opolskie.....	1344,35	913,44	1080,08	1016,23	237,56	104,4
Podkarpackie.....	1166,82	827,28	791,27	742,66	212,57	104,4
Podlaskie.....	1243,44	821,36	935,48	802,83	230,29	104,3
Pomorskie.....	1364,96	859,04	1102,19	916,80	234,33	103,9
Śląskie	1722,98	1088,35	1041,08	888,58	228,67	103,9
Świętokrzyskie.....	1225,89	835,31	878,18	746,54	223,14	104,5
Warmińsko-mazurskie	1233,90	859,30	979,06	809,32	226,60	104,3
Wielkopolskie.....	1298,46	855,91	1018,51	839,56	228,42	104,7
Zachodniopomorskie	1323,76	928,44	1048,91	873,54	234,42	104,2

Tabl. 59 (64). **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.** (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zasoby mieszkaniowe ^a Dwelling stocks ^a		Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed		Sieć rozdzielcza ^b na 100 km ² Distribution network ^b per 100 km ²		
	mieszkania na 1000 ludności dwellings per 1000 population	przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę w m ² Average usable floor space per 1 person in m ²	na 1000 ludności per 1000 population	na 1000 zawartych małżeństw per 1000 contracted marriages	wodociągowa water-line	kanalizacyjna sewerage	gazowa gas-line
POLSKA..... POLAND	344,8	24,2	4,3	640,9	84,0	30,3	35,3
Dolnośląskie	361,4	24,1	4,3	654,8	69,6	38,0	30,1
Kujawsko-pomorskie	331,8	22,0	3,7	520,0	118,3	31,5	13,0
Lubelskie	331,7	24,6	3,4	499,6	74,1	15,8	27,0
Lubuskie	340,5	23,6	4,2	609,3	43,0	17,6	18,7
Łódzkie	377,6	24,9	2,9	452,6	116,7	23,8	16,6
Małopolskie.....	322,1	24,1	4,9	726,5	112,4	57,3	134,7
Mazowieckie	377,3	25,8	7,3	1123,0	108,3	25,0	33,4
Opolskie.....	327,5	25,3	1,8	294,4	71,4	30,9	15,0
Podkarpackie.....	292,8	22,9	2,7	406,8	72,0	58,7	91,8
Podlaskie	344,2	25,3	4,2	634,1	58,4	11,4	4,7
Pomorskie.....	339,0	23,4	6,5	898,0	73,1	36,9	23,0
Śląskie	365,9	24,6	2,6	393,0	156,4	79,2	116,0
Świętokrzyskie.....	330,1	23,5	2,1	311,1	101,6	25,2	28,0
Warmińsko-mazurskie	332,1	21,8	4,8	682,7	54,8	18,5	7,4
Wielkopolskie.....	317,0	24,6	4,8	662,9	94,5	28,6	34,1
Zachodniopomorskie	349,7	23,3	4,1	601,9	38,0	21,8	21,1

a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansów. **b** Bez połączeń do budynków i innych obiektów.

a As of 31 XII; on the basis of balances. **b** Excluding connections leading to buildings and other objects.

Tabl. 59 (64). **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.** (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uczniowie w szkołach ^a <i>Pupils and students in schools^a</i>		Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^{ab} na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat <i>Children attending pre-primary education establishments^{ab} per 1000 children aged 3-6</i>	Dzieci w przed- szkolach ^a na 100 miejsc <i>Children attending pre-primary^a education establishments per 100 places</i>	Stopień wykorzystania miejsc w żłobkach i oddziałach żłobkowych ^c w % <i>Occupancy rate of places in nursery and nursery wards^c in %</i>	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej ^d na 10 tys. ludności <i>Social assistance beneficiaries^d per 10 thous. population</i>
	dla dzieci i młodzieży ^e <i>for children and youth^e</i>	policealnych <i>post-secondary</i>				
	na 10 tys. ludności <i>per 10 thous. population</i>					
POLSKA..... POLAND	1373,9	90,2	631	100	103,1	551,3
Dolnośląskie	1241,4	90,1	636	99	99,1	476,8
Kujawsko-pomorskie	1433,3	90,5	547	102	114,7	761,5
Lubelskie	1478,7	95,2	557	99	95,2	613,4
Lubuskie	1392,8	81,5	640	101	106,4	750,5
Łódzkie	1273,2	98,1	643	101	111,8	545,4
Małopolskie.....	1465,6	86,1	625	100	105,3	436,9
Mazowieckie.....	1307,4	79,6	677	101	100,9	475,1
Opolskie.....	1268,1	70,9	779	91	96,8	404,5
Podkarpackie.....	1548,5	78,4	562	101	99,0	701,1
Podlaskie.....	1438,7	105,1	583	104	107,6	637,1
Pomorskie.....	1421,2	101,9	572	102	107,2	585,3
Śląskie	1255,3	104,4	714	98	100,4	401,4
Świętokrzyskie.....	1430,1	84,8	549	103	100,7	676,0
Warmińsko-mazurskie	1481,8	94,0	559	103	102,3	920,1
Wielkopolskie.....	1451,9	93,5	691	99	107,6	469,8
Zachodniopomorskie	1335,1	74,2	585	104	99,9	656,9

a Stan na początku roku szkolnego. **b** W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; bez dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej. **c** Stan w dniu 31 XII. **d** Organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. **e** Bez szkół artystycznych ogólnokształcących, dających uprawnienia zawodowe.

a As of the beginning of school year. **b** In nursery schools, pre-primary sections in primary schools, pre-primary education groups and in pre-primary points; excluding children in pre-primary education establishments in health care institutions. **c** As of 31 XII. **d** Organized and rendered by government administration and local self-government entities. **e** Excluding general art schools leading to professional certification.

Tabl. 59 (64). **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.** (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ^{a b} Number of population per 1 library institution	Zwiedzający muzea i wystawy Museum and exhibitions visitors in fixed cinemas	Widzowie w kinach stałych Audience in fixed cinemas	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w % Occupancy rate of beds in collective tourist accommodation establishments in %	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowaw- czych na 10 tys. ludności Ascertained crimes in completed preparatory proceedings per 10 thous. population	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w % Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %
		na 1000 ludności per 1000 population				
POLSKA..... POLAND	3823	543,8	923,0	37,6	284	65,9
Dolnośląskie	3786	510,9	952,3	32,4	366	67,6
Kujawsko-pomorskie	3407	386,5	804,8	47,2	285	67,8
Lubelskie	2879	453,2	487,4	33,8	231	69,9
Lubuskie	2787	159,6	592,4	27,9	376	75,9
Łódzkie	3856	223,0	769,5	37,1	280	63,5
Małopolskie.....	3951	1862,6	1010,5	38,3	251	61,5
Mazowieckie	4557	622,4	1514,4	42,8	262	58,7
Opolskie.....	3084	188,5	457,9	29,6	281	72,1
Podkarpackie.....	2811	421,2	380,9	31,8	181	72,6
Podlaskie.....	4151	361,8	496,6	33,5	214	69,0
Pomorskie.....	5056	851,7	1295,2	38,3	339	63,6
Śląskie	5377	277,0	1094,3	36,5	330	60,0
Świętokrzyskie.....	4093	540,6	455,1	37,8	272	77,3
Warmińsko-mazurskie	3150	360,0	615,3	30,9	276	73,6
Wielkopolskie.....	3607	340,8	976,8	30,0	269	71,7
Zachodniopomorskie	3512	212,1	819,1	47,6	315	66,3

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z punktami bibliotecznymi.

a As of 31 XII. b Including library service points.

Tabl. 59 (64). **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.** (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ścieki oczyszczone ^a na 100 km ² Waste water treated ^a per 100 km ²		Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczone ^a w % ścieków wymagających oczyszczania Industrial and municipal waste water treated ^a in % of requiring treatment	Odpady ^b wytworzone na 1 km ² w t Waste generated ^b per 1 km ² in t	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności ^c Population using waste water treatment plants ^c in % of total population	Produkt krajowy bruto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł ^d Gross domestic product (current prices) per capita in zł ^d
	przemysłowe industrial	komunalne municipal				
	w dam ³	in dam ³				
POLSKA..... POLAND	290,3	374,0	92,9	367,6	63,1	30873
Dolnośląskie	271,1	469,1	93,2	1691,4	76,0	33567
Kujawsko-pomorskie	238,4	381,7	100,0	124,5	69,7	26801
Lubelskie	82,4	195,8	97,3	177,1	52,1	20913
Lubuskie	33,0	208,1	95,0	50,5	68,4	27350
Łódzkie	133,3	496,4	92,7	211,7	65,8	28371
Małopolskie.....	1107,8	643,3	98,9	563,5	54,4	26456
Mazowieckie	88,9	484,5	87,6	194,7	49,2	49415
Opolskie.....	563,1	300,4	96,8	90,2	62,7	25609
Podkarpackie.....	114,8	282,4	95,2	60,8	59,8	20829
Podlaskie	32,6	165,6	99,7	41,5	63,7	22896
Pomorskie.....	251,3	434,4	90,0	135,9	80,7	30396
Śląskie	1330,1	1170,4	85,0	2862,1	70,0	32761
Świętokrzyskie.....	143,8	258,9	84,3	182,3	52,4	23741
Warmińsko-mazurskie	9,9	188,2	95,6	34,7	72,2	22961
Wielkopolskie.....	275,2	347,5	97,9	167,1	63,9	32266
Zachodniopomorskie	741,7	231,7	93,7	260,0	60,1	27708

a Odprowadzone do wód lub do ziemi. **b** Z wyłączeniem odpadów komunalnych. **c** Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków; ludność ogółem – na podstawie bilansów. **d** Dane za 2007 r.

a Discharged into waters or into the ground. **b** Excluding municipal waste. **c** Population using waste water treatment plants – estimated data; total population – based on balances. **d** Data for 2007.